

รายงานผลการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบ
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
สภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานคณะกรรมการการทหาร

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ด่วนที่สุด

ที่ ๑๙๔๘/๒๕๕๒

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบ
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้พิจารณา
ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ (นายสมเกียรติ ศรีสัมพันธ์ และนายเวมาฮาดี แวดาโอะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้ง
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายจะอามิง โตะดาหยง
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาทางการศึกษา
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
(นายณัฏมคติน อูมา เป็นผู้เสนอ) ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการเมือง
และความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายณัฏมคติน อูมา กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้ง
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ (นางฟาริดา สุไลมาน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และญัตติควน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณาศึกษาการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายภูเือง ยาวสะซัน เป็นผู้เสนอ)
และลงมติตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๑ และ ข้อ ๔๒ ประกอบด้วย

๑. นายภูเือง ยาวสะซัน

๓. นางจิตราภา สุนทรพิพิธ

๕. พันตำรวจโท เจ๊ะอิสมาแอ เจ๊ะโมง

๗. นายชำนาญ สักดิเศรษฐ์

๘. นายชุกราร์โน มะทา

๑๑. นายถาวร เสนเนียม

๑๓. นายนิพนธ์ บุญญามณี

๒. นายจตุพร พรหมพันธุ์

๔. นายจะอามิง โตะดาหยง

๖. นายชวลิต วิชยสุทธิ์

๘. นายเชื่อง ชาตอริยะกุล

๑๐. นายเคน โต๊ะมีนา

๑๒. นายณัฏมคติน อูมา

๑๔. นายนิมิตต์ วัชยา

๑๗. นายพระนาย สุวรรณรัฐ
๑๘. นายไพศาล ยิ่งสมาน
๒๑. นายมาโนช เสงขสมาก
๒๓. นายमुख สุไลมาน
๒๕. นายวัชรระ ขาวหะชัน
๒๗. พลโท วิโรจน์ บัวจรรณู
๒๘. นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ
๓๑. นายสมชัย เจริญช่าง
๓๓. นายอันวาร์ สาและ
๓๕. นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์

๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัช ราธิมมูลา
๒๐. นางฟาริดา สุไลมาน
๒๒. นางมาลินี สุขเวชชวรกิจ
๒๔. นายชินหัยค ใจสมุทร
๒๖. พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน
๒๘. นายศุภชัย ใจสมุทร
๓๐. พลเอก สมชาย วิษณุวงศ์
๓๒. นายอติ มะหะมัดยักกี
๓๔. นายอับดุลการิม เต็งระกีนา
๓๖. นายอิสมาแอล เบญอุบรอฮิม

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาศึกษาญัตติดังกล่าวและได้จัดทำรายงานสรุปผลการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) นัจมุดดีน อูมา

(นาย นัจมุดดีน อูมา)

รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คนที่สอง

แทนประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๒

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

LIPT

Legislative Institutional Repository of Thailand

..... / ตรวจ

นิกร / ร่าง

นิกร / พิมพ์

สารบัญ

	หน้า
รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ	๑
คณะกรรมการมีมติตั้งคณะอนุกรรมการจำนวน ๘ คณะ	๒
ผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญ	๖
บทสรุปผู้บริหารการศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗
บทที่ ๑ บทนำ	๑๕
บทที่ ๒ สภาพปัญหาในปัจจุบัน	๑๕
๒.๑ เหตุการณ์ความรุนแรง	๑๕
๒.๒ มิติทางโครงสร้าง นโยบาย และการบริหารจัดการของภาครัฐ	๒๐
๒.๓ มิติทางวัฒนธรรม	๒๒
๒.๔ ผลกระทบทางความมั่นคง จิตวิทยา เศรษฐกิจ และสังคม	๒๓
บทที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุพื้นฐานของปัญหา	๒๕
๓.๑ ปรากฏการณ์ของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๒๖
๓.๒ สาเหตุพื้นฐานของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๒๖
๓.๓ เงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๒๗
๓.๔ โจทย์สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๒๘
บทที่ ๔ กรอบคิดและข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๐
๔.๑ กรอบคิดในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๐
๔.๒ ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๑
บทที่ ๕ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๔๔

LIART

ภาคผนวก

- คำกล่าวเปิดการสัมมนา	
ของพันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง	๔๗
- ปาฐกถาพิเศษของนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	๕๑
- บทสรุปผู้บริหารของแต่ละคณะอนุกรรมการ จำนวน ๗ คณะ	๖๒
- อภิธานศัพท์	๑๒๕
- รายนามฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการ	๑๓๒
- รายนามผู้รวบรวมและจัดทำรายงานของคณะกรรมการ	๑๓๒

รายงานผลการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
สภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้พิจารณาญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายสมเกียรติ ศรีสัมพันธ์ และนายเวมาฮาดี แวดาโอะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายเจอะอามิง โตะคาหยง กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายอาร์เพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาปัญหาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายอาร์เพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาปัญหาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายนัจมุดดีน อูมา เป็นผู้เสนอ) ญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาปัญหาการเมืองและความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายนัจมุดดีน อูมา กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นางฟาริดา สุไลมาน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และญัตติคว้น เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายภูเสง ยาวะฮะซัน เป็นผู้เสนอ) และได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวขึ้นโดยได้กำหนดระยะเวลาพิจารณาศึกษาไว้ ๖๐ วัน ต่อมาคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติขยายระยะเวลาในการดำเนินงานออกไปอีกสี่ครั้ง คือ ครั้งที่หนึ่ง ๑๒๐ วัน ครั้งที่สอง ๖๐ วัน ครั้งที่สาม ๖๐ วัน และครั้งที่สี่อีก ๕๐ วัน โดยสิ้นสุดในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการพิจารณาการศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาการศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) พลเอก สมชาย วิษณุวงศ์
- (๒) นายเจอะอามิง โตะคาหยง
- (๓) นายนัจมุดดีน อูมา
- (๔) นางฟาริดา สุไลมาน
- (๕) นายชินหัยด์ ใจสมุทร

เป็นประธานคณะกรรมการ

เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

(๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรยศ ราฮิมมูลา	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
(๗) นายชูการ์โน มะทา	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๘) นายอันวาร์ สาและ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๙) นายบูรฮานูดีน อุเซ็ง	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
(๑๐) นายอับดุลการิม เต็งระกินา	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๑) นายจตุพร พรหมพันธุ์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๒) นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๓) นายเด่น โต๊ะมีนา	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๔) นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๕) นายพระนาย สุวรรณรัฐ	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๖) พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ทั้งนี้ พลเอก สมชาย วิษณุวงศ์ และพลเอก วิโรจน์ บัวจรูญ ได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากลาออก ดังนั้น ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติตั้ง พลโท พิเศษฐ์ วิสัยจร และพลเรือโท โรช วิภักฎิมิประเทศ เป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้แทนตำแหน่งที่ว่างลง

๒. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๘ คณะ ดังนี้

๒.๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านการเมืองการปกครอง มีรายนามดังต่อไปนี้

(๑) นายنجมุดดีน อูมา	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) นายบูรฮานูดีน อุเซ็ง	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ
(๓) พลโท พีระพงษ์ มานะกิจ	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๔) นางสาวณัฐภา กัสณุภาช	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๕) นาย मुख สุไลมาน	เป็นโฆษกคณะอนุกรรมการ
(๖) นายชูการ์โน มะทา	เป็นอนุกรรมการ
(๗) พลเรือตรี ณะเดช เกิดชูชื่น	เป็นอนุกรรมการ
(๘) พลตำรวจโท วุฒิ สุจริตกุล	เป็นอนุกรรมการ
(๙) นางจิราพร บุนนาค	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นายหมะ ยีหมะ	เป็นอนุกรรมการ

๒.๒ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านอำนาจความยุติธรรม มีรายนามดังต่อไปนี้

(๑) นายยีนหัตต์ ใจสมุทร	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) นายจตุพร พรหมพันธุ์	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ
(๓) นายเกียรติเกริกไกร ใจสมุทร	เป็นโฆษกคณะอนุกรรมการ
(๔) นายณัฐนัย สุทธิคณะ	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๕) นายอับดุลการิม เค็งระเกีนา	เป็นอนุกรรมการ
(๖) พลตำรวจโท อุดุทธ์ แสงสิงแก้ว	เป็นอนุกรรมการ
(๗) นายระเด่น สะมะแอ	เป็นอนุกรรมการ
(๘) นายสมรรถ วาหลง	เป็นอนุกรรมการ
(๙) นายวีระยุทธ สุขเจริญ	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นายวิรัช จีระแพทย์	เป็นอนุกรรมการ

๒.๓ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านความมั่นคง มีรายนามดังต่อไปนี้

(๑) นายเจอะอามิง โตะคาหยง	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) พลอากาศเอก วัลลภ มีสมศักดิ์	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) พลตำรวจโท วรพงษ์ ชิวปรีชา	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
(๔) พลตำรวจตรี จำรูญ เค่นอุดม	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายอันวาร์ สาและ	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๖) ว่าที่ร้อยตรี โมฮัมหมัดยาสรี ยูซง	เป็นโฆษกคณะอนุกรรมการ
(๗) พลโทวิโรจน์ บัวจรรุญ	เป็นอนุกรรมการ
(๘) นายทวีเกียรติ รองสวัสดิ์	เป็นอนุกรรมการ
(๙) นายภูเฮง ยาวอหะซัน	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นายณัฐวัฒน์ บัตรสมบูรณ์	เป็นอนุกรรมการ

๒.๔ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านการต่างประเทศ มีรายนามดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิรัช ราฮิมมูลา	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ
(๓) นายอติ มะหะมัดยักกี	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ

(๔) นายอิสมาแอล เบญจิบรอฮิม	เป็นโฆษกคณะอนุกรรมการ
(๕) พันตำรวจโท เจ๊ะอิสมาแอ เจ๊ะโมง	เป็นอนุกรรมการ
(๖) นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	เป็นอนุกรรมการ
(๗) นายบุญญา หลีเหลด	เป็นอนุกรรมการ
(๘) นายสุริพันธ์ ศรีริگانนท์	เป็นอนุกรรมการ
(๙) นายนาราช สุวิทย์	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นางแวซง ดาเต็ง	เป็นอนุกรรมการ

๒.๕ คณะอนุกรรมการศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสาธารณสุข มีรายนามดังต่อไปนี้

(๑) นางฟาริดา สุไลมาน	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ จิตต์หมวด	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๓) นายหมะ ยีหมะ	เป็นอนุกรรมการ
(๔) นายมุข สุไลมาน	เป็นอนุกรรมการ
(๕) นายบูรฮานุดิน อุเซ็ง	เป็นอนุกรรมการ
(๖) นางจิตราภา สุนทรพิพิธ	เป็นอนุกรรมการ
(๗) นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์	เป็นอนุกรรมการ
(๘) นางฮาตีมาะ อุดรสินธุ์	เป็นอนุกรรมการ
(๙) นางบีบีไซเรดา ฟินดี	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นางจิราพร นูนาค	เป็นอนุกรรมการ

๒.๖ คณะอนุกรรมการศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา มีรายนามดังต่อไปนี้

(๑) นายนิพนธ์ บุญญามณี	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) นายศุภชัย ใจสมุทร	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) รศ.สมเกียรติ โอสถสภา	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายเชื่อง ชาติอริยะกุล	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๕) นายธนชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ	เป็นโฆษกคณะอนุกรรมการ
(๖) นายภูเบศ จันทนิมิต	เป็นอนุกรรมการ
(๗) นายไพศาล ยิ่งสมาน	เป็นอนุกรรมการ
(๘) นายวันชัย ปริญญาศิริ	เป็นอนุกรรมการ
(๙) หม่อมหลวงสุกสิทธิ์ ชุมพล	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นายบุญธรรม มณีกาญจน์	เป็นอนุกรรมการ

๒.๗ คณะอนุกรรมการศึกษาปัญหาการจ้าง มีรายนามดังต่อไปนี้

- (๑) นายอาร์พีญ อุตรสินธุ์ เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
- (๒) นายนิมิตต์ วาบา เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
- (๓) นายสมชัย เจริญช่าง เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
- (๔) นายหมะ ยี่หมะ เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
- (๕) นายชูการ์โน มะทา เป็นโฆษกคณะอนุกรรมการ
- (๖) นาย मुख สุลิมาน เป็นอนุกรรมการ
- (๗) นายบุราฮานุดิน อุเซ็ง เป็นอนุกรรมการ
- (๘) นางมาลินี สุขเวชชวรกิจ เป็นอนุกรรมการ
- (๙) นายอิสมาแอล เบญอับรอฮิมเป็นอนุกรรมการ
- (๑๐) นายพิสิฐ เจริญสุข เป็นอนุกรรมการ

๒.๘ คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร มีรายนามดังต่อไปนี้

- (๑) นายชินหัด ใจสมุทร เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
- (๒) นางจิราพร บุนนาค เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
- (๓) นายบุราฮานุดิน อุเซ็ง เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
- (๔) รองศาสตราจารย์สาวนีย์ จิตต์หมวด เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
- (๕) นายเมธีศ อนุวัตรอุดม เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
- (๖) นายสาโรจน์ พานิชชานนท์ เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
- (๗) นายคณัย มู่สา เป็นอนุกรรมการ
- (๘) นายอมร วาณิชวิวัฒน์ เป็นอนุกรรมการ
- (๙) นางสาววัชรวิไพศาลเจริญ เป็นอนุกรรมการ
- (๑๐) นายหมะ ยี่หมะ เป็นอนุกรรมการ

๓. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติตั้งที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑๐ คน มีรายนามดังต่อไปนี้

- (๑) นายไทรรงค์ สุวรรณศิริ
- (๒) นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล
- (๓) พลโท มะ โพธิ์งาม
- (๔) นายสมเกียรติ สรลัมพ์
- (๕) นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ
- (๖) นายวินัย สมะอุน
- (๗) พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่
- (๘) พลโท พิระพงษ์ มานะกิจ
- (๙) ร้อยตำรวจโท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ
- (๑๐) นางจิราพร บุณนาค

๔. ผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำสภาพปัญหา ผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการในแต่ละด้านที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญมารวบรวม และสรุปเป็นผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ โดยแบ่งเนื้อหารายงานออกเป็น ๕ บท ประกอบด้วย

บทที่ ๑	บทนำ
บทที่ ๒	สภาพปัญหาในปัจจุบัน
บทที่ ๓	การวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุพื้นฐานของปัญหา
บทที่ ๔	กรอบคิดและข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
บทที่ ๕	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ทั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวม คำกล่าวเปิดงานสัมมนาของพันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง คำกล่าวปาฐกถาพิเศษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี บทสรุปผู้บริหาร และรายงานผลการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ คณะอนุกรรมการในแต่ละด้าน รวมทั้ง คำอภิธานศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาศึกษา ในภาคผนวกของรายงานฉบับดังกล่าวนี้ด้วยแล้ว

(นายชุกรินทร์ มธธา)

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความซับซ้อนและเป็นปัญหาสำคัญในระดับชาติ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม วัฒนธรรม โดยได้มีความพยายามจากหลายรัฐบาลที่ผ่านมาในอดีตในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความไม่สงบยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน สถาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ จึงได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขึ้นมาเพื่อศึกษาปัญหาดังกล่าวในเชิงลึกอย่างรอบด้าน เริ่มต้นจากการประมวลสถานการณ์และความเป็นจริงของปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของความรุนแรง ตลอดจนหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายเพื่อเสนอแนะต่อสภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาล โดยได้แบ่งคณะอนุกรรมการออกเป็น ๗ คณะตามประเด็นที่ทำการศึกษา คือ ๑) ด้านการเมืองการปกครอง ๒) ด้านการอำนวยความสะดวก ๓) ด้านการศึกษา สังคมวัฒนธรรม และสาธารณสุข ๔) ด้านความมั่นคง ๕) ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ๖) ด้านการต่างประเทศ และ ๗) ด้านกิจการฮัจญ์

สภาพปัญหาที่เป็นปรากฏการณ์ของการก่อความไม่สงบ มีที่มาจากสาเหตุพื้นฐานใน ๒ ระดับ ที่ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งในพื้นที่รู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมและมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ความรุนแรง ได้แก่ ๑) ระดับโครงสร้างทางสังคมอันได้แก่ การจัดองค์กรทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนกฎหมายและนโยบายในการแก้ไขปัญหา ที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการขาดพื้นที่ทางการเมืองที่สามารถแสดงออกถึงความต้องการในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของตนเองและชุมชน และ ๒) ระดับมิติทางวัฒนธรรมที่เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนยังไม่เห็นคุณค่า ไม่เข้าใจ และไม่ให้เกิดจิตต่ออัตลักษณ์เฉพาะของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขที่เกิดจากการกระทำของทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนและกลุ่มขบวนการที่ทำให้ความรุนแรงยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง

โจทย์สำคัญในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้วิเคราะห์ไว้ ๒ ประการ คือ ประการแรก ทำอย่างไรให้โครงสร้างของรัฐ อันประกอบไปด้วย องค์กร นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ ตลอดจนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ จะเอื้อต่อการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และบริบทของคนในท้องถิ่น

ประการต่อมา ทำอย่างไรที่รัฐและประชาชนในสังคมใหญ่จะเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความรู้สึภาคภูมิใจ โดยการยอมรับและให้เกิดรากฐานสังคมวัฒนธรรมมาสู่ปาดานี

โจทย์สำคัญทั้งสองข้อนี้ได้นำไปสู่กรอบคิดสำคัญ คือ

๑) แนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องสร้างความเป็นธรรมในพื้นที่ โดยน้อมนำแนวพุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และยึดมั่นในแนวทางสันติวิธีที่เห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย เคารพให้เกิดอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่

๒) การแก้ไขปัญหาจะต้องคำนึงถึงมิติทางสังคมวัฒนธรรมควบคู่กับมิติทางความมั่นคง เป็นสำคัญ

๓) การบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมด้วยสำนึกของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเน้นการใช้สันตินโยบายเพื่อจัดการกับปัญหา ซึ่งบางปัญหาสามารถแก้ไขได้ในขั้นตอนของฝ่ายบริหาร โดยการออกนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลที่มีวิสัยทัศน์ไม่จำเป็นต้องอาศัยกลไกกระบวนการทางนิติบัญญัติซึ่งอาจไม่ทัน่วงที

๔) กลไกของรัฐทางการเมือง การบริหาร การพัฒนา และสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งด้านการต่างประเทศ จะต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งตระหนักถึงความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

๕) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และอนาคตของตนเองและชุมชน (Self Determination) อย่างสมดุลในทุกมิติ

๖) การพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมที่สมดุลและเป็นธรรม

๗) การสร้างความเข้าใจกับสังคมในพื้นที่และสังคมไทยส่วนใหญ่ว่าสันติวิธีเป็นแนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถาวร และเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

๘) การให้ความสำคัญกับกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (Peace Talks) กับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่างในทุกระดับ ในอันที่จะเป็นช่องทางสร้างความเข้าใจเพื่อลดการเลือกใช้ความรุนแรง

LIRT

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทางคณะกรรมการการได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้มีทั้งหมดจำนวน ๒๐ ประการ กล่าวคือ

๑) จัดตั้ง “ทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้” (Southern Border Provinces Development Administration Bureau – SBPAB) เพื่อสร้างเอกภาพของหน่วยงานรัฐในการบริหารจัดการทางการเมืองการปกครองและการพัฒนาอันสอดคล้องกับลักษณะพิเศษในพื้นที่ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการตามวิถีของตนเอง โดยมีได้แยกเป็นอิสระตามความหมายของการแบ่งแยกดินแดน โดยมี “สมัชชาประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้” (Chamber of Southern Border Provinces – CSBP) ซึ่งสมาชิกจะประกอบไปด้วยตัวแทนภาคส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาและกลั่นกรองนโยบายภาคประชาชน ประสานนโยบายและแผนอำนวยความสะดวกกรรม พิจารณากลั่นกรองจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน (Subsidy) ที่ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้ง งบประมาณ โครงการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาล รวมทั้ง มีองค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาล มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น มีการเพิ่มอำนาจในการจัดการท้องถิ่นในเรื่องทางศิลปกรรม วัฒนธรรม และประเพณีให้มากขึ้น เช่น การกำหนดเขตปลอดคอบายมุข ดำรวจศิลปกรรม มีสภาผู้รู้ทางศาสนาในระดับตำบล ซึ่งได้มาจากการเสนอชื่อและการเลือกสรรจากคณะกรรมการชุมชนผู้นำศาสนา องค์กรภาคประชาชน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาในกิจการศาสนา และศิลปกรรมของสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จัดให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๕๕๑ ของกระทรวงมหาดไทย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น คล้ายกับสภาชุมชนของหมู่บ้านทำหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับฐานราก สนับสนุนเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมัชชาประชาชนฯ ในระดับภูมิภาค และให้มีคณะทำงานด้านการสื่อสาร มีการศึกษานโยบาย รับฟังความคิดเห็นภาคประชาชนในเรื่องปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) ตั้งคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและประเมินผลการใช้กฏอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗ เพื่อตรวจสอบและประเมินผลว่ากฎหมายพิเศษดังกล่าวยังคงมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และมีความจำเป็นสมควรต่อการบังคับใช้ต่อไปหรือไม่

๓) ยกเลิกการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ มาบังคับใช้แทนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในมาตรา ๒๑

พรรคหนึ่งซึ่งจะเป็นการช่วยแยกแยะผู้หลงผิดให้พินกลับคืนสู่สังคม และเน้นการดำเนินการอย่างจริงจังกับผู้กระทำผิดที่มีเจตนาจงใจให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงเป็นสำคัญ

๔) ยกเลิกบัญชีผู้ต้องสงสัยและเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นเข้าร่วมสร้างสันติสุขภายใต้นโยบายสมานฉันท์ในลักษณะเดียวกับนโยบายร่วมพัฒนาชาติไทยในอดีต

๕) ทำบันทึกข้อตกลงร่วมระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าจะมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกกรณี

๖) สรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยพิจารณาจากตัวแปรหลักคือ งานในหน้าที่ และจิตสำนึกที่เปิดกว้างในอันที่จะยอมรับความหลากหลายของคนต่างวัฒนธรรม โดยใช้กำลังในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในสังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ศาสนาของคนในพื้นที่เป็นกำลังหลักในการปฏิบัติหน้าที่

๗) นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการกองรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรต้องให้ความสำคัญกับนโยบายการเมืองนำการทหาร มีการติดตามประเมินผล เพื่อปรับปรุงแนวทางและการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

๘) ปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการดำเนินงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประสานศาลฎีกาควรรอกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการพิจารณาคดีและการสืบพยานหลักฐานคดีเกี่ยวกับความมั่นคง โดยกำหนดให้ศาลต้องสืบพยานหลักฐานทุกชนิดไว้ล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๒๑๗ ทวิ และมาตรา ๒๑๗ ครี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติและอัยการสูงสุดควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนและอัยการที่มีประสบการณ์สูงเป็นผู้รับผิดชอบคดีความมั่นคง และร่วมกันออกกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อัยการสูงสุดควรใช้อำนาจสั่งไม่ฟ้องในคดีความมั่นคงในกรณีที่มีการฟ้องคดีนั้นจะไม่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ นอกจากนี้ควรมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างกระทรวงยุติธรรมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับความชัดเจนของการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของทั้งสององค์กร การให้ความคุ้มครองพยานในคดีความมั่นคงในทุกขั้นตอนพร้อมกันนี้ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมควรออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีความมั่นคงขึ้นในศาลชั้นต้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพิจารณาคดีเกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่โดยเฉพาะ รวมทั้งออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามขึ้นในศาลชั้นต้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีการตรากฎหมายวิธีพิจารณาความเป็นการเฉพาะ

๕) จัดทำฐานข้อมูลแฟ้มประวัติเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุความไม่สงบ มีการตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง สอดคล้องกันของหน่วยงานด้านการข่าว

๑๐) ปรับปรุงสวัสดิการ สร้างคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐไปปฏิบัติภารกิจและเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจย์ พ.ศ.๒๕๒๔ โดย จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมกิจการฮัจย์ เพื่อให้มีเจ้าภาพที่ชัดเจนรับผิดชอบกิจการฮัจย์เป็นการเฉพาะ และจัดให้มีกองทุนส่งเสริมกิจการฮัจย์เป็นกองทุนหมุนเวียนในสำนักงานส่งเสริมกิจการฮัจย์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการอันเป็นประโยชน์ต่อกิจการฮัจย์ รวมทั้งแก้ไขให้มีบทกำหนดโทษของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการฮัจย์ที่ฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามตามกฎหมายว่าด้วยกิจการฮัจย์ และจัดให้มีเจ้าหน้าที่กองสดด้านกิจการฮัจย์ประจำสถานกงสุลใหญ่ไทย ณ เมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

๑๒) พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาของรัฐให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับสันติศึกษาและการศึกษาข้ามวัฒนธรรม ตลอดจนเห็นคุณค่าและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันปอเนาะและศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาคิกา) ซึ่งเป็นสถานศึกษาคั้งเดิมของท้องถิ่น

๑๓) พัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ โดยจัดให้มีการบริการทางด้านสาธารณสุขให้มากเพียงพอกับปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่

๑๔) เสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ต่ออัตลักษณ์เฉพาะของคนในท้องถิ่น รวมไปถึงความเข้าใจต่อสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข

๑๕) ส่งเสริมให้มีศาสนเสวนาทิ้งระหว่างต่างศาสนา (Interfaith Dialogue) และภายในศาสนาเดียวกัน (Intra-faith Dialogue) เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยนำหลักการศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคด้วยสันติวิธี

๑๖) ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มพลังวัฒนธรรมในพื้นที่ ด้วยการสนับสนุนให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็งในชุมชน และเกิดเครือข่ายการพัฒนาาร่วมกันระหว่างชุมชน

๑๗) เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพและรายได้แก่ผู้มีรายได้น้อย และผู้ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ให้พึ่งพาตนเองได้

๑๘) พัฒนาคุณภาพคนเพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำและยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งมีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบุคคลในพื้นที่อย่างค่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลในระดับปัญญาชนที่เป็นมันสมองของประเทศ

LIART

๑๘) เสริมสร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจของพื้นที่และการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยอาจจำเป็นต้องมีการตรวจกฎหมายเฉพาะเพื่อสนับสนุนกระตุ้นการลงทุนในพื้นที่ การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานการคมนาคมขนส่งเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต และ

๒๐) เสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การประชุมโลกมุสลิม (Organization of Islamic Conference, OIC) สันนิบาตมุสลิมโลก (Muslim World League) และองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งให้ความสำคัญกับผู้นำกลุ่มพลังวัฒนธรรมในประเทศที่มีศักยภาพ และคนไทยมลายูปาตานีในต่างประเทศ (Pattanian Overseas) ในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาภัยกับโลกมุสลิม

โดยการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ๘ ประการที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ไว้ กล่าวคือ

๑) การส่งสัญญาณของรัฐบาลในเรื่องทิศทาง นโยบาย และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เข้มข้น จริงจัง ชัดเจน เป็นเอกภาพ และเป็นรูปธรรม ยึดหลักปฏิบัติด้วยแนวทางการเมืองนำการทหาร โดยใช้หลักสันติวิธีอย่างจริงจัง ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา และเน้นการใช้หลักนิติธิปไตย ที่ถูกต้องเหมาะสม

๒) การจัดทำข้อมูลความจริงของสถานการณ์และความเป็นจริงของปัญหาให้มีความสมจริง ชัดเจนและให้เป็นชุดเดียวกัน ที่ถูกยอมรับจากทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อป้องกันความสับสนในเรื่องทิศทางและการตีความสถานการณ์ปัญหาอันจะส่งผลโดยตรงต่อเอกภาพของทิศทางและนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งเอกภาพในการปฏิบัติ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนบนพื้นฐานของความใจกว้างและความไว้วางใจ

๓) การปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ และกระบวนทัศน์ในการแก้ไขปัญหาใหม่ของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงจากที่เคยมองปัญหาความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาความมั่นคงของรัฐในมิติเดียว จำเป็นต้องเพิ่มมิติความมั่นคงของประชาชนและมิติด้านสังคมวัฒนธรรมควบคู่กับมิติความมั่นคงของรัฐด้วย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการต่อสู้ด้วยยุทธศาสตร์สันติวิธีที่มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งนี้ การดำเนินการทุกด้าน ต้องเริ่มต้นจากการไม่มีอคติและยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของการเคารพให้เกียรติและตระหนักในคุณค่าของอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ที่มีความหลากหลายภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

๔) ระบบการจัดสรรงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สันติวิธี และในมิตินี้ความมั่นคงของประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงรูปแบบ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำแผนงานและโครงการที่ต่อเนื่อง ชัดเจน ทันเวลา และทันสมัยการณณ์ รวมทั้งมีการติดตาม ประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และครบวงจร

๕) การจัดตั้งและ/หรือพัฒนาองค์กรแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีความชัดเจนและมีเอกภาพ ทั้งในเรื่องยุทธศาสตร์ สถานภาพ บทบาท หน้าที่ และการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดพลังต่อการแก้ไขปัญหาย และจะมีผลต่อการประหยัดทั้งในเรื่องงบประมาณและกำลังคน

๖) การปฏิบัติตามกฎหมายด้วยหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัดเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนการทบทวนและแก้ไขกฎหมายเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ที่ควรมีการตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบตัวบทกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายพิเศษว่ามีความจำเป็นเหมาะสมเพียงใด รวมทั้งการเร่งรัดสะสางคดีสำคัญ ๆ ที่เป็นเงื่อนไขและกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนโดยตรง

๗) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมคิดกำหนดและติดตาม ประเมินผลการแก้ไขปัญหายอย่างเป็นระบบ ในลักษณะของภาคีเครือข่ายสนับสนุนการแก้ไขปัญหาย ด้วยการให้ภาควิชาการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ระดับอย่างแท้จริงจากฐานราก มิใช่เฉพาะระดับผู้นำชุมชนเท่านั้น เพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหาย และสร้างพลังร่วมกันในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาย โดยใช้จุดแข็งที่เป็นต้นทุนทางสังคม ไม่ว่าจะ เป็นด้านศาสนาหรือทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ เช่น นักศึกษาไทยมุสลิมที่จบการศึกษาและที่กำลังศึกษา อยู่ในต่างประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ โขบายใดที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องถูก นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องด้วย

๘) การรณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อปรับกระบวนทัศน์ของคนในสังคมใหญ่ให้ เข้าใจความเป็นจริงของปัญหาย สถานการณ์ และแนวทางแก้ไขปัญหายด้วยสันติวิธี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความ ตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย เป็นการผนึกกำลังของคนในชาติ ในอันที่จะสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่ให้ติดกับดักของการสร้างกระแสกระตุนให้ใช้ความรุนแรงและความเชื่อ ที่ว่าสันติวิธีนั้นเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาย

๙) การให้ความสำคัญกับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน การแก้ไขปัญหายความไม่สงบ เพื่อให้มีเวทีหรือทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ในอันที่จะเป็น ช่องทางสร้างความเข้าใจกับกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่าง และเลือกใช้

LIRT

บทที่ ๑

บทนำ

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตและทวีความรุนแรงขึ้นอย่างชัดเจนหลังจากเหตุการณ์ปล้นปืนที่กองพันพัฒนาที่ ๔ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน ถือเป็นปัญหาสำคัญของชาติที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ต้องหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ถึงต้นเหตุแท้จริงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรม่อนคลายสถานการณ์ความไม่สงบลงได้ในระดับที่ประชาชนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข บนพื้นฐานของความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีที่สามารถธำรงอัตลักษณ์ไว้ได้อย่างมีคุณค่าต่อสังคมไทยโดยรวม

ด้วยเหตุนี้ สถาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ จึงได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขึ้นมาศึกษาปัญหาดังกล่าว ในเชิงลึกอย่างรอบด้าน เริ่มต้นจากการประมวลสถานการณ์และความเป็นจริงของปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของความรุนแรง ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายเพื่อเสนอแนะต่อสถาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล โดยได้แบ่งอนุกรรมการออกเป็น ๗ คณะตามประเด็นที่ทำการศึกษา คือ ๑) ด้านการเมืองการปกครอง ๒) ด้านการอำนวยความสะดวก ๓) ด้านการศึกษา สังคมวัฒนธรรม และสาธารณสุข ๔) ด้านความมั่นคง ๕) ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ๖) ด้านการต่างประเทศ และ ๗) ด้านกิจการฮัจญ์

ทั้งนี้ ข้อมูลและผลการศึกษาของคณะกรรมการ และอนุกรรมการต่างๆ ได้มาจากการเชิญบุคคลจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมให้ข้อมูล การศึกษาเอกสารจากหน่วยงานต่างๆ จากการจัดสัมมนา ระดมความคิดเห็น ตลอดจนการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูล รวมทั้งการเชิญบุคคลจากต่างประเทศที่มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงกรณีอาละห์และไอร์แลนค์เหนือมาให้ข้อมูลและเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นบทเรียนส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รายงานฉบับนี้ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น ๕ บท เริ่มด้วยบทนำซึ่งจะกล่าวถึงที่มาและเนื้อหาโดยรวมของรายงาน บทที่ ๒ จะเป็นการประมวลสภาพปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งกล่าวถึงปรากฏการณ์การก่อความไม่สงบ สภาพปัญหาในมิติทางวัฒนธรรมทัศนคติและมิติทางโครงสร้าง นโยบายการบริหารจัดการของภาครัฐ และได้ส่งผลกระทบต่อทางจิตวิทยา ความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ โดยปัญหาเหล่านี้เกิดจากสาเหตุพื้นฐานใน ๒ ระดับ ที่ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งในพื้นที่รู้สึกว่

ไม่ได้รับความเป็นธรรมและมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ความรุนแรง ซึ่งได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ ๓ คือ

- ๑) ระดับโครงสร้างทางสังคมอันประกอบด้วย การจัดองค์กรทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนกฎหมายและนโยบายในการแก้ไขปัญหา ที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการขาดพื้นที่ทางการเมืองที่สามารถแสดงออกถึงความต้องการในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของตนเองและชุมชน และ ๒) ระดับมิติทางวัฒนธรรมที่เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนยังไม่เห็นคุณค่า ไม่เข้าใจ และไม่ให้เกิดจิตสำนึกเฉพาะของคนในพื้นที่ โดยปัญหาความไม่สงบนี้มีเงื่อนไขที่เกิดจากการกระทำของทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนและกลุ่มขบวนการที่ทำให้ความรุนแรงยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง

โจทย์สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้วิเคราะห์ไว้ ๒ ข้อ คือ

- ๑) ทำอย่างไร โครงสร้างของรัฐ อันประกอบไปด้วย องค์กร นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ ตลอดจนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ จึงจะเอื้อต่อการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และบริบทของคนในท้องถิ่น และ ๒) ทำอย่างไรที่รัฐและประชาชนในสังคมใหญ่จะเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความรู้สึกรักภาคภูมิใจ โดยการยอมรับและให้เกิดรากฐานสังคมวัฒนธรรมมลายูปาดานี

โจทย์สำคัญทั้งสองข้อนี้ได้นำไปสู่กรอบคิดและข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้ระบุไว้ในบทที่ ๔ โดยทางคณะกรรมการฯ ได้เสนอกรอบคิด ๘ ข้อ และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ๒๐ ข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสนอให้ตั้งทบวงการบริหารกิจการชายแดนใต้ การนำพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ มาบังคับใช้แทนพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๘ การทำบันทึกข้อตกลงร่วมระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและคณะ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การจัดทำตรวจสอบ และปรับปรุงฐานข้อมูลเพิ่มประวัติเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุความไม่สงบ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจญ์ พ.ศ.๒๕๒๔ การยกการปฏิรูประบบการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นวาระแห่งชาติ การให้ความสำคัญและโอกาสต่อกลุ่มพลังวัฒนธรรมในพื้นที่และคนไทยมลายูปาดานีในต่างประเทศ (Pattanian Overseas) ในการเข้ามาร่วมแก้ไขและพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน การให้สิทธิประโยชน์และมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนเป็นกรณีพิเศษมากกว่าพื้นที่อื่น เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการลงทุน

การแก้ไขปัญหาให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ๘ ประการ ที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ ๕ อันจะนำไปสู่การวางกรอบนโยบาย และแผนปฏิบัติการให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเกิดขึ้นได้เมื่อภาครัฐต้องมีความจริงใจและจริงใจที่เป็นรูปธรรมต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาในระดับที่ประชาชนรู้สึกและยอมรับได้ พร้อมทั้งให้นำหนักกับมิติตความมั่นคงของประชาชนควบคู่กับมิติตสังคมวัฒนธรรม ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบต้องเร่งรัดการแปลงยุทธศาสตร์และนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของความรุนแรงอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่องที่ผ่านมา โดยตระหนักและเข้าใจถึงโจทย์สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาอย่างปราศจากอคติ ความหวาดระแวง และผลประโยชน์แอบแฝง ตลอดจนมีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐอย่างเป็นระบบ

คณะกรรมการวิสามัญหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาที่นำเสนอให้แก่สภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาลในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงใจ เพื่อสัมฤทธิ์ผลในการแก้ไขปัญหา อันจะนำมาซึ่งสันติสุข และความมั่นคงของประชาชนให้กลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน

ความหมายของคำสำคัญ

ก) “สันติวิธี” (Nonviolence) หมายความว่า วิธีการแก้ไขปัญหาในสังคมการเมือง ที่ต้องมีการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติ (Problem Solving) มิใช่การยอมจำนนต่อปัญหาหรือการนิ่งเฉย โดยให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตร ปราศจากอคติและความเกลียดชัง ยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย ถือความยุติธรรมเป็นใหญ่ โดยบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรม อย่างโปร่งใส เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ตรวจสอบได้ และไม่เลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งยอมรับความเจ็บปวดหรือความทุกข์ร่วมกับเพื่อนร่วมชาติด้วยการทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายด้วยความอดทนอดกลั้น สันติวิธีจึงไม่ใช่ “ปฏิบัติการทางจิตวิทยา” ที่เปลี่ยนแปลงความขัดแย้งจากคู่ขัดแย้งที่มีปฏิกริยารุนแรงต่อกันไปสู่การแสวงหาทางออกอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างคู่ขัดแย้ง

ข) “การมีส่วนร่วม” (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่

LIRT

ค) “กลุ่มพลังวัฒนธรรม” หมายถึง กลุ่มคนในพื้นที่ที่ได้รับการยอมรับให้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้บนฐานคิดของสันติวิธีและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคประชาชน รวมทั้งการร่วมพัฒนากระบวนการยุติธรรมในระดับชุมชนและความพร้อมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม กลุ่มพลังวัฒนธรรมประกอบด้วย ๗ กลุ่ม คือ ผู้นำศาสนา นักการศึกษา ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ผู้นำสตรี ผู้นำเยาวชน องค์กรเอกชน และสื่อมวลชน

~~~~~

บทที่ ๒

สภาพปัญหาในปัจจุบัน

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ชีวิต และทรัพย์สินของทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะกระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้นอนในพื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้นยังก่อให้เกิดวิกฤติความรุนแรงที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติในหลายด้าน ตลอดจนการพัฒนาในพื้นที่หยุดชะงักตามไปด้วย ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย จากการนำข้อมูลการศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์ศึกษา ได้แบ่งสภาพปัญหาออกเป็น สภาพเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ปัญหาในด้าน โครงสร้าง นโยบาย และการบริหารจัดการภาครัฐ ปัญหาในด้านมิติทางวัฒนธรรม และผลกระทบทางความมั่นคง จิตวิทยา เศรษฐกิจและสังคม ดังที่จะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑ เหตุการณ์ความรุนแรง

จากข้อมูลการลงพื้นที่เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ของคณะกรรมการพบว่า สถิติเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นมีจำนวนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในปี ๒๕๕๐ แต่ปรากฏว่าเหตุการณ์แต่ละครั้งมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นมาจากการที่กลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบมีการจัดองค์กรตลอดจนมีการพัฒนายุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่เข้มแข็งขึ้น ในขณะที่เดียวกัน รัฐก็เลือกที่จะแก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ลงสู่พื้นที่มากขึ้น

นอกจากนี้ข้อมูลยังได้สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกหวาดกลัวของประชาชนในพื้นที่ว่าไม่ได้ได้รับความปลอดภัยในชีวิต ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่บางส่วนของรัฐ ความไม่โปร่งใส การไม่ยอมรับผิดเมื่อเกิดกรณีกระทำผิดต่อประชาชน ตลอดจนความไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ กล่าวคือรัฐไม่ได้ใช้สันติวิธีอย่างแท้จริงและไม่ได้ยึดผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นที่ตั้ง อีกทั้งยังพบว่าการจัดสรรงบประมาณไม่ได้เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ และบางครั้งยังพบความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนบางโครงการระหว่างพื้นที่ที่ฝ่ายความมั่นคงระแวงว่าเป็นชุมชนแนวร่วมขบวนการก่อความไม่สงบกับพื้นที่อื่น ๆ โดยสรุปเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การเลือกใช้ความรุนแรง คือความไม่ไว้วางใจเชื่อใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน

๒.๒ มิติทางโครงสร้าง นโยบาย และการบริหารจัดการของภาครัฐ

๒.๒.๑ ด้านโครงสร้างทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

ก) การกระจายอำนาจการปกครองให้กับท้องถิ่นยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรม ศาสนา และอัตลักษณ์ หากแต่เป็นเพียงการกระจายอำนาจทางการบริหารให้กับท้องถิ่นเท่านั้น และตัวแบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก็ยังเป็นตัวแทนเดียวกันกับที่ใช้ในทุกพื้นที่ของประเทศ

ด้าน โครงสร้างทางสังคม รัฐยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีเวทีสาธารณะในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมดำเนินการ ในระดับที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโครงการ หรือเป็นผู้รับประโยชน์จากโครงการอย่างแท้จริง

ข) ด้าน โครงสร้างทางการศึกษา รัฐยังไม่มีมีการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนสามัญของรัฐในพื้นที่เท่าที่ควร และยังมีผู้บริหารโรงเรียนบางแห่งไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติศาสนกิจของนักเรียน เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่นิยมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่าโรงเรียนรัฐ ทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างพุทธและมุสลิม รวมทั้งเกิดช่องว่างทางความคิดและความหวาดระแวงระหว่างเยาวชนในพื้นที่กับรัฐมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐยังคงไม่เข้าใจและหวาดระแวงสถาบันปอเนาะ และศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดิคา) ซึ่งมีผลให้รัฐยังไม่ให้ความสำคัญและไม่สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาดังกล่าว

๒.๒.๒ ด้านนโยบายของรัฐ

ก) การประกาศใช้กฎหมายการศึกษิตตามพระราชบัญญัติกฎหมายการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๘ ได้ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่อย่างรุนแรง กล่าวคือ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบศาสนกิจของประชาชน เป็นปัญหาต่อวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพตามสภาพท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์อย่างมาก มีการจับกุม คุมขัง สืบสวนสอบสวน โดยอ้างกฎหมายพิเศษเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายปกติ และมีการเขียนคำร้องต่อศาลเกินความจริงเพื่อให้เป็นเรื่องผิดต่อความมั่นคง มีการอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเป็นโอกาสให้เจ้าหน้าที่กระทำการต่อผู้ต้องสงสัยโดยปราศจากการปฏิบัติบนพื้นฐานทางคุณธรรมและสิทธิมนุษยชน

LIRT

ข) สำนักงานส่งเสริมกิจการอัยการอัยการที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถบริหารจัดการกิจการอัยการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นเพียงหน่วยงานย่อยของกองศาสนูปถัมภ์ กรมศาสนา เท่านั้น และประสบปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการใช้กองทุนส่งเสริมกิจการอัยการที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่สามารถรองรับภารกิจในการดำเนินการให้เกิดความสะดวกและราบรื่นแก่ผู้แสวงบุญอย่างครบวงจร ทำให้การเดินทางไปประกอบพิธีอัยการของพี่น้องไทยมุสลิมในทุกๆ ปีเกิดอุปสรรคและความยากลำบาก ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่า รัฐไม่เห็นความสำคัญและไม่จริงจังในการบริการแก่พี่น้องมุสลิม

ค) การพัฒนาความสัมพันธ์กับโลกมุสลิม รวมทั้งองค์กรมุสลิมระหว่างประเทศของรัฐยังไม่เข้มแข็งพอ และมีบางกรณีที่รัฐไม่สามารถอธิบายชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้กระจ่างได้ นอกจากนี้ องค์การนิรโทษกรรมสากลยังมีการออกรายงานเปิดเผยข้อเท็จจริงไปทั่วโลก กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารยังคงละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง เป็นโอกาสให้ฝ่ายขบวนการก่อความไม่สงบนำมาเป็นเงื่อนไขและข้ออ้างในการแสวงหาแนวร่วม

๒.๒.๓. ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

ก) การดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนในกระบวนการยุติธรรมยังไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม (Due Process of Law หรือ Fair Trial) โดยมีการใช้อำนาจเกินขอบเขตของกฎหมาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนยังเคยชินกับระบบอำนาจนิยมมากกว่าที่จะยึดหลักนิติธรรม โดยไม่ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียม

ข) การดำเนินคดีความมั่นคงยังเป็นไปด้วยความยากลำบาก อันเนื่องมาจากความรุนแรงและความซับซ้อนของปัญหา ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำบุคคลมาให้การเป็นพยานได้ สาเหตุหนึ่งมาจากการขาดระบบคุ้มครองพยานที่ดี ประกอบกับการหาพยานหลักฐาน ในขั้นตอนการสืบสวนสอบสวน เพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ยังคงประสบกับปัญหาและอุปสรรค ซึ่งเกี่ยวกับหลักการศาสนา เช่น การปฏิบัติต่อศพ การตรวจค้นเคหสถาน โดยใช้สุนัขดมกลิ่น เป็นต้น การมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ส่งผลให้ศาลต้องยกฟ้องจำเลย เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับมากระทำผิดซ้ำ หรือข่มขู่พยาน ก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม อีกทั้งยังเป็นการสูญเสียเวลา ทรัพยากร และงบประมาณในกระบวนการยุติธรรมและในการชดเชยเยียวยาจำเลยที่ศาลพิพากษายกฟ้อง

LIART

ค) รัฐยังขาดเอกภาพในด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติ กล่าวคือการทำงานยังไม่สอดคล้องประสานกัน เริ่มต้นจากงานการข่าวไม่แม่นยำและขาดประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาซ้อนกลบในทางลบต่อการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงและการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และเกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนด้วยกันเอง นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน ทำให้ขาดเอกภาพและการบูรณาการที่มีพลังเพียงพอในการจัดการกับปัญหา

ง) การเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่บ่อยครั้ง ทำให้มีปัญหาคารปฏิบัติงานที่ไม่ต่อเนื่อง และไม่เข้าใจบริบทของสภาพปัญหาและความเป็นจริงในพื้นที่ดีพอ รวมทั้งไม่เข้าใจชัดเจนในยุทธศาสตร์และแนวทางแก้ไขปัญหาในระดับที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบางครั้งและบางพื้นที่ก็เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการเรียกตัวผู้ต้องสงสัยไปให้ปากคำหลายครั้งหลังจากมีการสับเปลี่ยนบุคลากร และก็ยังหาข้อสรุปไม่ได้ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งนำไปสู่ความหวาดระแวง และไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชน

จ) บุคลากรทางการแพทย์ถูกแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่และการตรวจพิสูจน์ทางการแพทย์จากฝ่ายความมั่นคงบางส่วน

๒.๓ มิติทางวัฒนธรรม

๒.๓.๑ ทศนคติและมุมมองของรัฐต่อประชาชน

เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนยังมีอคติ ไม่เข้าใจ ไม่เห็นคุณค่า และไม่ยอมรับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างจริงจัง ทั้งทางด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตลอดจนความเป็นมลายูปาदानี รวมทั้งการอยู่ร่วมกันหรือการมีเอกภาพบนความหลากหลายเชิงเชื้อชาติและศาสนา (Unity of Diversity) ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนยังคงมีทัศนคติที่ยึดติดกับการมองปัญหาในประเด็นเดิม คือการแบ่งแยกดินแดน ทำให้ให้น้ำหนักกับการใช้กำลังในการปราบปรามมากกว่าการใช้การเมืองนำการทหาร ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกแปลกแยก และเป็นเพียงประชาชนชั้นสอง ไม่เท่าเทียมเสมอภาคกับคนในสังคมใหญ่ ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ได้รับความเป็นธรรม สะท้อนให้เห็นถึงความไม่จริงใจของรัฐ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดกลุ่มเสี่ยงที่พร้อมจะเลือกใช้ความรุนแรงในการต่อต้านรัฐ จากทัศนคติเชิงลบที่เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่มีต่อคนไทยมุสลิมในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดความหวาดระแวง ต่อสถาบันการศึกษาทางศาสนา โดยเฉพาะปอเนาะ และตาดีกา ว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชนให้เป็นแนวร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ ทำให้บางครั้งบางกรณี มีการดำเนินการต่อปอเนาะและตาดีกาด้วยความรุนแรงเกินความจำเป็น นำไปสู่การขยายความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกันมากขึ้น

LIRT

๒.๓.๒ ทักษะคติและมุมมองของประชาชนต่อรัฐ

การรับรู้ (Perception) ที่สะสมจากพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในบุคลากรบางส่วนในหน่วยงานความมั่นคงของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับใช้กฎหมายว่าจะสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ ทักษะคติดังกล่าวเป็นผลมาจากความหวาดระแวงเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณ ตลอดจน ความซื่อสัตย์ สุจริต บางกรณีประชาชนเกิดข้อกังขาว่าเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้สร้างสถานการณ์ความไม่สงบเสียเอง เป็นการขยายให้เกิดความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่มากขึ้น นำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือไม่แข็งแรงเสมอ ทำให้การแก้ไขปัญหาภัยกล่าวยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มที่เลือกใช้ความรุนแรงหรือขบวนการก่อความไม่สงบ มีการบิดเบือนหลักการศาสนาแล้วนำมาเป็นเงื่อนไขขั้วยุ ปลูกบั่น และ โฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อรัฐ ก่อให้เกิดความเกลียดชังและขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ จนเป็นเหตุให้ประชาชนบางส่วน ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และอาจเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบในที่สุด

๒.๔ ผลกระทบทางความมั่นคง จิตวิทยา เศรษฐกิจ และสังคม

ประชาชนขาดความเชื่อมั่น และไม่ไว้วางใจรัฐ ในขณะที่เดียวกันรัฐก็ระแวงประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากการรับรู้ความจริงต่อสถานการณ์ความไม่สงบทั้งของฝ่ายรัฐและประชาชนมีความแตกต่างขัดแย้งกัน ประกอบกับการสร้างกระแสข่าวลือทางลบต่อภาครัฐ โดยขบวนการก่อความไม่สงบ ทำให้ประชาชนหวาดกลัว ไม่ปลอดภัย และรู้สึกว่ารัฐไม่สามารถให้หลักประกันด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้นำไปสู่การ ไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่รัฐ และทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งอพยพออกจากพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ประชาชนในพื้นที่ยังเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการเสนอข่าวสถานการณ์ความรุนแรงที่บิดเบือน หรือเบี่ยงเบนประเด็น อันเนื่องมาจากการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแม้กระทั่งฝ่ายรัฐเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีการนำเสนอและวิเคราะห์สถานการณ์เกินความเป็นจริงในบางเรื่อง ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจในสถานการณ์หรือแนวทางแก้ไขปัญหาที่เพียงพอ ทำให้เกิดความสับสนขึ้นในพื้นที่

ในขณะที่เหตุการณ์ความรุนแรงยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้จำนวนสตรีที่สูญเสียสามีจากสถานการณ์ความไม่สงบมีมากขึ้น ส่งผลให้ต้องรับผิดชอบครอบครัวโดยลำพัง ขณะที่จำนวนเด็กกำพร้าก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ประกอบกับเยาวชนในพื้นที่ที่อยู่นอกระบบการศึกษา ซึ่งมีจำนวนมากว่า

LIRT

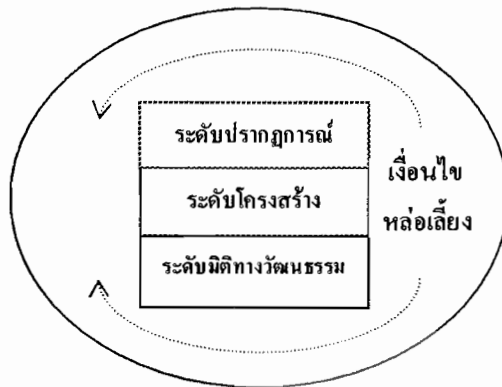

บทที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุพื้นฐานของปัญหา

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ไม่สามารถที่จะวิเคราะห์สาเหตุพื้นฐานและการแก้ไขปัญหาอย่างแยกส่วนออกจากกันได้ หากแต่ต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนในเรื่องอัตลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การรับรู้ ความรู้สึก และอารมณ์ของประชาชนในพื้นที่ ที่เสี่ยงต่อการเลือกใช้ความรุนแรง หรือการเลือกใช้สันติวิธีในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์ปัญหาเป็นสามระดับ เพื่อให้มองเห็นสาเหตุพื้นฐานของปัญหาในเชิงลึกและรอบด้าน คือ ระดับปรากฏการณ์ ระดับโครงสร้าง และระดับมิติทางวัฒนธรรม โดยมีเงื่อนไขที่เกิดจากการกระทำของทั้งสองฝ่าย คือ เจ้าหน้าที่รัฐ และกลุ่มขบวนการ เป็นสิ่งหล่อเลี้ยงปัญหาความรุนแรงให้ดำรงอยู่ต่อไป เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ให้เกียรติ หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม และในขณะที่กลุ่มขบวนการเองก็มีการบิดเบือนหลักศาสนาเพื่อสร้างแนวร่วมมาต่อต้านรัฐ หรือสร้างข่าวลือเพื่อให้ประชาชนเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น เงื่อนไขดังกล่าวเหล่านี้มีผลทำให้ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนขยายตัวมากขึ้นจนกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ

แผนภูมิกรอบการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุพื้นฐานของปัญหาความไม่สงบ
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

LIART

๓.๑ ปรากฏการณ์ของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นซึ่งปรากฏให้เห็นตามสื่อและ/หรือในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลากว่า ๕ ปี เช่น การลอบวางระเบิด การลอบยิงในพื้นที่หรือการฆ่าและทำร้ายผู้บริสุทธิ์และเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งสร้างความสูญเสียและส่งผลกระทบต่อชีวิตร่างกาย และจิตใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นั้น เป็นเพียงอาการที่ปรากฏขึ้นจากปัญหาที่เรื้อรังมาอย่างยาวนาน ซึ่งจัดว่าเป็นระดับของปรากฏการณ์ แต่ระดับโครงสร้างและระดับวัฒนธรรมอาจไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน หากแต่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนในการมองปัญหาอย่างรอบด้าน เพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาเหตุพื้นฐานของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒ สาเหตุพื้นฐานของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทางคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุพื้นฐานของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่นั้น เกิดจากความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่ว่า ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องมาจากสาเหตุทางโครงสร้างและทางวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ระดับโครงสร้าง

โครงสร้างในความหมายนี้ หมายถึง โครงสร้างทางสังคม อันประกอบไปด้วย การจัดองค์กรทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนกฎหมายและนโยบายในการแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ของภาครัฐที่ไม่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น และไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ถึงในระดับที่สามารถเป็นเจ้าของและเป็นผู้รับประโยชน์จากนโยบายของรัฐอย่างแท้จริง

โครงสร้างในปัจจุบันยังมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนขาดพื้นที่ทางการเมืองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการแสดงออกซึ่งความต้องการในการกำหนดทิศทางและอนาคตของตนเอง ตลอดจนชุมชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น และยังคงมีรูปแบบเดียวกันกับที่ใช้ในทุกพื้นที่ของประเทศอย่างเหมารวม โดยมิได้คำนึงถึงความเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะทางชาติพันธุ์ ศาสนา และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

เมื่อเป็นเช่นนี้ การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงไม่อาจจะสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับความรู้สึกและความต้องการของประชาชน ตามบริบทของพื้นที่ อาทิ การสร้างความมั่นคงปลอดภัย การอำนวยความสะดวก การจัดการหลักสูตรการศึกษา ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือการบริหารกิจการธัญญ์ เป็นต้น

LIRT

๓.๒.๒ ระดับมิติทางวัฒนธรรม

มิติทางวัฒนธรรมในความหมายนี้ คือ วิธีในการดำเนินชีวิต รวมถึงทัศนคติ วิธีคิด ความเชื่อ ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ (Perception) ของทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและการแก้ไขปัญหา

มิติทางวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้มุมมองและการรับรู้สภาพปัญหาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนการแก้ไขปัญหาของผู้เกี่ยวข้องมีความแตกต่างกัน หรือแม้กระทั่งอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการแปลงนโยบายสันติวิธีของรัฐไปสู่การปฏิบัติ อีกทั้งในบางครั้ง ทัศนคติ วิธีคิด และความเชื่อซึ่งเป็นพื้นฐานของปัญหาในเชิงวัฒนธรรมนี้ ยังถูกใช้ในการอ้างความชอบธรรมเพื่อสนับสนุนการกระทำบางอย่างที่ไม่ถูกต้องด้วย

ตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนยังไม่เห็นคุณค่า ไม่เข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญต่อลักษณะความเป็นมลาชูปาตานีอย่างจริงจังและจริงใจ เช่น การปฏิเสธมิให้ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาทำงาน (Working language) ตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) เคยเสนอต่อรัฐบาลไว้ในปี พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นต้น

ความไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ดังกล่าวนี้ ขัดแย้งอย่างยิ่งต่อความรู้สึกรักของคนไทยเชื้อสายมลายูปาตานีที่มีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ที่เคยรุ่งเรืองในอดีตของตน โดยความไม่เข้าใจนี้มีส่วนเชื่อมโยงกับวาทกรรมเก่าของรัฐในยุคสงครามเย็นที่มองปัญหาการแบ่งแยกดินแดนที่เพียงระดับปรากฏการณ์พื้นผิว กล่าวคือเป็นการมองปัญหาเพียงที่ระดับของสถานการณ์การใช้ความรุนแรงของ “ราชศัตรู” ที่ต้องถูก “จัดการ” อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดโดยไม่พยายามทำความเข้าใจสาเหตุพื้นฐานของปัญหาการแบ่งแยกดินแดน

ทัศนคติวิธีคิดดังกล่าวนี้มีส่วนที่ก่อให้เกิดอคติต่อคนมลายูปาตานี อันนำไปสู่การเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วน ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้และรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม เกิดความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจที่ขยายความรู้สึกไม่ติดต่อกันให้สูงมากยิ่งขึ้น

๓.๓ เงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากปรากฏการณ์และสาเหตุพื้นฐานของปัญหาที่กล่าว ไปข้างต้นแล้ว ยังมีเงื่อนไขที่เกิดขึ้นในพื้นที่จากการกระทำของทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนและกลุ่มขบวนการที่หล่อเลี้ยงความรุนแรงมาตั้งแต่ในอดีต ยังคงดำรงอยู่ในปัจจุบันและต่อเนื่องไปในอนาคต ซึ่งหากไม่สามารถขจัดเงื่อนไขเหล่านี้ให้หมดไปได้ ก็จะทำให้ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งต่อภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ต่อไป

LIART

เงื่อนไขดังกล่าวที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วน คือ การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากผลข้างเคียงของปฏิบัติการทางทหารในการปิดล้อมตรวจค้น จับกุม และควบคุมตัว ปัญหาการอำนวยความสะดวกอันเกิดจากตัวบทกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย เอกภาพการปฏิบัติ จำนวนและคุณภาพของบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานความมั่นคงบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม ทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมและความไม่จริงใจของภาครัฐในการแก้ไขปัญหา

เงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ถูกนำมาขยายผล ต่อเติมเสริมแต่ง หรือแม้กระทั่งถูกสร้างขึ้นใหม่ในรูปแบบของข่าวลือ และการบิดเบือนหลักศาสนาโดยกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบ เพื่อจุดประสงค์ในการสร้างแนวร่วมขึ้นมาต่อต้านรัฐและสร้างความเกลียดชังต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเมื่อผสมผสานกับความเจ็บปวดในอดีตจากบาดแผลทางประวัติศาสตร์ที่สะสมการรับรู้มาสู่ปัจจุบัน รวมทั้งความรู้สึกระแวงว่าชาติพันธุ์มลายูปาตานีกำลังจะถูกกลืนกลาย(Assimilation) อันเป็นปัจจัยที่หล่อเลี้ยงความรุนแรงในพื้นที่อย่างต่อเนื่องภายใต้บรรยากาศของความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างรัฐกับประชาชน

๓.๔ โจทย์สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงในพื้นที่เป็นอาการที่เกิดจากสาเหตุพื้นฐานในสองมิติ คือ มิติทางโครงสร้างและมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งทั้งสองมิติดังกล่าวได้นำไปสู่ปัญหาที่คนไทยเชื้อสายมลายูปาตานี รู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐ ผสมผสานด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่หล่อเลี้ยงความรุนแรงให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่

ดังนั้น เพื่อให้สถานการณ์ความไม่สงบลดลง จนนำไปสู่การยุติสถานการณ์ตามเป้าประสงค์ที่รัฐได้วางไว้ในที่สุด รัฐจำเป็นต้องพิจารณาหาแนวทาง ตลอดจนมาตรการในการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึง โจทย์สำคัญของการแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

๑) ทำอย่างไรโครงสร้างของรัฐ อันประกอบไปด้วย นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ ตลอดจนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ จึงจะเอื้อต่อการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และบริบทของคนในท้องถิ่น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงใจ ปราศจากอคติและความไม่รู้ รวมทั้งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาคประชาสังคม หรือกลุ่มพลังวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มนักการศึกษา กลุ่มผู้นำศาสนา กลุ่มสตรีและเยาวชน และกลุ่มสื่อมวลชน ในอันที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดอนาคตและทิศทางของชุมชนของตนเอง

๒) ทำอย่างไรที่รัฐและประชาชนในสังคมใหญ่จะเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจ โดยการยอมรับและให้เกียรติรากฐานสังคมวัฒนธรรมมลายูปาตานี แม้ว่าจะมีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่าง

บทที่ ๔

กรอบคิดและข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑ กรอบคิดในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑.๑ แนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้คือการสร้างความ เป็นธรรมในพื้นที่โดยน้อมนำแนวยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และยึดมั่น ในแนวทางสันติวิธีที่เห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย เคารพให้เกียรติอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ ตลอดจนสร้างความมั่นคงแห่งชาติของรัฐในมิติใหม่ที่เน้นสมดุลระหว่างความมั่นคงของรัฐกับความ มั่นคงของประชาชนควบคู่กันไป โดยตระหนักถึงบริบทของสังคมและอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ เป็นสำคัญ

๔.๑.๒ การแก้ไขปัญหาจะต้องคำนึงถึงมิติทางสังคมวัฒนธรรมควบคู่กับมิติทางความมั่นคง เป็นสำคัญ เนื่องจากวิถีในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่บนครรลองของวัฒนธรรม แบบอิสลามและมลายูอย่างต่อเนื่องมาจากอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ดังนั้น ภาษาในการติดต่อสื่อสารที่ดี โครงสร้างทางสังคม นับแต่ระบบครอบครัวก็ดี ระบบการศึกษาก็ดี ตลอดจนการรับบริการทาง สาธารณสุขและอื่นๆ จำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นสำคัญ

๔.๑.๓ การบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรมด้วยสำนึกของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและ เน้นใช้นิตินโยบายเพื่อจัดการกับปัญหา โดยหากมีการติดขัดทางด้านกฎหมายที่อาจต้องแก้ไขปรับปรุง ยกเลิก ก็ควรใช้กระบวนการนิติบัญญัติเพื่อให้รัฐสภามีส่วนในการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน เพื่อให้ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

๔.๑.๔ กลไกและมาตรการของรัฐทางการเมือง การบริหารจัดการ การพัฒนา และสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งด้านการต่างประเทศ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความ หลากหลายทางชาติพันธุ์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งตระหนักถึงความภาคภูมิใจในอัต ลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่น ความเป็นคนเชื้อสายมลายูปาตานี หรือความเป็นรัฐปัตตานีใน อดีต เป็นต้น บนพื้นฐานของการเป็นรัฐเดี่ยวของประเทศไทย

LIRT

๔.๑.๕ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและอนาคตของตนเองและชุมชน (Self Determination) อย่างสมดุลในทุกมิติ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล คามกรอบประชาธิปไตย เช่น จากกลุ่มพลังวัฒนธรรม ผู้นำศาสนา ผู้นำการเมือง ผู้นำชุมชน นักธุรกิจ กลุ่มสตรีและเยาวชน องค์กรภาคประชาสังคม เป็นต้น เพื่อสร้างการปกครองที่สมจริง ทุกฝ่ายให้การยอมรับ และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และทำให้เกิด “การปกครองหรือการบริหารตามธรรมชาติ” ซึ่งเป็นการปกครองที่ทำให้สังคมมีความเป็นธรรม เกิดความสมานฉันท์ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๔.๑.๖ การพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมที่สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนบนพื้นฐานของความเหมาะสมและศักยภาพทางสังคมและวัฒนธรรม พร้อมไปกับการพัฒนาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจด้านการผลิต อุตสาหกรรม การคมนาคม และการท่องเที่ยวแก่พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑.๗ การสร้างความเข้าใจกับสังคมในพื้นที่และสังคมไทยส่วนใหญ่ว่าสันติวิธีเป็นแนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถาวร และเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม โดยไม่มองว่าสันติวิธีเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรมกับขบวนการก่อความไม่สงบ และต่อการจัดการปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ โดยต้องมุ่งทำความเข้าใจต่อปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาว่า การใช้กำลังทางทหารยังคงมีความจำเป็นอยู่ในแง่ของการควบคุมสถานการณ์ที่มีความรุนแรงเท่านั้น มิใช่วิธีการหลักในการยุติความรุนแรงอย่างยั่งยืน

๔.๑.๘ การให้ความสำคัญกับกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (Peace Talks) กับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่างในทุกระดับ ในอันที่จะเป็นช่องทางสร้างความเข้าใจเพื่อลดการเลือกใช้ความรุนแรง รวมทั้งเรียนรู้บทเรียนการสร้างสันติภาพในกรณีความขัดแย้งจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเปิดช่องทางให้มีเวทีและบรรยากาศของการพูดคุยด้วยสันติวิธี

๔.๒ ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภายใต้กรอบคิด ๘ ประการดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการฯ ได้มีข้อเสนอแนะในทางแก้ไข ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ ข้อ เพื่อตอบ โจทย์สำคัญของการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

LIRT

๔.๒.๑ จัดตั้ง “ทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้” (Southern Border Provinces Development Administration Bureau – SBPAB) เพื่อสร้างเอกภาพของหน่วยงานรัฐในการบริหารจัดการทางการเมืองการปกครองและการพัฒนาอันสอดคล้องกับลักษณะพิเศษในพื้นที่และเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการตามวิถีของตนเอง โดยยังเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ มิได้แยกเป็นอิสระตามความหมายของการแบ่งแยกดินแดน

ทั้งนี้ ต้องทำความเข้าใจกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมั่นคงเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดตั้งทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้จะไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ โดยต้องนำข้อเสนอนี้ไปเป็นประเด็นในการสัมมนาเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและศึกษาวิจัยในวงกว้างเพื่อหาข้อสรุปทางทฤษฎีต่อเรื่องดังกล่าวเสียก่อน

ข้อเสนอแนะในส่วนของทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ก. เป็นโครงสร้างการปกครองที่คงไว้ซึ่งการปกครองแบบรัฐเดี่ยวที่มีการปกครองจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความเหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ข. เป็นองค์กรประสานงานการบริหารและการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือเป็นองค์กรบริหารส่วนภูมิภาคแบบใหม่ที่เป็นที่รวมขององค์กรปกครองส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยที่มีอำนาจหน้าที่การอำนวยความสะดวกและแก้ปัญหา นโยบายในการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือเป็นการกระจายอำนาจการปกครองในลักษณะผสมผสานแบบสลับไขว้และบูรณาการการเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับลักษณะพิเศษทางการเมืองการบริหาร และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่ง
  - ๑) นำองค์ประกอบในเนื้อหา รูปแบบการปกครองท้องถิ่นมาประสานกับการบริหารจัดการที่ดีในระดับมหภาค
  - ๒) นำองค์ประกอบในด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และหลักคุณธรรมในทางศาสนา มาร่วมกับการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในระดับตำบล และหมู่บ้าน
  - ๓) นำองค์ประกอบในด้านการเงินการคลังและการบริหารงานที่ดีที่เกิดจากการประสานหน่วยย่อยในพื้นที่เข้าเป็นหน่วยใหญ่ในระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรูปของทบวง โดยที่ไม่ขัดกับหลักการรัฐเดี่ยวของประเทศไทย
- ค. มีการจัดการทรัพยากรหรืองบประมาณของท้องถิ่นให้พอเพียงและมีประสิทธิภาพ
- ง. มีรัฐมนตรีทบวงฯ เป็นผู้แทน นโยบาย มีปลัดทบวงฯ รองปลัดทบวงฯ และผู้อำนวยการเขตทำหน้าที่ดูแลในแต่ละพื้นที่ในฐานะข้าราชการส่วนภูมิภาคแบบพิเศษควบคู่ไปกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ

- จ. มี “สมัชชาประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้” (Chamber of Southern Border Provinces – CSBP) ซึ่งสมาชิกจะประกอบไปด้วยตัวแทนภาคส่วนต่างๆของจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จากองค์กรปกครองท้องถิ่น สมาคมธุรกิจ สภาหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรม องค์กรพัฒนาเอกชนในด้านต่างๆ องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรวิชาชีพ องค์กรทางศาสนา โรงเรียนสอนศาสนา สถาบันการศึกษา โดยมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจากตัวแทนของแต่ละกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมเพื่อให้สมัชชามีความยึดโยงกับสังคมและชุมชนท้องถิ่น เป็นตัวแทนในลักษณะทางวิชาชีพ (Functional Representation) ให้แก่คนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งสมัชชาดังกล่าวจะทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ
- ๑) เป็นสภาที่ปรึกษาและกลั่นกรองนโยบายภาคประชาชน
  - ๒) ประสานนโยบายและแผนอำนวยความสะดวก
  - ๓) พิจารณากลับกรองและจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน (Subsidy) ที่ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นฝ่ายต่างๆ รวมทั้งงบประมาณ โครงการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาลที่ผ่านทางทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้
  - ๔) ดูแลตรวจสอบบุคลากรและงบประมาณที่นำลงไปสู่จังหวัด อำเภอ เทศบาล และตำบล
  - ๕) กำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริหารงาน การพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจ และกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ฉ. มีองค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาลที่เป็นรูปแบบเดิม คือมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจในการเก็บภาษีและบริหารงบประมาณการคลังส่วนท้องถิ่นเดิมที่มีอำนาจในการออกข้อบัญญัติ รวมทั้งเพิ่มอำนาจในการจัดการท้องถิ่นในเรื่องทางศิลปกรรม วัฒนธรรม และประเพณีให้มากขึ้น เช่น การกำหนดเขตปลอดคอกบวยหมู ตำรวจศิลปกรรม การประกาศห้ามเยาวชนออกนอกบ้านในยามวิกาลวันแต่มีผู้ปกครองอยู่ด้วย เป็นต้น โดยการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่นนี้ จะต้องได้รับการรับรองจากสภาผู้รู้ทางศาสนา
- ช. มีสภาผู้รู้ทางศาสนาในระดับตำบล ซึ่งได้มาจากการเสนอชื่อและการเลือกสรรจากคณะกรรมการชุมชนผู้นำศาสนา องค์กรภาคประชาชน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาในกิจการศาสนาและศิลปกรรมของสังคมขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้มีจุดเชื่อมต่อในแกนบริหารแบบ Matrix สมาชิกที่มาจากการคัดสรรนี้ควรต้องเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยจำนวนหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่น สภานี้มีลักษณะแบบสภาชูรอ (สภาที่ปรึกษาชุมชน) แต่ก็ผสมผสานกับองค์กรด้านอื่นที่ไม่ใช่ศาสนาเพียงด้านเดียว

- ข. มีคณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๕๕๑ ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต้องปรับปรุงการทำงานให้มีความมั่นคงและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น คล้ายกับสภาชุมชนของหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับฐานราก สนับสนุนเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกประชาชนในระดับภูมิภาค โดยจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการโดยตำแหน่งคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรในหมู่บ้าน ส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมีประมาณ ๑๐ คน และมีผู้นำศาสนา ผู้นำปกครองท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติ และปลัดอำเภอเป็นที่ปรึกษา
- ณ. จัดให้มีคณะทำงานด้านการสื่อสาร มีการศึกษานโยบาย และรับฟังความคิดเห็นภาคประชาชนในเรื่องปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้หน่วยงานราชการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหาชายแดนภาคใต้จัดทำรายงานประจำปีและนำเสนอต่อรัฐสภา

๔.๒.๒ ตั้งคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและประเมินผลการใช้กฏอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗

การบังคับใช้กฏอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่และก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย รัฐบาลจึงควรตั้งคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและประเมินผลการใช้กฏอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗ ว่ามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และมีความจำเป็นหรือไม่เพียงใด เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญหรือไม่อย่างไร และควรใช้กฏอัยการศึกต่อไปหรือไม่

๔.๒.๓ ยกเลิกการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ มาบังคับใช้แทนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม โดยกระทำเป็นวาระแห่งชาติ

การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ ในบางครั้งบางกรณีได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่และก่อให้เกิดปัญหาตามมาในขณะที่พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ถูกจัดว่าเป็นกฎหมายที่มีความเข้มข้นน้อยกว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗ เนื่องจากในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดว่าหากผู้ใดต้องหาว่าได้กระทำความผิด อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่คณะรัฐมนตรี

กำหนด แต่กลับใจเข้ามาบดตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนแล้วปรากฏว่าผู้นั้นได้กระทำไปเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และการเปิดโอกาสให้ผู้นั้นกลับตัวจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ก็ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องต่อศาล โดยหากศาลเห็นสมควรอาจสั่งให้ส่งผู้ต้องหานั้นเข้ารับการอบรมตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ซึ่งจะเป็นผลให้สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องผู้ต้องหานั้นเป็นอันระงับไป

ทั้งนี้ รัฐบาลต้องแยกผู้ต้องหาออกเป็น ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

ก) ผู้กระทำความผิดที่เป็นแกนนำของขบวนการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน หารายในการสนับสนุนการก่อความไม่สงบ

ข) ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้รับนโยบายจากผู้กระทำความผิดตามข้อ ก. มาสู่ภาคปฏิบัติโดยเป็นผู้วางแผนจัดกำลังปลูกปืนครอบงำทางความคิดโดยการนำหลักศาสนาอิสลามไปบิดเบือนให้ผู้กระทำความผิดตามข้อ ค. หลงเชื่อว่าการเข้ามาผู้ละเมิดหลักศาสนาอิสลามเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักศาสนา

ค) ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้นำนโยบายจากผู้กระทำความผิดตามข้อ ข. มาปฏิบัติในภาคสนาม หรือที่เรียกว่ากองกำลังทั้งที่ติดอาวุธและไม่ติดอาวุธ

ง) ผู้กระทำความผิดที่เป็นกลุ่มผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิดตามข้อ ค.

เมื่อแยกประเภทของผู้กระทำความผิดออกดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องแสวงหาความร่วมมือในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีจากผู้กระทำผิดที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติการในพื้นที่ จนกระทั่งถึงระดับแกนนำ โดยอาศัยมาตรา ๒๑ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑

๔.๒.๔ ยกเลิกบัญชีผู้ต้องสงสัยและเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามาร่วมสร้างสันติสุขภายใต้นโยบายสมานฉันท์ในลักษณะเดียวกับนโยบายร่วมพัฒนาชาติไทยในอดีต

๔.๒.๕ ทำบันทึกข้อตกลงร่วมระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าจะมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกกรณี

การทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าวอาจจะกระทำร่วมกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย (สคช.) สำนักงานอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น

LIART

๔.๒.๖ สรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในพื้นที่

ก. ปฏิรูประบบการคัดสรรข้าราชการที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ให้สามารถคัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมโดยพิจารณาจากตัวแปรหลักคืองานในหน้าที่ และจิตสำนึกที่เบิกกว้าง (Put the right man on the right job with the right heart) ในอันที่จะยอมรับความหลากหลายของคนต่างวัฒนธรรม

ข. ใช้กำลังในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในสังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ศาสนาของคนในพื้นที่เป็นกำลังหลักในการปฏิบัติหน้าที่ อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงกว่าบุคลากรจากหน่วยที่ประจำการที่อยู่นอกพื้นที่

๔.๒.๗ ให้ความสำคัญกับนโยบายการเมืองนำการทหาร และสั่งการให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อสร้างเอกภาพในเชิงนโยบายให้เกิดขึ้นได้จริง

นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการกองรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรต้องให้ความสำคัญกับนโยบายการเมืองนำการทหาร และสั่งการให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางและการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๘ ปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการดำเนินงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติและอัยการสูงสุดควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนและอัยการที่มีประสบการณ์สูงเป็นผู้รับผิดชอบคดีความมั่นคง และร่วมกันออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะ เพื่อให้มีการปฏิบัติที่สอดคล้องต้องกัน

ข. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรทำ “บันทึกข้อตกลงร่วมกับกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีความมั่นคงเพื่อให้พยานได้รับการคุ้มครองในทุกขั้นตอน” และ “บันทึกข้อตกลงร่วมกับกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับความชัดเจนของการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของทั้งสององค์กร” ว่าจะมีกระบวนการทำงานในลักษณะใด ควรแบ่งงานตามพื้นที่หรือตามความเชี่ยวชาญของแต่ละฝ่ายหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้เกิดความสอดคล้องต้องกันในการทำงาน

ค. สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงยุติธรรมควรเร่งผลิตบุคลากรที่มีประสบการณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ง. อัยการสูงสุดควรใช้อำนาจสั่งไม่ฟ้องในคดีความมั่นคงในกรณีที่การฟ้องคดีนั้นจะไม่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ทั้งนี้ เพื่อกันผู้ต้องหาที่ไม่ใช่ตัวการหรือแกนนำออกไปจากขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจของอัยการสูงสุดที่ไม่เกี่ยวกับมาตรา ๒๑ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑

LIART

จ. ทนายความที่ทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรเป็นทนายความที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งมีความเข้าใจจนบรรณนิยมประเพณี หลักการศาสนาอิสลาม ตลอดจนวิถีชีวิตมุสลิมอย่างแท้จริง โดยควรได้รับค่าตอบแทนประมาณ ๕๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อคดี จากกองทุนช่วยเหลือที่มีอยู่ อาทิ กองทุนยุติธรรมเพื่อช่วยเหลือผู้บริสุทธิ์ที่ยากจน ซึ่งตั้งโดยกระทรวงยุติธรรม

ฉ. คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมควรออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีความมั่นคงขึ้นในศาลชั้นต้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพิจารณาคดีเกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่ โดยเฉพาะ

ช. คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมควรออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามขึ้นในศาลชั้นต้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวและมรดกที่คู่ความเป็นมุสลิม และให้มีการตรวจกฎหมายวิธีพิจารณาความเป็นการเฉพาะ

ซ. ประธานศาลฎีกาควรออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการพิจารณาคดีและการสืบพยานหลักฐานคดีเกี่ยวกับความมั่นคง โดยกำหนดให้ศาลต้องสืบพยานหลักฐานทุกชนิดไว้ล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ และมาตรา ๒๓๗ ทริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๔ และ ๕

ด. รัฐบาลจะต้องมีนโยบาย แนวทาง กฎระเบียบ และขั้นตอนวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนให้กับหน่วยความมั่นคงที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูลและสร้างความชัดเจนให้ผู้ร้องเรียน และประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบอย่างโปร่งใส สามารถติดตามเรื่อง และรับทราบได้ว่าเรื่องที่ร้องเรียนไปดำเนินการอยู่ในขั้นตอนไหน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการปฏิบัติงานที่มีบรรทัดฐานแตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปอย่างสุจริต ยุติธรรม ตลอดจนเป็นการป้องกันมิให้ผู้ก่อความไม่สงบฉวยโอกาสหยิบยกประเด็นดังกล่าวมาโจมตีและเป็นข้ออ้างในการแบ่งแยกดินแดนและแย่งชิงมวลชน

๔.๒.๕ จัดทำฐานข้อมูลเพิ่มประวัติเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุความไม่สงบ มีการตรวจสอบและปรับปรุง แกไขข้อมูลให้ถูกต้อง สอดคล้องกัน

หน่วยงานด้านการข่าวที่รับผิดชอบและได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติการกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของทั้งทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูล โดยต้องประสานความร่วมมือกันในการจัดทำฐานข้อมูลเพิ่มประวัติเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุความไม่สงบ และให้มีการตรวจสอบและปรับปรุง แกไขข้อมูลให้ถูกต้อง สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

LIRT

๔.๒.๑๐ ปรับปรุงสวัสดิการ สร้างคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐไปปฏิบัติภารกิจและเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดนโยบาย แนวทาง และวิธีการในเรื่องของความเป็นธรรมเพื่อปรับปรุงสวัสดิการ สร้างคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐไปปฏิบัติภารกิจและเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่รัฐหันไปใช้แนวทางที่ไม่ถูกต้องแสวงหาผลประโยชน์ เพราะจะเป็นการสร้างปัญหาให้รัฐบาลต้องประสบกับความยากลำบากมากขึ้นในการสร้างความสงบสุขในพื้นที่

๔.๒.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจย์ พ.ศ.๒๕๒๔ โดย

ก. จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมกิจการฮัจย์ เพื่อให้มีเจ้าภาพที่ชัดเจนรับผิดชอบกิจการฮัจย์เป็นการเฉพาะ โดยเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ โดยมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

ข. จัดให้มีเจ้าหน้าที่กงสุลด้านกิจการฮัจย์ประจำสถานกงสุลใหญ่ไทย ณ เมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ค. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมกิจการฮัจย์เป็นกองทุนหมุนเวียนในสำนักงานส่งเสริมกิจการฮัจย์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการอันเป็นประโยชน์ต่อกิจการฮัจย์

ง. แก้ไขให้มีบทกำหนดโทษของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการฮัจย์ที่ฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยกิจการฮัจย์

ทั้งนี้ เพื่อให้ชาวไทยมุสลิมได้เห็นถึงความตั้งใจจริงของรัฐในการออกนโยบายที่ตอบสนองต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประการหนึ่ง และเพื่อให้การดำเนินการกิจการฮัจย์ของประเทศไทยมีมาตรฐานที่เทียบเท่ากับของประเทศในโลกมุสลิม

๔.๒.๑๒ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาของรัฐให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับสันติศึกษา อิสลามศึกษา และการศึกษาข้ามวัฒนธรรม ตลอดจนเห็นคุณค่าและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันปอเนาะและศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด (ดาดิคา) ซึ่งเป็นสถานศึกษาดั้งเดิมของท้องถิ่น

ก. จัดให้มีการบูรณาการระหว่างหลักสูตรสามัญศึกษาและหลักสูตรวิชาการด้านศาสนาให้สอดคล้องกัน

ข. ส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อเนื่องนอกระบบให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านวิชาชีพเพื่อรองรับเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาและเป็นผู้ว่างงานซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมากยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการสร้างงาน

LIRT

และตลาดแรงงานรองรับ เพื่อลดความเสี่ยงของกลุ่มเยาวชนที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาฐานเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

ค. ยกการปฏิรูประบบการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นวาระแห่งชาติโดยสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาการศึกษาของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งระบบให้มีคุณภาพมากขึ้น

จ. ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมมลายูในคณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

ฉ. สนับสนุนให้มีการใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงานและติดต่อราชการอีกภาษาหนึ่ง

ช. สร้างชุดความรู้เพื่อให้เข้าใจวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้เกิดการยอมรับอัตลักษณ์ในความเป็นคนเชื้อสายมลายูปาดานีของคนในพื้นที่

๔.๒.๑๓ พัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่

ก. จัดให้มีการบริการทางด้านสาธารณสุขให้มากเพียงพอกับปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ โดยการเพิ่มหน่วยพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งทั้งนี้รัฐต้องมีการวางมาตรการในการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพ มีการสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจและให้อิสระในการปฏิบัติงาน ไม่แทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อประกอบสำนวนการสอบสวน และมีการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่างๆ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อเป็นการป้องกันโรคและเสริมสร้างร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง

ข. จัดให้มีธรรมนูญสุขภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ในคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ค. สนับสนุนองค์กรและผู้นำทางศาสนาในทุกระดับในการให้ความรู้ตามหลักการอิสลาม เรื่อง สุขภาวะ รวมทั้งความสะอาดจนเกิดความตระหนักที่จะนำไปปฏิบัติใช้ เช่น ใน ศุบะห์วันศุกร์

๔.๒.๑๔ เสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ต่ออัตลักษณ์เฉพาะของคนในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข

ก. สำหรับคนในพื้นที่ – ควรเปิดเวทีให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งในลักษณะของเครือข่ายในการร่วมแก้ไขปัญหาต่อไป

LIRT

ข. สำหรับคนนอกพื้นที่ – ควรส่งเสริมให้คนนอกพื้นที่เกิดความเข้าใจในสังคม วัฒนธรรม และอัตลักษณ์เฉพาะของคนในพื้นที่ ตลอดจนสภาพปัญหาและสถานการณ์ความรุนแรง ด้วยการนำประชาชนในพื้นที่ไปสื่อสารกับประชาชนในสังคมใหญ่ในลักษณะที่คล้ายกับชุดวัฒนธรรม ตลอดจนผ่านการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่ควรเสนอในแง่มุมอื่นที่มีใช้เรื่องของความรุนแรงเพียงมิติเดียว ด้วย แต่ควรเน้นการนำเสนอประเด็นที่มุ่งทำให้เกิดความเข้าใจลักษณะเฉพาะทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒.๑๕ ส่งเสริมให้มีศาสนเสวนาทันทีระหว่างต่างศาสนา (Interfaith Dialogue) และภายในศาสนาเดียวกัน (Intra-faith Dialogue)

ส่งเสริมให้มีการพูดคุยเสวนากันระหว่างศาสนาต่างๆ เพื่อให้ศาสนิกชนที่นับถือศาสนาแตกต่างกันนั้นสามารถร่วมพูดคุยกันเพื่อนำหลักการทางศาสนาของตนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเสวนากันภายในกลุ่มผู้นับถือศาสนาเดียวกันเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเสียก่อนด้วย

๔.๒.๑๖ ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มพลังวัฒนธรรมในพื้นที่ ด้วยการสนับสนุนให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็งในชุมชน และเกิดเครือข่ายการพัฒนาาร่วมกันระหว่างชุมชน นอกจากนี้ ควรมีนโยบายให้ผู้ทรงคุณวุฒิมุสลิมเข้าไปเป็นคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อดูแลนโยบายที่เกี่ยวข้อง และมีสตรีมุสลิมผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปมีบทบาทในคณะกรรมการอิสลามทุกระดับในประเทศ รวมถึงในคณะกรรมการแห่งชาติของสำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๔.๒.๑๗ เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพและรายได้แก่ผู้มีรายได้น้อย และผู้ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ให้พึ่งพาตนเองได้

ก. ระยะเร่งด่วน

- ๑) ให้กระทรวงการคลังพิจารณากำหนดมาตรการช่วยเหลือ เช่น มาตรการลดภาษีช่วยเหลือค่าสาธารณูปโภค จัดสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น
- ๒) บริหารจัดการแรงงานต่างด้าว เพื่อช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานแก่ผู้ประกอบการ

LIRT

๓) ให้นำหน่วยงานของรัฐสำรวจจำนวนคนยากจน และให้รัฐจัดงบประมาณช่วยเหลือ
ในลักษณะเป็นคูปองใช้จ่ายเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม

ข. ระยะปานกลาง – ระยะยาว

๑) พัฒนาความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ รวมถึงความมั่นคงในการดำรงชีวิตของ
กลุ่มเป้าหมายคนจนทุกกลุ่มอาชีพ รวมถึงกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความ
ไม่สงบ

๒) อนุรักษ์และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทั้งในทะเลและพื้นที่ป่า
และให้ขยายเขตห้ามทำการประมงจาก ๓,๐๐๐ เมตร เป็น ๕,๔๐๐ เมตร พร้อมจัดสร้าง
แนวปะการังเทียมขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง

๔.๒.๑๘ พัฒนาคุณภาพคนเพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำและยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้ง
มีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบุคคลในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเป็น
ระบบ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลในระดับปัญญาชนที่เป็นมันสมองของประเทศ

ก. ศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศ
มาเลเซีย และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐานเพื่อรองรับความต้องการทั้งด้านปริมาณ
และคุณภาพ

ข. พัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบุคคลในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเฉพาะ
กลุ่มบุคคลในระดับปัญญาชนที่เป็นมันสมองของประเทศ เช่น กลุ่มนักศึกษาในพื้นที่ที่ได้สำเร็จ
การศึกษาจากต่างประเทศ โดยให้โอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างความมั่นคงก้าวหน้าให้กับ
ตนเอง ชุมชนท้องถิ่น และสังคมไทยโดยรวม

๔.๒.๑๙ เสริมสร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจของพื้นที่และการพัฒนาความร่วมมือ
กับต่างประเทศ

ก. ระยะเร่งด่วน – ให้รัฐบาลสนับสนุนการพัฒนาและก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลปิดตานี
ให้สำเร็จโดยเร็ว

ข. ระยะปานกลาง - ระยะยาว

๑) เร่งรัดการดำเนินการตามแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็น
รูปธรรมโดยเร่งด่วน ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑.๑) ขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรให้หลากหลาย เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการ
แปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในพื้นที่ และเชื่อมโยงกับการตลาด

LIRT

- ๑.๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง ถึงอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภค เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านการเกษตร อุตสาหกรรมการค้า และการบริการ
- ๑.๓) ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา โดยเร่งรัดการดำเนินการภายใต้กรอบโครงการ IMT-GT โดยเฉพาะการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจ สงขลา-ปีนัง-เมดาน (Economic Corridor)
- ๑.๔) สร้างโอกาสใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ ด้วยการเปิดประตูทางทะเลสู่นานาชาติ โดยเร่งรัดการสร้างสะพานเศรษฐกิจสงขลา-สตูล (Land Bridge) และการพัฒนาชุมชนเมืองศูนย์กลาง ณ จุดที่เป็น Gateway
- ๑.๕) เร่งรัดดำเนินการแผนงานโครงการที่สำคัญ (Flagship Project) เช่น โครงการก่อสร้าง/ปรับปรุงโครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งและสนามบิน โครงการพัฒนาสถาบันฮาลาล โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค บริเวณด่านชายแดน โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และการพัฒนาพืชพลังงาน โครงการจัดทำผังเมืองและผังเฉพาะชุมชน และโครงการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช และปัตตานี

๒) พัฒนาการลงทุนและการค้ากับประเทศมุสลิม โดยการหาแนวทางการระดมทุน และการสนับสนุนให้ธนาคารอิสลามเข้ามาส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่

ค. ข้อเสนอเชิงมาตรการ เช่น การเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ การขยายเขตพัฒนาพิเศษหรือเขตพื้นที่เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้มาลงทุนในพื้นที่ให้มากกว่าเขตอื่นๆ โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ด้านภาษี และการออกพระราชบัญญัติรองรับเขตพัฒนาเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้บริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์กรและกลไกรองรับ

๔.๒.๒๐ เสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรประชุมโลกมุสลิม (Organization of Islamic Conference, OIC) สันนิบาตมุสลิมโลก (Muslim World League) และองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งให้ความสำคัญกับผู้นำกลุ่มพลังวัฒนธรรมในประเทศที่มีศักยภาพ และคนไทยมุสลิมพลัดถิ่นในต่างประเทศ (Pattanian Overseas) ในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาให้กับโลกมุสลิม

LIRT

บทที่ ๕

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

จากสถานการณ์ความเป็นจริงในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา และสาเหตุพื้นฐานของปัญหา การกำหนดกรอบคิด และข้อเสนอแนะที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูล และผลการศึกษาของคณะกรรมการทั้ง ๓ คณะนั้น สามารถกล่าวได้ว่าปัจจัยของความสำเร็จที่เป็นปัจจัยร่วมและเป็นจุดตั้งต้นของปัจจัยแห่งความสำเร็จทั้ง ๕ ประการ ที่จะทำให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหามีผลบรรลุผลได้จริง คือ รัฐบาลต้องเห็นความสำคัญของผลการศึกษาของคณะกรรมการนี้ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง จริงจังและต่อเนื่องในทุกด้านอย่างเป็นระบบ

เพื่อให้การขับเคลื่อนและผลักดันให้ข้อเสนอการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามข้อเสนอของคณะกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในอันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติตามข้อเสนอดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๕.๑ การส่งสัญญาณของรัฐบาลในเรื่องทิศทาง นโยบาย และแนวทางการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเอกภาพ และเป็นรูปธรรม ที่ยึดหลักปฏิบัติด้วยแนวทางการเมืองนำการทหาร โดยเฉพาะการนำหลักการทางศาสนาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และใช้หลักสันติวิธีอย่างจริงจัง ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเน้นการใช้หลักนิติบัญญัติ

๕.๒ การจัดทำข้อมูลความจริงของสถานการณ์และความเป็นจริงของปัญหาให้มีความสมจริง ชัดเจนและเป็นชุดเดียวกัน ที่ถูกยอมรับจากทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อป้องกันความสับสนในเรื่องทิศทางและการตีความสถานการณ์ปัญหาอันจะส่งผลโดยตรงต่อเอกภาพของทิศทางและนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งเอกภาพในการปฏิบัติ ทั้งนี้ จำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนบนพื้นฐานของความใจกว้างและความไว้วางใจ

๕.๓ การปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ และกระบวนทัศน์ในการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงจากที่เคยมองปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาคือความมั่นคงของรัฐบาลในมิติเดียว จำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นมิติความมั่นคงของประชาชน และเพิ่มมิติด้านสังคมวัฒนธรรมควบคู่กับมิติความมั่นคงด้วย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับ

การต่อสู้ด้วยยุทธศาสตร์สันติวิธีที่มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งนี้ การดำเนินการทุกด้าน ต้องเริ่มต้นจากการ ไม่มีอคติและยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของการเคารพให้เกียรติและตระหนักในคุณค่าของอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ที่มีความหลากหลายภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

๕.๔ ระบบการจัดสรรงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สันติวิธี และในมิตินี้ความมั่นคงของประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงรูปแบบ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำแผนงานและโครงการที่ต่อเนื่อง ชัดเจน ทันเวลา และทันสมัยการณณ์ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และครบวงจร

๕.๕ การจัดตั้งและ/หรือพัฒนาองค์กรแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีความชัดเจนและมีเอกภาพ ทั้งในเรื่องยุทธศาสตร์ สถานภาพ บทบาทหน้าที่ และการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิผลต่อการแก้ไขปัญหา และจะมีผลต่อการประหยัคทั้งในเรื่องงบประมาณและกำลังคน

๕.๖ การปฏิบัติตามกฎหมายด้วยหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัดเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนการทบทวนและแก้ไขกฎหมายเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ที่ควรมีการตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบตัวบทกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายพิเศษว่ามีความจำเป็นเหมาะสมเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งการเร่งรัดสะทงคดีสำคัญ ๆ ที่เป็นเงื่อนไขและกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนโดยตรง

๕.๗ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมคิด กำหนดนโยบาย และดำเนินการ ตลอดจนติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการในลักษณะของภาคีเครือข่ายสนับสนุนการแก้ไขปัญหา ด้วยการให้ภาควิชาการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับอย่างแท้จริงจากฐานราก มีใช้เฉพาะระดับผู้นำชุมชนเท่านั้น เพื่อให้เกิดพลังที่แรงพอต่อการสร้างความตระหนักในปัญหา และต่อการสร้างพลังร่วมกันในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา โดยใช้จุดแข็งที่เป็นต้นทุนทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนาหรือทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ เช่น นักศึกษาไทยมุสลิมที่จบการศึกษาและที่กำลังศึกษาอยู่ในต่างประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ นโยบายใดที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องด้วย

ภาคผนวก

คำกล่าวเปิดงานสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบ

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย พันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง

เรื่อง “วิกฤตชายแดนใต้จะยุติลงได้อย่างไร”

ในวันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒

ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านรองประธานคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คุณนัจมุดดีน อูมา ท่านวุฒิสมาชิก ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านวิทยากร ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านครับ ขอความสันติสุข ความเมตตากรุณาจากอัลเลาะห์จงมีแต่ท่านผู้เข้าร่วมการสัมมนาทุกท่านครับ วันนี้ผมขอพูดคุยกับพวกเราจากใจของคนไทยคนหนึ่งที่มีความรักชาติบ้านเมือง เหมือนกับพี่น้องชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเป็นปัญหาที่รัฐบาลทุกรัฐบาลที่ผ่านมามีส่วนเกี่ยวข้องถึงความสำคัญ แต่ก็พยายามดำเนินการแก้ไข แต่เป็นสิ่งที่น่าแปลกใจว่าแก้ไขกันอย่างไร ยิ่งแก้ปัญหาคูเสมือนว่ามันไม่จบลง มันกลับขยายปลายมากขึ้น ๆ นั่นก็แสดงว่าการแก้ไขหรือทิศทางในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในแต่ละรัฐบาลนั้นจะต้องมีการปรับปรุง ท่านผู้ที่เกี่ยวข้องที่รักทุกท่านครับ แนวทางในการแก้ไขใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จะต้องยึดหลักการ ๓ ประการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ก็คือหลักการของความเข้าใจ เมื่อเข้าใจก็จะสามารถเข้าถึง เมื่อเข้าถึงพี่น้องประชาชนได้แล้วก็จะสามารถพัฒนา เมื่อพัฒนาเสร็จก็จะเกิดความสันติสุข แต่หลักการทั้ง ๓ หลักการนั้น หลักการแรกเป็นเรื่องยากที่สุดในเรื่องเข้าใจ เราจะต้องเข้าใจอะไรบ้าง อย่างน้อย ๆ จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่สำคัญ ๔ ประการ ประการแรกก็ต้องเข้าใจว่าสาเหตุของปัญหามันเกิดจากอะไร พวกเราที่นั่งในที่นี้ทุกคนทราบดีครับ ไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ของรัฐปัตตานี พวกเราต้องยอมรับ ต้องเข้าใจว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมันเกิดจากความคับแค้นใจของพี่น้องชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการถูกกดขี่ข่มเหงจากข้าราชการบางท่านมาโดยตลอด ต้องเข้าใจว่า ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ปัญหาอิทธิพล ปัญหาของเดือนยังมีอยู่มาก ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดปัญหามากขึ้น ๆ ตามลำดับ และต้องเข้าใจว่าในอดีตที่ผ่านมาเป็นร้อยปี พี่น้องชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้รับโอกาสค่อยโอกาสทั้งการศึกษา ค่อยโอกาสทั้งการประกอบอาชีพ ไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสมเกียรติ เป็นเรื่องที่สำคัญ นอกจากนั้นจะต้องเข้าใจอะไรบ้างครับ หัวใจหลักของความเข้าใจก็คือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องเข้าใจศาสนาอิสลาม ต้องเข้าใจวิถีอิสลาม ต้องเข้าใจว่าหัวใจของอิสลามคือสันติสุข หลักการของอิสลามคือความเสมอภาค หลักการของอิสลามคือความเป็นธรรม

และเมื่อความเป็นธรรมชาติความเสมอภาคเกิดขึ้นสันติสุขก็จะตามมา เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญ ต้องเข้าใจวิถีอิสลามให้ถูกต้อง หลายคนไม่เข้าใจนะครับ ศาสนาอิสลามไม่ได้สนับสนุนให้ผู้ชายมุสลิมมีภรรยาเกินหนึ่งคน ยกเว้น ในกรณีสังคมสงเคราะห์ ซึ่งก็เป็นเรื่องเข้าใจผิดพลาดจากศาสนิกชนอื่น ๆ ต้องเข้าใจว่ามุสลิมจะต้องทำละหมาดวันละ ๕ ครั้ง โดยเฉพาะในวันศุกร์ตอนกลางวัน ต้องเข้าใจระบบการศึกษาของอิสลาม ต้องทราบนะครับว่าหน้าที่ของคนมุสลิมทุกคนจะต้องอบรมสั่งสอนลูกหลานของเขาให้เป็นมุสลิมที่ดี เพราะฉะนั้นเด็กมุสลิมทุกคนผมใช้คำว่า จะต้องเรียนศาสนา เมื่อเขาโตขึ้นมาจะต้องนะครับ ถือเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ของมุสลิมทุกคนที่มีภาระหน้าที่ต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า คือต้องเข้าใจว่าโรงเรียนตาดีกา ทำไมโรงเรียนปอเนาะ หรือในชุมชนมุสลิมทั่วโลกจะต้องมีโรงเรียนสอนศาสนา เป็นความจำเป็นของชีวิตคนมุสลิมทุกคน เพราะฉะนั้นรัฐต้องมีหน้าที่ในการส่งเสริมครับ ส่งเสริมให้ลูกหลานของเราได้มีโอกาสได้เรียนศาสนาเต็มขั้น สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ หรือในระดับ (ชาคูอิน) เป็นอย่างน้อย แล้วก็ควรรู้ท่านบีมุหัมมัด ชารารอ ท่านได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ต้องเรียนรู้ตั้งแต่ในแปลจนถึงหลุมฝังศพ นั่นหมายความว่าอย่างไร หมายความว่าอิสลามจะต้องเรียนรู้ตั้งแต่เกิดยันตาย นั่นก็หมายความว่านอกจากเรียนรู้ทางศาสนาแล้ว คนมุสลิมทุกคนก็จะต้องเรียนวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ดำรงตนให้เป็นคนดีในสังคมของประเทศชาติ หน้าที่ของรัฐอยู่ตรงไหนครับ หน้าที่ของรัฐคือต้องเข้ามาทำนุบำรุงส่งเสริมทั้งโรงเรียนสอนศาสนา ให้สวัสดิการครูที่สอนศาสนา ให้ท่านสามารถดำรงชีวิตอย่างสมศักดิ์ศรี ปัจจุบันนี้ครูสอนศาสนาได้เงินเดือนน้อยมาก ๆ หรือแทบจะไม่ได้เลย อยู่ได้ด้วยอะไรครับ อยู่ได้ด้วยศรัทธาที่มีต่อองค์พระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น นี่เป็นสิ่งที่รัฐจะต้องให้การส่งเสริม รัฐจะต้องสนับสนุนการบูรณาการการเรียนวิชาสามัญ เพื่อให้ลูกหลานชาวไทยมุสลิมของเราสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจ นอกจากนั้นจะต้องเข้าใจอะไรบ้าง เข้าใจผลกระทบของการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาในอดีต กรณีหะยีสุหลง โต๊ะมีนา กรณี กรือเซะตากใบ กรณีทนายสมชาย นิลไพจิตร รัฐต้องมีความจริงจังในการหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แล้วก็ต้องรู้ว่าเมื่อบาดแผลที่มันเกิดขึ้นนั้น บางครั้งไม่ได้เกิดจากความตั้งใจของข้าราชการเป็นเหตุบังเอิญ แต่เมื่อบาดแผลที่เกิดขึ้นมันร้ายลึกเข้าไปในจิตใจของคนเป็นพ่อเป็นแม่เราจะแก้ไขอย่างไร หลายคนที่เกี่ยวข้องไม่เคยไปประกอบพิธีฮัจย์รัฐจะต้องสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้จัดคนไปประกอบพิธีฮัจย์แทน รัฐจะต้องดูแลลูกหลานชาวไทยมุสลิมที่พ่อแม่เสียชีวิต การรับชะกาด จากต่างประเทศ ก็จะต้องเป็นระบบ เดียวผมจะพูดต่อไป สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้การเยียวยาบาดแผลทางจิตใจเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐจะต้องให้ความจริงจังในการแก้ปัญหา เข้าใจสำคัญประการสุดท้าย คือเข้าใจว่าหลังจากนี้ไปเราจะแก้ไขปัญหากันอย่างไร ต้องใช้หลักการสำคัญ ๔ ประการครับ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั่วโลก หลักการแรกก็คือแก้ปัญหาตามข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงก็คือว่าฝ่ายความมั่นคงต้องรู้ว่าพี่น้องชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ ๘๘.๘๘ เปอร์เซนต์ ไม่ต้องการจะแบ่งแยกดินแดน พี่น้องชาวไทยมุสลิมทุกคนล้วนรักชาติบ้านเมืองเหมือนกับพวกเราคนไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่นเดียวกัน ต้องรู้ว่าชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ นั้นจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทั้งนี้ก็ต้องเข้าใจตรงนี้ก่อน แล้วก็แก้ไขปัญหาไปตามข้อเท็จจริง ตามสภาพปัญหาที่ผมได้กราบเรียนไปตอนต้น

หลักการที่สอง ก็คือหลักการของความยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ต้องเป็นธรรม โอกาสในการประกอบอาชีพ ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคมต้องเกิดขึ้นใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

หลักการที่สำคัญประการที่สาม หลักของความมีเมตตาธรรม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย จะต้องแก้ไขปัญหาโดยจิตใจที่มีความเมตตา การปราบปรามนั้นต้องถือว่าเป็นเรื่องสุดท้ายที่จะนำมาปฏิบัติ หากปราศจากความมีเมตตาธรรมแล้วการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่สามารถสำเร็จได้

หลักการสุดท้ายก็คือ หลักของความพอดี ดึงเกินไปก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ หย่อนเกินไปก็แก้ไขปัญหาไม่ได้เช่นเดียวกัน อย่าคิดว่าการใช้งบประมาณมาก ๆ จะทำให้สามารถแก้ไข ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ อันนี้คือความไม่พอดี การแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับเงินน้อยหรือเงินมาก แต่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่ผมได้เรียนให้พวกเราได้ฟังไปแล้ว หลักการสำคัญ ๔ ประการนี้เท่านั้นครับที่จะทำให้แก้ไขปัญหาคือ

นอกจากนั้นหลักการที่สำคัญมีอีกก็คือการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ที่นี้ในพื้นที่ทุกคน ย่อมรับทราบปัญหาดี ฝ่ายความมั่นคงต้องเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ผมทราบนะครับขณะนี้ รัฐบาลได้ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปพูดคุยกับคนที่คิดว่าเป็นผู้นำจิตวิญญาณของการเกิดปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผมถามว่าท่านที่ไปพูดคุยนั้นเข้าใจในสิ่งที่พวกเราได้คุยกันเมื่อครั้งที่ผมได้ กราบเรียนไปหรือเปล่า ทำไมไม่ให้คนในพื้นที่โดยเฉพาะนักการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น ที่เป็นคนไทยมุสลิมเป็นผู้ไปพูดคุยเจรจา ไม่ว่าจะเป็นคุณเจอะอามิง โต๊ะดาหยง คุณนัจมุดดีน อูมา คุณอันวาร์ ตาและ ท่านคอกเตอร์พีรยศ ราฮิมมูลา คุณกูเอง ยาวอสะซัน หรือแม้กระทั่งหมอแวมะฮาดี แวดาโอ๊ะ ทำไมรัฐไม่ใช้คนอย่างนี้ ผมเรียนตามตรงครับ ผมเคยเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ฝ่ายความมั่นคงหลายท่านก็บอกว่าผมจบคอกเตอร์ทางวิสวะ โยธาจะไปรู้เรื่องอะไรกับการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คุณเป็นนักวิชาการ สิ่งที่ผมบอกอย่างนี้ ผู้ใหญ่หลายคนในฝ่ายความมั่นคงยังไม่ เปิดใจกว้างพร้อมที่จะรับฟัง ต้องเลิกคิดเสียทีครับ เติกระแวงสงสัยบรรดานักการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ หรือนักการเมืองท้องถิ่นว่าเขามีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการแบ่งแยกดินแดน เพื่อนของผมที่นั่งอยู่ในที่นี้ หลายท่านครับ ผมขออนุญาตไม่ระบุนามถูกตั้งข้อสงสัย ในที่นี้ผมมองหน้าแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ คน ยังไม่ต้อง เลิกครับ มิฉะนั้นการแก้ไขปัญหาก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ท่านทั้งหลายครับ ฝ่ายความมั่นคงต้องรู้แน่ครับ ว่าการเกิดปัญหาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ไม่ได้เป็นการต่อสู้ด้วยอาวุธครับ มันเป็นการต่อสู้ทาง ความคิด มันเป็นการต่อสู้ทางความเชื่อ ผู้ก่อความไม่สงบเขาเชื่อว่าสิ่งที่เขานั้นคือการทำญิฮาดก็จะมีโอกาส ได้เข้าไปสู่อ้อมพระหัตถ์ของอัลเลาะห์หรือพระเจ้า เราต้องเปลี่ยนความคิดตรงนี้ให้ได้ โดยใคร ก็โดยผู้ มีจิตวิญญาณในพื้นที่ โดยนักการเมืองพี่น้องชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ที่ต้องมีหน้าทีในการเจรจาให้เขารู้ว่าสิ่งที่ ท่านคิดนั้นเป็นเรื่องไม่เป็นจริง เพราะท้ายที่จริงการทำดินนั้นก็คือการประกาศสงครามกับประเทศที่รุกราน ศาสนาอิสลาม ถามว่าประเทศไทยเป็นอย่างไร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมวงศานุวงศ์ ทุกพระองค์ล้วนเป็นอัครศาสนูปถัมภกของศาสนาอิสลาม และทุกศาสนาในประเทศ ท่านทรงรับเป็น ประธานในพิธีเมอลิดกลางทุกปีครับ จนกระทั่งพระชราภาพจึงได้ทรงมอบหมายให้พระบรมโอรสาธิราช เสด็จเป็นประธานแทน ต้องไปชี้แจง ไปทำความเข้าใจให้กับผู้ก่อความไม่สงบให้รู้ว่าสิ่งที่ท่านคิดไม่ใช่สิ่งที่

ถูกต้องท่านนบีมุหะมัด ชะรารอ ได้กล่าวไว้ว่า เจ้าทั้งหลายต้องรักและตอบแทนบุญคุณแผ่นดินนี้ ทุกคนต้องไปบอกกับเขาครีบ เพราะลูกหลานของเราเกิดในแผ่นดินไทย ลูกหลานของเราเป็นเหมือนกับพวกเราทุกคนที่นั่งอยู่ในที่นี่ เพราะฉะนั้นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติก็คือตอบแทนบุญคุณปะ: ผมทราบดีครับการทำอย่างนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย การเปลี่ยนความคิดของผู้ก่อความไม่สงบไม่ใช่ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนความคิดของผู้ก่อความไม่สงบเป็นเรื่องยาก แต่การเปลี่ยนความคิดของ มั่นคงเป็นเรื่องที่ยากกว่า แล้วถ้าทราบใจผู้ใหญ่ของฝ่ายมั่นคงยังไม่เปลี่ยนความคิดอย่างหวังว่า ปัญหาของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้จะประสบความสำเร็จโดยง่าย ผมมีเวลาที่จำกัด ผมขอเสนออยู่ หลักในการแก้ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ครับ สาสนานำการเมือง การเมืองนำการพัฒนา นำการทหารเท่านั้นจึงจะทำให้การแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่ความสำเร็จ โดยยุทธวิธีเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ตามที่ผมได้กราบเรียนไปตอนต้น ต้องขอขอบคุณท่านประธาน วันนี้ คือท่านอดีตรัฐมนตรีอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ ขอขอบคุณสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอขอบคุณท่านวิทยากรทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ท่านได้ให้ความกรุณากับพวกเรา หวังนะ จากการสัมมนาครั้งนี้จะเป็นการระดมความคิดของผู้ที่มีส่วนร่วมโดยตรง ไม่ว่าจะมิจัดตั้งประธาน อิสลามในแต่ละจังหวัด ยังมีรายละเอียดอีกมากครับ อย่างเช่น ผมยกตัวอย่างการที่จะมีส่วนร่วม หรือไม่รับการปกครองในรูปแบบพิเศษจะเกิดขึ้น เป็นไปได้หรือไม่ที่การแต่งตั้งประธานกรรมกร ประจำจังหวัดในแต่ละครั้งให้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ อันนี้คือการให้เกียรติซึ่งกันแต่ เราลองพูดคุยกันหาทางที่จะทำให้เกิดความสันติสุขเกิดขึ้นในชาติบ้านเมืองของเรา ขออ้อละ: ความสำเร็จมายังการสัมมนาในครั้งนี้ ขอขอบคุณทุกท่าน ขอให้ทุกท่านโชคดีครับ บัดนี้ได้เวลา แล้วผมขอเปิดการสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา ๓ จังหวัดชายแดน: เรื่อง วิฤติชายแดนใต้จะยุติลงได้อย่างไร ณ บัดนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

คำกล่าวปาฐกถาพิเศษเกี่ยวกับทิศทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

และกล่าวปิดงานสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญ

โดย ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

เรื่อง “วิกฤตชายแดนใต้จะยุติลงได้อย่างไร”

ในวันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒

ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ท่านรัฐมนตรี ท่านประธานและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่านผู้นำทางศาสนา ข้าราชการ พี่น้องประชาชนและท่านผู้มีเกียรติที่เคารพรักทุกท่านครับ ก่อนอื่น ผมต้องขอขอบคุณคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้จัดให้มีการสัมมนาในเรื่องของ วิกฤตชายแดนใต้จะยุติลงได้อย่างไรในวันนี้ ทราบดีว่า กว่าจะมาถึงการสัมมนาในครั้งนี้ ทางคณะกรรมการก็ได้ใช้เวลาและก็ทุ่มเทกำลังอย่างมากในการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอย่างที่ เราได้ฟังจากคำรายงาน ได้มีการแบ่งออกเป็นถึง ๑ คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาให้ครบถ้วนในทุกแง่มุม ทุกมิติ ของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และก็จากการที่ ผมเองได้อยู่ในสภาผู้แทนจนถึงวันนี้มาเป็นเวลากี่ ๑๗ ปี ก็ได้เห็นอย่างชัดเจนถึงความเอาใจใส่ของเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกจำนวนไม่น้อย ที่มองเห็นว่าปัญหานี้ เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องสำคัญและก็เป็นเรื่องที่ได้สร้างความทุกข์ ให้กับประชาชนคนไทยทั้งในและนอกพื้นที่มาเป็นเวลานาน ผมอยากจะเรียนว่า การทำงานของท่านคณะกรรมการ ขอแสดงความชื่นชม ที่ท่านได้พยายามได้ให้ฝ่ายต่างๆเข้ามามีส่วนร่วม ในการแบ่งปันประสบการณ์ ระดมความคิดเห็น แล้วก็เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน อย่างที่ การจัดการสัมมนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ผมมองไปรอบๆห้อง นะครับ เห็นทั้งฝ่ายการเมืองระดับชาติ และก็มีระดับท้องถิ่น มองเห็นทั้งข้าราชการ ทั้งฝ่ายความมั่นคง ฝ่ายปกครอง ฝ่ายที่ทำงานทางด้านการพัฒนา เห็นองค์กรเอกชน ที่ได้ให้ความสนใจ ติดตามเรื่องนี้ แม้กระทั่ง การมีผู้เชี่ยวชาญผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการยุติความขัดแย้งในต่างประเทศ เข้ามาร่วม เหล่านี้ ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีนะครับ แล้วก็บ่งบอก ถึงการให้ความสำคัญต่อปัญหานี้จากทุกฝ่าย แล้วก็ที่แสดงความชื่นชมนี้ คงไม่ใช่โดยมารยาทนะครับ เพราะต้องเรียนว่า ก็ไม่บ่อยนักที่เราเห็นการจัดสัมมนาโดยคณะกรรมการที่ได้รับความร่วมมือได้รับความสนใจ แล้วก็ใช้เวลาสั้น เรียกว่ามากทีเดียว ในการที่จะทำสิ่งนี้ บังเอิญในช่วงที่มีการถ่ายทอดนี้ ท่านผู้ชมที่อยู่ทางบ้าน ก็เลยไม่มีโอกาสได้รับทราบถึงผลผลิตของคณะอนุกรรมการนะครับ ซึ่งได้มีการรายงานมาโดยลำดับ ผมเองก็จะใช้โอกาสในการที่ได้พูดจากับพี่น้องในส่วนนี้เชื่อมโยง เข้าไปถึงงานต่างๆ ที่ได้รับเสียงสะท้อนมาแต่อยากจะเริ่มต้นอย่างนี้ครับว่า ปัญหาในเรื่องความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกท่านทราบดีว่า มันไม่ใช่ปัญหาใหม่ เอาละ เราอาจจะถกเถียงกันนะครับ หลายครั้งก็ในทางการเมืองก็ถกเถียงกันค่อนข้างรุนแรงว่าปัญหานี้ มันรุนแรงขึ้นมา มีสาเหตุมาจากอะไร เมื่อไหร่ แต่ข้อเท็จจริงที่เรา

ปฏิเสธไม่ได้ ก็คือว่า ปัญหาที่มีรากฐานที่ยาวนานมาจากประวัติศาสตร์ และเราก็คงไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ ถ้าเราไม่ยอมรับและเผชิญกับข้อเท็จจริง ประวัติศาสตร์ก็มีมิติของความซับซ้อนหลายเรื่อง ที่ผูกพันเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ วัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา การพัฒนา หรือความรุนแรง หรือความขัดแย้ง ในหลายยุคหลายสมัยหลายช่วง แต่ว่าในขณะที่เดียวกัน สิ่งที่เราก็คงต้องยอมรับก็คือว่าในอดีตหลายช่วง ในประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกัน แม้ปัญหานี้ จะเป็นปัญหาที่มีการฝังรากลึกมาก็ตามแต่หลายยุคหลายสมัย การดำเนินนโยบายที่ถูกต้องและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ก็สามารถที่จะลด หรือบรรเทาปัญหานี้ได้มากจริงอยู่ ไม่เคยมีช่วงไหนหรือครั้ง ที่เราพูดได้เต็มปากเต็มคำว่า เหตุการณ์สงบ เป็นปกติ แต่ก็ก็เป็นความจริง เช่นเดียวกันว่า ในบางยุค บางสมัย เหตุการณ์ความไม่ปกติก็เกิดขึ้น น้อยมาก ซึ่งก็ต้องยอมรับว่า ตลอดระยะเวลาประมาณสี่ห้าปีที่ผ่านมา เราไม่ได้มีโอกาสที่จะได้สัมผัสกับบรรยากาศเช่นนั้น และก็เป็นที่ บ่งบอกว่า การแก้ไขปัญหาหรือการคลี่คลายปัญหาในครั้งนี้ คงจะต้องใช้เวลา ใช้ความอดทนโดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางที่ถูกต้อง จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและที่ใช้ความอดทนที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่านั้น ก็คือว่า จากการติดตามสภาพปัญหาต่าง ๆ ต้องยอมรับว่า จะแก้ปัญหานี้สำเร็จ จะต้องแก้ปัญหาลำดับทั้งในและนอกพื้นที่ พูดเช่นนี้ หลายคนอาจจะสงสัยว่า ทำไมปัญหาซึ่งอยู่ในสามหรือห้า จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องแก้ นอกพื้นที่ คำตอบก็คือว่า รากฐานของปัญหาส่วนหนึ่ง ก็คือ เกิดจากช่องว่างที่เกิดขึ้นกับคนที่อยู่นอกพื้นที่ และอาจจะไม่มีความเข้าใจสภาพปัญหาในพื้นที่ ก็จึงไม่สามารถ เป็นแรงสนับสนุน ให้การแก้ไขปัญหา ที่ถูกต้อง สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ เกิดขึ้นได้ ดังนั้น งานที่จะต้องทำนะครับ ไม่ใช่ในงาน ในพื้นที่เท่านั้น แต่งานนอกพื้นที่ ซึ่งทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะในฝ่ายการเมือง ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติเอง จำเป็นที่จะต้องทำ ซึ่งก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ผมต้องขอแสดงความขอบคุณฝ่ายนิติบัญญัติที่ได้ทำงานในเรื่องนี้ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ เหตุการณ์ความรุนแรงในช่วงระยะเวลาสี่ห้าปีที่ผ่านมา ผมคิดว่าทุกคนจะรับรู้ รับทราบ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ หลายเหตุการณ์ ที่เสมือนทำให้ปัญหานี้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และต้องยอมรับว่าเหตุการณ์ความรุนแรงเหล่านี้ ไม่ได้ปรากฏเป็นข่าวสารต่อประชาชนในประเทศไทยเท่านั้น ยังเป็นเรื่อง ที่ได้รับความสนใจไปทั่วโลก แล้วก็ก็เป็นสิ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยโดยรวมด้วย ซึ่งก็หมายความว่า การทำงานในเรื่องนี้ นอกจากทำในพื้นที่ ทำนอกพื้นที่แล้ว การทำความเข้าใจกับมิตรประเทศ ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในอิสลาม หรือ แม้กระทั่งประเทศในตะวันตก ซึ่งก็ได้ให้ ความสนใจ ใส่ใจต่อเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นพิเศษ ก็เป็นงานที่ต้องทำผมยอมรับครับว่า นับแต่วันแรก ที่ได้เข้ามา รับผิดชอบในฐานะนายกรัฐมนตรี มีความรู้สึกหนักใจ เพราะรู้ว่า หลายครั้ง คนก็คาดหวังว่า การเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายจะสามารถนำไปสู่การเห็นผลเป็นรูปธรรม ได้อย่างรวดเร็วทันใจ แต่ผมเชื่อว่า ทุกท่านที่ได้เคยติดตามศึกษาปัญหาในส่วนนี้ จะทราบดีว่าเป็นไปไม่ได้ และถ้าไปคาดหวัง ไปคาดคั้นไปกดดัน เช่นนั้น จะไม่มีวันสำเร็จ เหมือนความผิดพลาดที่เราคิดว่า ถึงยุคหนึ่ง ปัญหาในเรื่องความไม่สงบมีน้อยแล้ว สามารถที่จะใช้ลักษณะของการเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ โดยการ ใช้ความรุนแรง ให้เบ็ดเสร็จ จะแก้ปัญหาลงสุดท้ายมันไม่ใช่ กลับกลายเป็นจุดพลิกผัน ที่ทำให้วงจรของความรุนแรงกลับคืนมา เพราะฉะนั้น มาถึงวันนี้ สิ่งที่ผมต้องขอความเข้าใจในเบื้องต้นก็คือว่า เราไม่อาจที่จะ เนรมิตให้เกิดความ

สันติสุข ความสงบขึ้นมาได้ ภายในระยะเวลาสั้น ๆ แต่เราจำเป็นที่จะต้อง ทำงานอย่างต่อเนื่องด้วยทิศทางที่ชัดเจน เพื่อที่จะค่อย ๆ ลดปัญหาลงไปตามว่า ที่สุดแล้ว อะไรที่จะทำให้เกิดความสงบสุข ว่ากันไปแล้ว ในเชิงคำตอบมันอาจจะไม่ได้แตกต่างไปจากเวลาที่เราต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องอื่น ๆ หรือในพื้นที่อื่น ๆ ความสมัคสมานสามัคคี ความสมานฉันท์ เกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายมองว่า ตนเองได้รับความเคารพ ในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติจากทุกฝ่าย ได้รับความจริงใจในการที่จะอยู่ร่วมกันแล้วก็มีเป้าหมายร่วมกันในการที่จะพัฒนาในส่วนของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติของตัวเอง อันนี้คือ หัวใจสำคัญที่สุด ถ้าเราไม่ชัดเจนในแง่ของหัวใจสำคัญของปัญหาตรงนี้ เราก็จะวิ่งไล่แก้ปัญหา ไม่จบไม่สิ้น ถ้าเรามองแค่ว่า มันเป็นเรื่องของแค่ การบังคับใช้กฎหมาย ถ้าเรามองเป็นเรื่องของแค่ การทุ่มเงินลงไป แล้วจะได้คำตอบ นั่นไม่ใช่คำตอบสุดท้ายคำตอบสุดท้าย ก็คือ การชนะใจประชาชน ในพื้นที่ทุกคน ที่ได้มองเห็นว่า การอยู่ร่วมกันในผืนแผ่นดินไทยตรงนี้ คือการอยู่ร่วมกัน บนความเสมอภาคเท่าเทียม บนความเป็นธรรมและบนการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพในความแตกต่างหลากหลาย ที่พึงจะมีตามธรรมชาติของมนุษยชาติก็คือหัวใจ แต่จากสถานการณ์วันนี้ไปถึงตรงนั้น จะทำอย่างไร อันนี้คือความท้าทาย ผมเรียนว่ารัฐบาลเข้ามา สิ่งแรกที่ต้องเร่งแก้ปัญหา ก่อน คือปัญหาเฉพาะหน้า เรามองเห็นชัดเจนครับว่าหลายสิ่งหลายอย่าง แม้มีความตั้งใจดี จากรัฐบาลในอดีต แต่ว่า ยังไม่ลงตัว ศอ.บต.ซึ่งเคยเป็นกลไกสำคัญ และก็มีตัวอย่างมาก ในการนำความสงบในพื้นที่ หรืออย่างน้อยที่สุดก็คือว่า การลดปัญหาความรุนแรงลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากที่ถูกละทิ้งไปแล้ว ก็มีความพยายามที่จะรื้อฟื้นขึ้นมา ต้องยอมรับ นะครับ ผมเชื่อว่า ท่านผู้อำนวยการนั่งอยู่ตรงนี้ก็ยอมรับว่า ยังไม่สามารถที่จะกลับคืนสู่สถานภาพของการเป็นศูนย์กลางการแก้ไขปัญหาเหมือนกับในอดีตรัฐบาลก่อนมีความตั้งใจว่า ขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตรงนั้นจำเป็นจะต้อง ได้รับการส่งเสริมบำรุง ก็มีมติสำคัญ เช่น เพิ่มเบี้ยเลี้ยงภัย ๑,๐๐๐ บาท เป็น ๒,๕๐๐ บาท แต่ปรากฏว่า การจัดงบประมาณยังไม่รับกัน เงินก็ยังไม่ลงไป ประชาชนซึ่งมีความคาดหวังกับโครงการพัฒนาหลายโครงการ ก็ผิดหวัง เพราะบางที มีโครงการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน แต่ว่าได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบหากคนไปทำงานตรงนั้น ไม่ได้ สุดท้ายโครงการเดินไม่ได้ ระบบราชการก็อาจจะบอกว่า ทุกอย่างหยุดชะงัก แล้วถึงงบประมาณที่ตั้งใจจะลงไปพัฒนาในส่วนนั้นก็หายไปก็อื่น ความไม่เข้าใจกัน นะครับ ในเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ แล้วก็ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงจำนวนมากนะครับ และก็มากจริง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ แม้ผู้นำองค์กรจะมีความตั้งใจที่ดี ยืนยันว่าต่อไปนี้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้นจะเป็นไปตามกรอบ เป็นไปตามกฎหมาย เป็นไปตามหลักของมนุษยชนสิทธิมนุษยชน แต่คนหมู่มาก มันก็เกิดเหตุการณ์การพลาด อาจจะเกิดจากความเครียดอาจจะเกิดจากบุคคลซึ่งไม่ทำตามกติกา กฎเกณฑ์ขององค์กร มันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ก็ถูกนำไปขยายผลได้ ไม่นับเหตุการณ์หลายอย่าง ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ แต่ว่า ก็ไม่รับการชำระสะสางให้เสร็จสิ้น ครบถ้วนกระบวนการความแต่อย่างหนึ่ง ซึ่งต้องบอกเช่นเดียวกันนะครับว่า เรื่องต่างๆเหล่านี้ บางทีไม่ใช่ปัญหาเฉพาะของพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้เลย ปัญหาหลายปัญหาที่ผมพูดขึ้นมาี้ เกิดขึ้นที่อื่นด้วยครับ ความล่าช้าของระบบราชการ ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการบริหาร

จัดการนโยบาย ผมว่า คนอีกเจ็ดสิบกว่าจังหวัดก็ยืนยันได้ว่าในจังหวัดตัวเองก็มี แต่ว่า พอเกิดขึ้นในพื้นที่ ก็มักจะถูกหยิบยกไปขยายผล จากฝ่ายที่เป็นฝ่ายตรงข้ามได้ อันนี้ต้องยอมรับ ผมเห็นรูปธรรมชัดเจนเลยครับ เหตุการณ์เร็ว ๆ นี้ครับเหตุการณ์นมเสีย ไม่ได้เสียหายในสามจังหวัดนะครับ เสียทุกภาคเลยครับ แต่ว่าพอเกิดขึ้นในสามจังหวัด ก็มีการไปขยายผล ทำนองว่า นี่คือรูปธรรมของประเทศไทยที่ไปถล่มถ้างแล้ว อันนี้ครับ ที่อยากจะร้องขอความเข้าใจเช่นเดียวกันว่า หลายปัญหาที่เกิดขึ้นในสามจังหวัด กรุณาอย่ามองว่าเป็นปัญหาเฉพาะของพื้นที่ แม้แต่สถิติความรุนแรงของเหตุการณ์หลายเหตุการณ์จะเป็นระเบิด จะเป็นการฆ่ากัน หลายกรณี ผมก็ทราบว่าต่อมา ไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสามจังหวัดเป็นการเฉพาะ แต่ว่าก็เหมือนกับอาชญากรรมที่อื่นแต่ทั้งหมดนี้ ไม่ได้หมายความว่า ปัญหาเฉพาะไม่มี เพียงแต่อยากจะบอกว่า พื้นที่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่อย่ามองว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นปัญหาเฉพาะ ที่มีใครไปมุ่งซ้ำเติม ในพื้นที่ของท่าน ผมยืนยันว่าไม่ใช่ อย่างนั้น แต่ปัญหาเฉพาะของท่านมี และผมเข้ามา ผมก็พยายามสะสางหลายเรื่องนะครับ ยกตัวอย่างเช่น เรื่องแรกในแง่ขององค์กร วันนี้คณะอนุกรรมการฝ่ายที่ดูแลเรื่องการเมืองการปกครองก็ค่อนข้างสรุปชัด ว่าเรา จำเป็นต้อง มีการปรับในเรื่องขององค์กรกันอีกครั้งหนึ่ง ก็ตรงกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของรัฐบาล ก็คือการจะมององค์กรขึ้นมาเป็นการเฉพาะ ที่ทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือดูแลในเรื่องของการเมืองการปกครองในพื้นที่สามจังหวัด ซึ่งการปรับองค์กรครั้งนี้ ก็ชัดเจนเช่นเดียวกันว่า ต้องเชื่อมโยง กลับมาสู่ฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายนโยบาย เพราะนั่นคือหลักประกันของความรับผิดชอบต่อพี่น้องประชาชน ในพื้นที่ด้วย ก็เป็นไปตามหลักของกระบวนการประชาธิปไตย แต่ว่าแน่นอนครับ ในภาวะซึ่ง มีเหตุการณ์ค่อนข้างเข้มข้นต่อเนื่องมา การจะปรับองค์กรครั้งนี้ทันทีทันใด ไม่ใช่เรื่องที่สามารถทำได้ง่าย และไม่ใช่เรื่องที่ทำแล้วจะไม่มีความเสี่ยง ดังนั้นรัฐบาลก็ต้องทำเป็นลำดับ เป็นขั้นเป็นตอน เช่น เมื่อหลักสำคัญของการที่จะเอาแกนนี้เป็นแกนหลัก ก็คือการเอาเรื่องของการเมืองและการพัฒนาเข้าแก้ไขปัญหา เรายังไม่สามารถออกกฎหมายฉบับใหม่ได้ เราเริ่มต้นจากการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีพิเศษ ที่ดูแลเรื่องกระบวนการพัฒนาพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผมก็เรียนว่า พอจัดตั้งขึ้น ผมก็ได้พารัฐมนตรีที่อยู่ในขณะนี้ไปในพื้นที่ แล้วก็เรียนว่ายังไม่ต้องคิดเรื่องนโยบายอะไรใหญ่โตเลยนะครับ แค่งไปในพื้นที่ เดินลงไป พบกับประชาชน ผมว่าไม่เกินสิบห้า นาทีหรอกครับ จุดหมายร้องเรียนเท่านี้ครับ จากทุกกลุ่มเลย เพราะฉะนั้นก็ต้องมาไล่เรียง ไล่ดูว่า จะแก้ไขปัญหายังไง เช่น เบียดเบียนกัน วันนี้ใกล้เรียบร้อยแล้วครับ ผมก็ไปล่อนมูมติไป ในภาวะที่เศรษฐกิจไม่ค่อยเอื้ออำนวยนะครับ ปัจจัยว่า งบกลางซึ่งมีเหลือไม่มาก เฉพาะเรื่องนี้ ผมถือว่า เมื่อเป็นข้อผูกมัดที่รัฐบาลให้กับ คนที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยให้กับพี่น้องประชาชน ทั้งหมดน่าจะประมาณเกือบสองพันล้านละครับ ก็บอกว่าต้องให้ ตอนนี้น้อมมติไปประมาณพันหนึ่งร้อยล้าน อีกแปดร้อยล้านกำลังเสนอเรื่องเข้ามาให้ผมอนุมัติในแง่ของงบกลาง นะครับ อันนี้ก็จะส่งไปสองการเสียวยา มีเรื่องจริงแล้วที่ คังคังอยู่เท่านั้นเอง ขึ้นตอนในเรื่องของการประชุม บัดนี้ ท่านรัฐมนตรี สาทิตย์ วงศ์หนองเตย ซึ่งเข้ามารับผิดชอบเรื่องนี้ ก็ได้รายงานว่าได้ล่อนมูมติในเรื่องของการเสียวยาที่คังคังอยู่ ก่อนข้างที่จะครบถ้วนแล้ว แล้วมีของแถมก็คือว่า ช่วงที่ผ่านมา มันมีเหตุการณ์ที่พี่น้องประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้สึกว่าจะได้รับการเสียวยา แต่ไม่เข้าเกณฑ์เดิม เช่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีนี้ อาจจะเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติ

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เกิดความเครียดขึ้นมา ไปยิงคนในรถไฟ อยู่นอกพื้นที่ อยู่อะไรต่างๆ ก็ไม่สามารถทำได้ ตรงนี้ ในขณะที่ ทางคณะกรรมการที่รัฐมนตรีสาทิศย์ เป็นประธานกำลังปรับแก้เกณฑ์เพื่อให้เกิดการเยียวยาได้ครบถ้วน ครอบคลุมทั้งหมดแล้วก็จะเดินไปไกล ถึงเรื่องของปัญหาของครอบครัวของคนที่อยู่ในพื้นที่แล้วก็ได้รับผลกระทบ อย่างน้อยที่สุดก็ในเชิงสุขภาพจิต ก็จะเดินเข้าไป ทำงานในด้านนี้ด้วยนะครับ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงที่ผมพูดก่อนหน้านี้ว่า เราจะแก้ปัญหาทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ สร้างความเข้าใจนะครับ เพื่อเดินไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน โครงการที่มีปัญหา คนทำงานอะไรต่างๆ ก็ได้เห็นนโยบายซึ่งก็ได้รับการขานรับอย่างดีจากทางฝ่ายความมั่นคง ว่าต่อไปนี่ ถ้ามีโครงการใดเกิดการทิ้งงานไม่มีใครเข้าไปทำงาน ขอให้ทหารช่างหรือใคร เข้าไปทำเลยครับ ห้ามเองบดินแล้วส่งไปนอกพื้นที่ นี่ก็เป็นนโยบายที่เกิดขึ้น โรงพยาบาลยังขาดโรงพยาบาลศูนย์ ตอนนี้กระทรวงสาธารณสุขก็จัดทำโครงการแล้ว ในส่วนของนราธิวาส อย่างนี้เป็นต้น ไล่สะสางไป ยังไม่นับตอนนี้ว่า มีบุคลากรภาครัฐนะครับ ในรูปแบบต่างๆ ครูอัตราจ้าง พนักงานข้าราชการหรือกลไกการบริหารที่ยังไม่ค่อยลงตัวอยู่ ก็พยายามดู กระทรวงศึกษาธิการก็ตอบสนองแล้วตอนนี้หนึ่งก็คือพื้นที่เรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างของการศึกษาเอกชนเพื่อที่จะได้สามารถเข้าไปช่วยเหลือดูแลการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา ได้รับการสนับสนุนในเรื่องของอัตราค่าจ้าง ในเรื่องของครูผู้สอนมากขึ้น ในส่วนของบรรจุกคนเป็นพนักงานราชการก็มีการเพิ่มสัดส่วน สิ่งต่างๆเหล่านี้คือความพยายาม สะสาง ดังนั้นเวลาสั้น ๆ ที่เข้ามาอยู่ ยังไม่ถึงเก้าสิบเก้าวัน เก้าสิบวันเศษๆ ก็ขอเรียนว่า เดินหน้าสะสางจริงๆ เพราะเป็นความตั้งใจของรัฐบาล ที่จะต้องทำเรื่องนี้ให้สำเร็จ ถัดมาก็คือว่า เมื่อได้กลไกตรงนี้ ก่อนจะนำไปสู่การมีองค์กรเต็มรูปแบบ กลไกตรงนี้ก็เดินหน้าทำงานในเรื่องของการพัฒนาคณะกรรมการเองก็ศึกษาหลายเรื่องนะครับ ว่ากระบวนการพัฒนา ซึ่งมีตั้งแต่ในระดับชุมชนไปจนถึงความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ก็ขอเรียนนะครับว่า ตรงนี้กำลังทำเป็นระบบ สัปดาห์ที่แล้ว ที่มีการประชุมกันนะครับ ก็มีการพูดถึงเรื่องของยุทธศาสตร์ที่จะต้องเข้ามาจับในเรื่องของการพัฒนา ก็กำหนดเอาไว้ 4 ส่วนชัดเจนส่วนแรกก็คือ เรื่องของการดูแลเศรษฐกิจระดับพื้นฐาน ที่เป็นรายได้ของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ที่เราตั้งเป้าว่า ความเป็นพื้นที่ที่ยากจนที่สุดพื้นที่หนึ่งในประเทศไทยต้องมาดูแลว่า รายได้ขั้นต่ำ อย่างน้อยไม่ควรจะต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ จะทำอย่างไรเพราะฉะนั้นก็จะมีโครงการจำนวนมาก ที่จะไปกระตุ้นเศรษฐกิจในลักษณะเศรษฐกิจชุมชน ที่พี่น้องประชาชนคิดกันเองว่าจะเอาเงินไปทำอะไร เพื่อเสริมในเรื่องของรายได้อาชีพ และโอกาสของตัวเองสอดคล้องกับวิถีชีวิต ไม่มีการเอาโครงการไปยึดเคียดให้ อันนี้คือ หลักสำคัญด้านหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ต้องมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานใหญ่ๆ ถนนหนทาง แหล่งน้ำ ที่จะเอื้อต่อการทำยุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่พื้นที่ตรงนั้นมีศักยภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ เรื่องของเกษตรและสินค้าฮาลาล ที่ไม่ใช่ความคิดเพียงแค่ว่า มีนิคมหรือมีโรงงาน แต่ประชาชนในพื้นที่เข้ามาเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นทางว่า วัตถุประสงค์ที่ป้อนเข้าไปนั้น เป็นวัตถุประสงค์ซึ่งเกิดจากกระบวนการผลิตและเพิ่มมูลค่าในพื้นที่อย่างแท้จริงแล้วก็จะเชื่อมต่อไปถึงเรื่องของการค้าชายแดน ในเรื่องของสามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่ต้องทำกับมาเลเซีย อินโดนีเซีย ตรงนี้ก็จะเป็นส่วนที่สองส่วนที่สามก็คือเรื่องของการพัฒนาคน ซึ่งก็เป็นเรื่องของการศึกษา ซึ่งผมก็จะได้พูดต่อไปนะครับ

เพราะว่าในส่วนของการบริหารเอง ก็แยกในเรื่องของสังคม การศึกษาวัฒนธรรมไว้และส่วนที่สี่ก็คือโครงการทั้งหลายที่จะช่วยในเรื่องของการอำนวยความสะดวกนครับ ซึ่งก็เป็นอีกหมวดหนึ่งเช่นเดียวกัน ซึ่งผมจะต้องพูดต่อไป ก็เรียนว่า ใน ๔ ยุทธศาสตร์ ดูล่วงหน้ากันไปสามปี นครับ ก็ปี ๕๓ ปี ๕๔ ปี ๕๕ ก็ดูกรอบงบประมาณที่รวบรวมและก็ทำโครงการกันมาประมาณ ๗๖,๐๐๐ ล้าน แต่ไม่ได้หมายความว่างบประมาณที่ลงไปในพื้นที่ทั้งหมด ๓ ปีมี ๗๖,๐๐๐ ล้าน ไม่ใช่ นครับ อันนี้เฉพาะงบประมาณที่เข้ามาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ๔ ข้อที่ผมได้พูดไป ดังนั้นในทางปฏิบัติมีมากกว่านี้ แต่หัวใจสำคัญอยู่ตรงนี้ครับ ประชุมแล้ว โดยกรอบโดยภาพรวม แม้ว่าเราพอใจ แต่เรายังได้ขอให้ไปมีการปรับ จัดแก้ รายละเอียดกันใหม่ ด้วยเหตุผลง่าย ๆ ว่า ผมว่าพี่น้องประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ตอนนี้ ได้ยินตัวเลขอย่างนี้มานาน มาบ่อย เคี้ยวก็สองหมื่นล้าน เคี้ยวก็สามหมื่นล้าน แต่ว่า ผมเชื่อว่าผู้แทนในพื้นที่จะสะท้อนมาให้เราเสมอว่า เงินไปอยู่ที่ไหน อะไรที่ประชาชนจะจับต้องได้จริง เพราะฉะนั้นตรงนี้คือหัวใจสำคัญให้กลับไปทบทวนรายละเอียดอีกทีว่าเวลานี้ ต่อไปนี้ เราพูดว่า งบประมาณตามยุทธศาสตร์ต้องเป็นงบประมาณที่พี่น้องประชาชนจับต้องได้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในพื้นที่จากการทุ่มเททรัพยากรอย่างมหาศาลลงไปอย่างแท้จริง อันนี้คือ สิ่งที่เป็นการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางด้านเศรษฐกิจนะครับ ผมขออนุญาตไม่ลงลึกไปถึงรายละเอียดโครงการเช่นสะพาน เช่นด่าน เช่นถนนบางสาย แต่ว่าก็เรียนว่า ในภาพรวม การเดินทางผลักดันการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ก็จะมีผลชัดเจนสำหรับพื้นที่ ถัดมาครับ ก็คือมาดูในเรื่องของการศึกษา ในเรื่องของสังคม ในเรื่องของวัฒนธรรม ตรงนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เมื่อชักครู่ หรือการบริหารจัดการที่ผมได้พูดไปบ้างก็ชัดเจนครับ หลักของเราก็คือว่า กระบวนการของการศึกษาและการพัฒนาคนจะมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะคืนความสันติสุขกลับคืนสู่พื้นที่ได้ อย่างน้อยที่สุด สถิติหรือข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งที่สนับสนุนในส่วนนี้ก็คือว่า ต้องยอมรับว่า ผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อความไม่สงบในขณะนี้ อายุเฉลี่ยน้อยมาก ก็คือเยาวชน ก็คือคนซึ่งอยู่ในวัยที่ควรจะสามารถดูแลได้จากระบบการศึกษา ถ้าเรามีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดการเรื่องนี้ หัวใจของมันก็มีอยู่เพียงว่า ทำอย่างไร กับการเชื่อมโยงของระบบการศึกษาของเรา มันตอบสนองต่อเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างแท้จริง ถ้าเราทำให้สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ให้ในสิ่งที่เป็นความต้องการของพี่น้องประชาชนที่นั่น นั่นก็คือ รู้จักหลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อของเขา และให้ทักษะที่เขาจะสามารถไปประกอบอาชีพ มีความก้าวหน้าในชีวิตได้ ตรงนั้นแหละครับ ก็คือการดึงให้เยาวชนของเราและการเตรียมคนของเรา มีความพร้อมที่จะสัมผัสกับประโยชน์และความเป็นธรรมที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็แยกออกมาจากขบวนการของการก่อความไม่สงบ ไม่ต่างอะไรจากนโยบายนอกสามจังหวัดที่รัฐบาลกำลังต้องเร่งทำเพื่อเอาพื้นที่ดีไล่พื้นที่เสีย เพราะว่าถ้า เหมือนกับเด็กนอกสามจังหวัดนะครับ ถ้าไม่มีพื้นที่ดีให้ อยู่กับเรื่องยาเสพติด การพนัน ดินเกมส์ ก็ถูกดึงเข้าไปสู่อะไรต่อมิอะไรที่เป็นพื้นที่เสียและสร้างปัญหาให้กับสังคม ก็คล้ายๆกัน เพราะฉะนั้นหลักตรงนี้สำคัญ แล้วก็ความจำเป็นที่ต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับทุกภาคส่วน เพื่อที่จะได้คำตอบของระบบการศึกษาที่สามารถจะตอบโจทย์ตรงนี้ได้ ด้วยความพร้อม ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ อันนี้คือ หัวใจสำคัญในเรื่องของการศึกษาที่เกี่ยวข้องด้วยในแง่ของวัฒนธรรมและเรื่องอื่นๆก็คือว่า หลายครั้ง

การปฏิบัติงานของภาคราชการเอง หรือการมองในเรื่องของการใช้ชีวิตของพี่น้องประชาชนในที่นั้น เรายังไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อความหลากหลาย ของคนในพื้นที่ได้เท่าที่ควร เอาอย่างๆรับเรื่องภาษา เพียงแต่เรายอมรับว่าภาษาที่พี่น้องใช้ส่วนใหญ่ในพื้นที่ก็เหมือนกับภาษาถิ่นทำไม เราไม่อำนวยความสะดวกให้การใช้ภาษาตรงนี้ สามารถที่จะทำได้ไม่เป็นอุปสรรคในเรื่องการติดต่อราชการ ไม่เป็นอุปสรรคในเรื่องของการทำงาน เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ได้มีการปรึกษาหารือกันแล้วนะครับ และก็กำลังมีการดำเนินการต่อไปที่จะอำนวยความสะดวกตรงนี้ในเรื่องของภาษา เรื่องแบบนี้ความจริงถ้าเทียบในเรื่องงบประมาณใช้น้อยมาก แต่ผลในการไว้เนื้อเชื่อใจกัน จะมีความสำคัญมากและก็จะ เป็นบุญแก่สำคัญอีกดอกหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสันติสุขได้ผมก็เชื่อครับว่า คณะอนุกรรมการคงมีข้อเสนอแนะอีกเยอะในเรื่องของสังคมวัฒนธรรม ซึ่งคาบเกี่ยวไปถึงเรื่องของกระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรม ก็เช่นเดียวกันนะครับ สองเรื่องที่เรา กำลังจะต้องเดินหน้าผลักดันต่อไป เรื่องหนึ่งก็คือว่า ทำอย่างไรให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม มีตั้งแต่ขั้นต้นเลยนะครับ ตั้งแต่เรื่องของการสืบสวน สอบสวน การหาข้อเท็จจริงต่างๆ ไปจนถึงกระบวนการในชั้นศาล ในแง่ของประสิทธิภาพด้านทาง อาจจะเรียนอย่างนี้ว่า ส่วนหนึ่งก็คือ เราต้องการที่จะใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นเพราะถ้าเราใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ข้อได้เปรียบจะน้อยครับ หลักฐานที่ใครก็ปฏิเสธไม่ได้จะเป็นความเป็นธรรมที่จับต้องได้ แต่ว่า ถ้าเราใช้สิ่งเหล่านี้น้อยเกินไป แน่นนอนครับ เวลาเมื่อเรื่อง เหตุการณ์เกิดขึ้นเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม มันก็จะมีข้อได้เปรียบ ข้อครหา ซึ่งถูกหุบขบกันไปขยายผล ซึ่งก็กลายเป็นเหยื่อของฝ่ายที่เคลื่อนไหว ความไม่สงบได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในเรื่องของความพร้อม ในเรื่องเครื่องมือเครื่องมือและต้องไปดูในเรื่องของการทำงานที่เป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น แล้วก็ต้องไปทบทวนเรื่องของกฎระเบียบที่อาจเป็นอุปสรรคกับการทำงาน โดยใช้ในเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาคงไม่ได้มีเพียงเท่านั้นนะครับ ข้อเสนอข้อหนึ่งของอนุกรรมการ ผมได้ยื่นชัดเจนก็คือการทบทวนในเรื่องของการใช้กฎหมายต่างๆที่ใช้อยู่ในพื้นที่ ผมเองก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ บังเอิญว่าช่วงที่เข้ามารับหน้าที่เมื่อต้นเดือน คือรัฐบาลแถลงนโยบายปลายธันวาคม นะครับ ก็เรียกกันว่า วันทำการวันสุดท้าย เพราะฉะนั้นก็เริ่มทำงานจริง บริหารแผ่นดินจริง ก็คือต้นเดือนมกราคม จังหวะตอนนั้นนะครับ เป็นจังหวะที่มีการมาขอต่ออายุตัวพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งก็บอกตามตรงว่า คณะรัฐมนตรีเมื่อเข้ามาในขณะนั้น แล้วก็จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องนั้นทันทีที่แทบจะบอกได้ว่าไม่มีทางเลือกอะไร นอกจากอนุมัติให้มีการต่อการใช้พระราชกำหนดไป แต่ว่าผมได้ตั้งข้อสังเกตในที่ประชุมว่า การต่อในครั้งนี้เป็นครั้งที่สิบสี่ และก็สิบสามครั้งที่ผ่านมา ผมก็ไม่ได้ยื่นคำอธิบายว่าทำไมต้องต่อ นอกจากว่า เหตุการณ์ยังไม่สงบ และผมก็เชื่อว่าถ้าใช้เหตุผลเพียงแค่ว่า เหตุการณ์ยังไม่สงบต้องต่อ ผมก็แทบจะไม่ต้องคิดอะไรเพราะจะต้องเป็นการอัตโนมัติไปเลยทุกสามเดือน ผมก็คิดว่า ไม่ใช่ สิ่งที่ต้องการให้ทุกฝ่ายรับรู้รับทราบ ก็คือว่าที่จริงแล้วในขณะนี้ กฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ซับซ้อนมากนะครับเพราะว่าแน่นอนที่สุดประมวลกฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความอาญา ก็ต้องใช้อยู่แล้ว มีพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินด้วย มีกฎอัยการศึกด้วย และเราก็ยังมีกฎหมายความมั่นคงฉบับใหม่ตราขึ้นปีที่แล้วด้วย มาตราฐานหรือแนวปฏิบัติ

ในกฎหมายแต่ละฉบับ ก็จะเหลื่อมกันอยู่ ผมคิดว่า เราอยู่ในพื้นที่ที่คึกคักกับสน เหมือนกันนะครับ ไม่ว่าจะป็น
 ประชาชนหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ ว่าเมื่อเกิดเรื่องขึ้น จะนำกฎหมายฉบับไหนมาใช้ทำอะไร เพราะฉะนั้นผมจึง
 ได้ชื่อว่า เดือนหน้า เมษายนซึ่งครบสามเดือนครั้งต่อไป พร้อม ๆ กับการเสนอขึ้นมาว่าจะต่อหรือไม่ต่อ ขอให้
 สรุปทบทวนทั้งหมดว่า กฎหมายแต่ละฉบับที่ใช้อยู่ในขณะนี้ ใช้ไปในวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร ยกตัวอย่าง
 เช่น บางฉบับจำเป็นเพราะว่าประกาศเคอร์ฟิวบางฉบับจำเป็นเพราะยังอยากจะเชิญตัวคนไปควบคุมอยู่ ก็วันก็
 แล้วแต่ หรืออย่างไร แล้วทบทวนดูสิว่า เมื่อใช้อำนาจเหล่านี้ไปแล้ว ปลายทาง ส่งฟ้องแล้ว ปลายทางนำไป
 สู่อำนาจผู้กระทำความผิดได้มีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน เพราะฉะนั้นผมยังคงให้คำตอบกรรมาธิการ
 ไม่ได้หรอกครับว่า พรก.นี้ต้องเลิกหรือไม่เลิก แต่อย่างน้อยสิ่งหนึ่งที่ผมยืนยันว่ารัฐบาลทำแน่ คือให้
 ความสำคัญในการทบทวนเรื่องเหล่านี้อย่างจริงจัง แล้วยังมีสิ่งหนึ่ง ที่ผมคงต้องให้ข้อสังเกตไว้ก่อนก็คือว่า
 ข้อเสนอของกรรมาธิการว่า ให้เอากฎหมายความมั่นคงมาใช้แทนนั้นนะ ต้องขอเวลาอีกซักกระยะหนึ่งในการ
 ปรับโครงสร้าง แล้วก็ดูกติกาต่าง ๆ ตามกฎหมายใหม่ ให้เรียบร้อยซะก่อนด้วย เราจึงจะมีความมั่นใจในการ
 ยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็จะต้องดูข้อมูลในเดือนเมษายนและถ้ายังไม่มียอะไรเปลี่ยนแปลง
 ก็ขอยืนยันว่านะครับว่าต่อไปนี้ จะมีการทบทวนเรื่องเหล่านี้อย่างเป็นระบบ พูดยุติครั้งนี้ก็เพราะว่า ในส่วนของ
 ประสิทธิภาพ ก็ยังมีส่วนอื่นที่จะต้องไปดำเนินการด้วย นะครับ เช่น ในส่วนของการพิจารณาของศาลเอง
 ในการสืบพยาน ในการพิจารณาต่อเนื่อง ความรวดเร็วเป็นเรื่องสำคัญเพราะความยืดเยื้อหรือความล่าช้าใน
 คดีความเหล่านี้ ก็จะเป็นอุปสรรค เป็นปัญหาที่ย้อนกลับมา ในแง่ของความมั่นคง ส่วนที่สองก็คือว่า ในส่วน
 ของกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ ที่จำเป็น ที่จะต้องส่งเสริมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ อย่างเช่น คดี
 พื้นที่นอกรัฐธรรมนูญ คดีครอบครัว มรดกหรืออะไร ซึ่งมีกระบวนการซารีอะห์ ก็ควรที่จะได้นำดำเนินการให้
 เป็นรูปธรรม ซึ่งก็อยู่ในระหว่างการศึกษา และก็ ทำให้เกิดระบบการทำงานที่ตอบสนองต่อความ
 หลากหลาย แต่คงความเป็นเอกภาพไว้กับกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม นะครับ อันนี้ก็จะมีการ
 ดำเนินการผมก็เลยถือโอกาสไปต่อครับว่า พอไปถึงเรื่องของความมั่นคง ตรงนี้ก็เช่นเดียวกันอาจจะเรียนว่า
 ขณะนี้กำลังที่เราใช้อยู่ในพื้นที่ และเฉพาะงบประมาณตรงนี้ก็ค่อนข้างมาก เราอาจจะมีความรู้สึกว่า ถ้าคุณถิติ
 ของเหตุการณ์ความไม่สงบขณะนี้ ความถี่ของเหตุการณ์ลดลง แต่ต้องยอมรับว่า ที่ลดลงส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะ
 เราต้องทุ่มเททั้งกำลังคนและงบประมาณอย่างมากมาฆมหาศาล และเราจะทำอย่างนี้ตลอดไปไม่ได้ ถ้าเราทำ
 อย่างนี้ตลอดไป อย่างที่ผมเรียนก็คือว่า ปัญหาที่จะ อย่างมากสุดคือตรงสถานการณ์ไว้ได้ แต่โจทย์ในด้านอื่น
 ที่เราต้องตอบ เรื่องการพัฒนา เรื่องความยุติธรรม เรื่องการเมือง ถ้าตรงนั้นไม่เดิน ไม่กลับมาเป็นแกนหลักใน
 การแก้ปัญหา คำตอบตรงนี้จะไม่ยั่งยืน ผมพูดชัดเจนเลยครับ ในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการ
 อำนวยการในส่วนที่เป็น กอ.รมน. ปีนี้ต้องอนุมัติกำลังคนเพิ่มขึ้น ไปอีกในพื้นที่ แต่ผมบอกแล้วว่า สุดท้าย
 ตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดในเรื่องของการสร้างความสงบสุขในพื้นที่ ก็คือว่า เราสามารถลดกำลังในแต่ละปีได้เท่าไร
 นั่นจะเป็นตัวบ่งบอกที่แท้จริงถึงความสำเร็จไม่ใช่ว่าเหตุการณ์จะมีความถี่ลดลง แต่นับวันรัฐบาลต้องส่ง
 กำลังความมั่นคงเพิ่มขึ้นๆ และงบประมาณเข้าไปเพิ่มขึ้น จริงๆตัวชี้วัดก็คือเมื่อไหร่เรามีความมั่นใจเพียงพอ
 ที่เริ่มลดกำลังออกมา นั่นคือจุดเริ่มต้นของความสำเร็จ เพราะฉะนั้นผมเชื่อว่า เราคงมองตรงนี้ตรงกัน

และก็จะอยากจะบอกครับว่า กำลังที่เข้าไปอยู่ในขณะนี้จำนวนมาก เข้าไปทำงานในเรื่องของการพัฒนา และนำหลักในนโยบายของรัฐบาลและของกอ.รมน. ในขณะนี้ตอนนี้ ก็คือเข้าไปช่วยเหลือประชาชนตรงนั้น ในขณะที่มีช่องว่างเนื่องจากเรื่องของความไม่สงบ ทำให้บทบาทของฝ่ายอื่นๆที่จะเข้าไปช่วยพี่น้องในเรื่องของการพัฒนาทำได้ไม่เต็มที่ เพราะฉะนั้นในแง่กำลังของการพัฒนา ตรงนี้ก็ยังมีความจำเป็นต้องใช้กำลังค่อนข้างมากในส่วนนี้ด้วยทั้งหมดนี้ ก็เพื่อที่จะให้ท่านมองเห็นว่ารัฐบาลคิดในกรอบแต่ละกรอบเชื่อมโยงกันหมด ที่ผมได้มาตั้งแต่เรื่องการเมือง มาจนถึงเศรษฐกิจ สังคม กระบวนการยุติธรรมและความมั่นคง ส่วนในแง่ของต่างประเทศ ผมเรียนครับว่า ที่จริงแล้ว เราก็มั่นใจได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ และปัญหาที่สืบเนื่องมา มันเป็นปัญหาภายในของเรา ผมมีโอกาสได้พบปะกับผู้นำต่างประเทศหลายประเทศที่ให้ความสนใจก็ได้รับการสนับสนุน และการยอมรับในส่วนนี้ะครับ ท่านประธานาธิบดีอินโดนีเซีย รัฐบาลของมาเลเซียเอง ซึ่งแม้ว่ากำลังมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของผู้นำ ก็จะอยู่ในกรอบของการทำงานบนความเข้าใจว่า นี่เป็นปัญหาภายในของเรา เพียงแต่ว่าเขาสามารถสนับสนุนได้ในโครงการความร่วมมือ เช่นเรื่องการสร้างงาน เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องการศึกษา เรื่องวัฒนธรรมนะครับ แม้กระทั่งการเชื่อมโยงไปสู่โลกมุสลิม การนำผู้นำทางศาสนา ผู้มีประสบการณ์ เข้ามาเชื่อมโยงตรงนี้ ก็มีการดำเนินการอยู่ อย่างที่หลายท่านก็ทราบว่าในช่วงสามเดือนที่ผ่านมา ก็เดินในแนวนี้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ขององค์กรทั้งหลายที่ทำงานในเรื่องนี้ รวมถึงองค์กรที่เข้ามาดูแลในเรื่องของปัญหาการละเมิดสิทธิต่างๆ ผมเรียนอย่างนี้ว่า รัฐบาลนี้ก็จะเป็ รัฐบาลที่ไม่ได้ปิดกั้น แม้เป็นปัญหาภายในของเรา แต่ว่า องค์กรใดที่เค้าทำงานในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของประชาชน ผมก็ถึ้น3629 ว่าเขาสามารถที่จะมาทำงานได้ และที่ผ่านมา ท่านก็จะเห็นว่ารัฐบาลไม่ได้เพิกเฉย หรือละเลยต่อข้อห่วงใยขององค์กรเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีนี้หรือกระทั่งกรณีของโรฮิงญา เมื่อมีข้อมูลหรือ คำกล่าวหาขึ้นมาเกี่ยวกับ การละเมิดทั้งหลายผมเรียนว่า รัฐบาลนี้ให้ความสำคัญและกัดำเนินการอย่างตรงไปตรงมา รายงานขององค์กรอย่างเช่น องค์กรนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) ปีที่แล้วเขียนถึงเหตุการณ์ประมาณครึ่งปีแรกของปีที่แล้ว เขียนไม่ดีเลยครับ แต่ลักษณะของเราก็คงไม่ไปตอบโต้ จับใส่ไล่ส่งเขาเค้าหรือครับ มาพูดคุยกับคนทำงานของเรา ทำความเข้าใจว่าเรื่องไหนบ้าง ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อน เรื่องไหนบ้างซึ่งเป็นข้อมูลที่ฝ่ายเราไม่รู้ และเมื่อรู้แล้ว ก็ควรจะดำเนินการ ซึ่งผมก็เรียนอีกครั้งว่าในส่วนของผู้นำเหล่าทัพได้ตอบสนองในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ท่านผู้บัญชาการทหารบก ได้พูดถึงหลายเรื่องหลายโอกาส ชัดเจนเลยครับว่า ถ้ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐไปกระทำการอะไรซึ่งผิด ก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการ ก็จะต้องรับผิดชอบก็ต้องถูกลงโทษ คำพิพากษาของศาลในกรณีของอิหม่าม ยะสา เป็นตัวอย่างนะครับว่า แต่ไป เราอำนวยความสะดวกจริงๆ และเรื่องใด ที่เป็นปัญหาในเรื่องสิทธิมนุษยชน รัฐบาลนี้ก็ให้ความสนใจ ให้ความใส่ใจ คดีซึ่งไม่มีความลับหน้า หลายท่านก็คงทราบว่า ผมเข้ามาผมก็ติดตามอย่างจริงจัง เช่น คดีของคุณสมชาย นีละไพจิตร ผมก็ได้คุยกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ทำหน้าที่ในการสอบสวนคดีนี้ เพื่อให้ ความมั่นใจกับเค้าว่ารัฐบาลต้องการความจริง รัฐบาลต้องการให้คดีเดินหน้า รัฐบาลต้องการขจัดอุปสรรคอะไรก็ตามซึ่งเป็นปัญหาอยู่ซึ่งผมก็หวังที่จะเห็นความก้าวหน้าหรือความลับหน้าในคดีเหล่านี้ต่อไปนะครับ ที่จริงมีอีกหลายเรื่องนะครับ ซึ่งรัฐบาลกำลังที่จะต้องมาพิจารณาดำเนินการอยู่ เช่น ในเรื่องของกิจการฮัจย์

ซึ่งก็จะมีในเรื่องของกองทุนที่ดี และความคิดที่เราจะมีที่ปรึกษาที่โน้นที่เจตาค่า ก็เป็นเรื่องที่กำลังมีการพูดคุยกันและจะมีการผลักดันออกมาได้จากรัฐบาลเร็วๆนี้ผมเรียนว่า ทั้งหมดนี้ คือความตั้งใจของรัฐบาล ที่จะขับเคลื่อนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ แล้วก็จะทำโดยมีการเชิญชวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และก็พร้อมที่จะปรับแนวทางให้มีการเหมาะสมกับสถานการณ์ ขณะเดียวกันก็ต้องเรียนครับว่า ความสำเร็จของการทำงานในด้านนี้อยู่ที่การทำความเข้าใจกับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ด้วยและพี่น้องประชาชนนอกพื้นที่ด้วยว่านี่คือวิธีการที่จะเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน และผมก็ต้องบอกครับ บอกล่วงหน้าได้เลยว่า คนทำงานเป็นรัฐบาลนะครับ อย่าว่าแต่นโยบายที่มีความละเอียดอ่อนในเรื่องเหล่านี้เลย นโยบายในเรื่องอื่นๆ ผมมั่นใจว่า เคนไปข้างหน้าต้องมีผิดพลาดบ้าง ไม่ผิดพลาดในระดับของผู้บังคับบัญชา ซึ่งถ้าเป็นอย่างนั้นก็ ต้องมีการแก้ไขปัญหาครั้งใหญ่ ก็ต้องมีความผิดพลาด ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากผู้ปฏิบัติ ไม่ทำตามนโยบายหรือว่าตั้งใจดี แต่ว่าเกิดปัจจัยอื่นเข้ามาแทรกซ้อน ตรงนี้ ก็ขอเรียนครับ ว่าถ้าเกิดขึ้น ซึ่งผมเรียนครับว่า ต้องมีเกิดขึ้น ซึ่งผมเชื่อครับ ว่าต้องมีเกิดขึ้น ผมขอยืนยันครับว่า ไม่ใช่เจตนาของรัฐบาลและฝ่ายนโยบาย อย่าไปคิดว่าเป็นอย่างนั้น และถ้าไม่แน่ใจว่าเป็นอย่างนั้นหรือไม่ ขอให้บอกเรา บอกผ่านผู้แทนราษฎรของท่าน บอกผ่านผู้แทนท้องถิ่นของท่านบอกผ่านเจ้าหน้าที่ที่ท่านไว้ใจ หรือจะหาทางสื่อสารมาถึงผมโดยตรง แล้วเราจะดูแล เราจะสะสาง เราจะพิสูจน์ว่า ความผิดพลาดนั้น ไม่ใช่เจตนาและไม่ใช่นโยบาย ผมต้องบอกอย่างนี้ เพราะอย่างที่ผมเรียนครับ ถ้าผมมาพูดนโยบายวันนี้ แล้วเสร็จแล้ว ผมไม่พูดส่วนนี้ไว้ ผมมั่นใจว่า ไม่ช้าไม่นาน เกิดอะไรผิดพลาดขึ้นมา เกิดการไม่ปฏิบัติตามนโยบาย ก็จะไม่เข้าใจว่า รัฐบาลจริงใจหรือไม่ ผมจึงต้องบอกวันนี้ บังเอิญมีการถ่ายทอดครับ ผมเชื่อว่าพี่น้องในพื้นที่จำนวนหนึ่งก็ติดตาม ขอบอกเลยครับ ว่าไม่ใช่นโยบายแน่นอน แต่ขอให้ท่านบอกกลับมาที่เรา เราจะสะสางเพื่อพิสูจน์ความจริงใจ อันนี้คือแนวทางที่เราจะทำ ผมเอง ก็คงจะต้องหาโอกาสในการพาทั้งคณะรัฐมนตรีและผู้ทำงานลงไปเยี่ยมพี่น้องประชาชนในพื้นที่แม้ว่าจะได้เข้าไปเยี่ยมเยียนในพื้นที่มาแล้ว ก็ต้องเข้าไปอีก แล้วก็พร้อมที่จะรับฟังปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นนะครับ เพื่อที่จะ เราสามารถมาแก้ไขหรือปรับแนวทางของการทำงานให้ดีที่สุด ผมเรียนว่า การทำงานทั้งหมดนี้ จะต้องเป็นการทำงานที่มีการตรวจสอบได้ด้วย และผมก็ไม่แน่ใจนะครับว่า คณะกรรมการวิสามัญชุดนี้ก็จะหมดอายุ และต้องรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่ได้หมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้สนใจใส่ใจเรื่องนี้ จะไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลต่อไปได้ ไม่ใช่ สามเดือนที่ผ่านมา ผมได้พิสูจน์แล้วนะครับ ว่าการบริหารราชการแผ่นดิน ผมไม่เคยถือสภาเป็นอุปสรรค ผมถือสภาเป็นส่วนสำคัญในการทำงานของรัฐบาล ถ้าไม่มีกำหนดการเรียกว่านัดหมายประชุมนอกประเทศซึ่งประชุมกันหลายประเทศ ผมไม่ขาดสถานะครับ และผมไปตอบกระทู้ถามและผมก็บอกให้รัฐมนตรีทุกท่านต้องไปตอบกระทู้ถามด้วยตัวเอง และการอภิปรายของเพื่อนสมาชิกจะเป็นในเรื่องกฎหมาย จะเป็นในเรื่องรายงาน จะเป็นในเรื่องยุติใดๆ มีประเด็นสำคัญ ชี้แจงได้ต้องชี้แจง ไม่ได้อยู่ชี้แจงเพราะบังเอิญไม่ได้คาดคิดว่าอยู่ในวาระ ก็ให้ทางเจ้าหน้าที่บันทึกแล้วก็ส่งมา เพราะฉะนั้นการทำงานของรัฐบาลก็จะเป็นการทำงานซึ่งอยู่ภายใต้การตรวจสอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสามจังหวัดก็เหมือนจังหวัดอื่นๆครับ ต้องรับผิดชอบต่อพี่น้องประชาชนแน่นอน เพราะฉะนั้นการติดตามการทำงานของพวกเรา ก็ยังอยู่ภายใต้การ

ตรวจสอบ ซึ่งก็จะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งนะครับว่า เราจะต้องเดินหน้าแก้ไขปัญหา ให้สอดคล้องกับความต้องการของพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งหมดนี้ครับ ผมเชื่อครับว่า คงไม่สามารถตอบคำถาม หรือสิ่งที่ยังค้างคาอยู่ในใจของพี่น้องประชาชน หรือแม้แต่ของกรมการธิการทุกท่านได้ เพราะอย่างที่เรียนแต่ต้นนะครับว่า เรื่องนี้มีความสลับซับซ้อนและอย่างที่เรียนตั้งแต่ต้น เราต้องใช้เวลามากในการที่จะคลี่คลายปมต่างๆ แต่ขอให้ความมั่นใจอีกครั้งหนึ่งนะครับว่า งานที่ท่านทำและศึกษามาตลอดระยะเวลาหลายเดือน ไม่สูญเปล่า นะครับ ได้กรุณารวมเล่มให้ผมแล้ว สำหรับอนุกรรมการทุกชุด ก็จะไปดูรายละเอียดนะ ครับ อะไรที่คิดเห็นสอดคล้องกันซึ่งผมเชื่อว่าหลังจากที่พูดมานี้ คงจะเป็นส่วนใหญ่ เราก็จะเดินหน้าไป อะไรที่ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอยู่ ก็จะปรึกษาหารือกันต่อไป เพื่อหาคำตอบและแนวทางออกที่ดีที่สุด ผมหวังเป็นอย่างยิ่งครับ ว่าการเดินตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างนี้ จะสามารถที่จะเริ่มต้นในการคลี่คลายปัญหาได้ ผมไม่กล้าพูดหรือครับว่าปัญหานี้จะแก้ได้ในสมัยที่ผมเป็นรัฐบาลอยู่ เพราะว่า สมมติว่าผมอยู่ได้เต็มที่ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เวลาที่อาจจะยังไม่เพียงพอที่จะทำให้สถานภาพทุกอย่างกลับคืนสู่สถานะที่เราทุกคนพอใจ และกิจการเมืองของประเทศไทยก็มีความผันผวนตลอดเวลา แต่ถ้าแนวทางนี้เป็นแนวทางที่ถูกต้อง เราเคยชอบเรียนนโยบายยุทธศาสตร์หลายอย่างว่าเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งความหมายก็คือว่าใครจะเข้ามาทำหน้าที่ ต้องทำต่อ ผมคิดว่าความสงบสุขบนพื้นฐานของความยุติธรรมและการพัฒนาเพื่อสร้างโอกาสให้กับพี่น้องประชาชนควรจะได้เป็นวาระแห่งชาติ ควรจะเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องเดินหน้าและกระทำไป ผมรู้ว่า แนวทางที่ถูกต้อง บางทีอาจจะถูกตอบได้จากฝ่ายตรงข้ามรุนแรงเป็นพิเศษ แต่เราต้องเชื่อมั่นในแนวทางนี้ อดทนในแนวทางนี้ แล้วก็สานต่อในแนวทางนี้ เป็นวาระแห่งชาติอย่างแท้จริง และก็ถ้าผมสามารถที่จะ อย่างน้อยเป็นเพียงผู้เริ่มต้น เส้นทางที่กลับไปสู่ความสันติสุข ความสงบสุขได้ ผมก็มีความพึงพอใจ ในการที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบที่ผมได้รับมอบหมายจากรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรให้เข้ามาทำงานครั้งนี้ ขอเป็นกำลังใจให้ทุกๆท่าน ทั้งเจ้าหน้าที่และพี่น้องประชาชนในการที่ร่วมกันนำความสันติสุข ความสงบสุข กลับคืนสู่พื้นที่ ขอขอบคุณท่านคณะกรรมการวิสามัญที่กรุณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้งหนึ่ง และบัดนี้ก็ได้เวลาอันสมควรแล้ว ก็ขอปิดการสัมมนาเรื่องวิกฤตชายแดนใต้จะยุติลงได้อย่างไรอย่างเป็นทางการ และขออวยพรให้ทุกท่านที่เข้าร่วมสัมมนา ประสบแต่ความสุข ความเจริญความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพการงานและการดำเนินชีวิตส่วนตัวโดยทั่วกัน ขอขอบคุณครับ

LIRT

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านการเมืองการปกครอง

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการเมืองการปกครอง ได้พิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในประเด็นเรื่องการเมืองการปกครอง ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงสังคมวัฒนธรรมและความเชื่อมโยงกับกระบวนการการผลิตซ้ำทางความคิด (Cultural Reproduction)

เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะเฉพาะ กลุ่มชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมีเป้าหมายในชีวิตที่ต้องการการพัฒนาในแนวทางที่พอเพียงมีชีวิตเรียบง่าย แต่ข้อมูลของการพัฒนาในพื้นที่ค่อนข้างจะเป็นพื้นที่ยากจนประชากรมีจำนวนมาก ระดับการศึกษาค่อนข้างจำกัด จึงทำให้มีประเด็นสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และด้านศาสนา ซึ่งข้อที่ควรพิจารณา (๑) ความเป็นชาตินิยมมลายูปัตตานีที่มีความรู้สึกและสำนึกในเรื่องชาติพันธุ์ ซึ่งรัฐไทยมองปัญหาภาคใต้อยู่ในประเด็นเดิมคือ “การแบ่งแยกดินแดน” (หมายถึง คนมลายูมุสลิมต้องการแบ่งแยกดินแดนเพื่อไปรวมกับมาเลเซีย) (๒) กระบวนการฟื้นฟูศาสนาอิสลาม (Islamization) การที่สหรัฐอเมริกา โจม ดีอรั๊กภายใต้ข้อหาว่าอิรักมีอาวุธทำลายล้างสูง อยู่ในครอบครอง การแก้ปัญหาของประเทศมหาอำนาจดังกล่าวสะท้อนความไม่สงบในแนวความคิดก่อให้เกิดผลกระทบกลุ่มมุสลิมทั่วโลก

๒. ปัญหาเชิงองค์กรและการจัดการ : ข้อด้อยเชิงนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ

ข้อพิจารณาในประเด็นนี้ คือ (๑) การพัฒนาของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบได้เกิดขึ้นแล้ว ก็มีการจัดทำนโยบายและให้การสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่อย่างเต็มที่ (๒) การเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการ เช่น พ.ศ. ๒๕๖๗ รัฐบาลได้แยกงานพัฒนาออกจากงานปราบปราม โดยให้กระทรวงมหาดไทยดูแล สอ.บต. และฝ่ายทหารดูแล พตท. ๔๑ ทำให้เกิดปัญหาว่าบุคลากรใน สอ.บต. ไม่เข้าใจแก่นแกนความคิดที่ว่า องค์กรนี้ต้องทำการพัฒนาเพื่อเสริมการปราบปรามกล่าวคือ ไม่เข้าใจพัฒนาการของแนวคิดการพัฒนาเพื่อความมั่นคง รูปแบบที่เห็นคือรัฐให้งบประมาณด้านการปราบปรามกับ พตท.๔๑ จำนวน ๑๐ ล้านบาท ให้งบประมาณการพัฒนากับ สอ.บต. ๑,๐๐๐ ล้านบาท (ข้อมูลปี ๒๕๔๔) ผลรวมก็คือ แนวคิดพัฒนาเพื่อเสริมการปราบปรามไม่บรรลุวัตถุประสงค์ แต่ก็ยังมีข้อดีตรงที่ว่าสององค์กรยังสะท้อนการดำรงอยู่ของกรอบแนวคิดการพัฒนาต้องเป็นไปเพื่อเสริมความมั่นคง

LIRT

๓. หลักคิดและสมมุติฐานการแก้ไขปัญหของอนุกรมการเมือง

๓.๑ ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ดำรงอยู่ในขณะนี้ยังไม่มีการทำวิจัยเชิงสำรวจหรือวิจัยพื้นฐานว่า ปัจจัยใดเป็นปัจจัยด้านหลักกันแน่ระหว่างปัญหาองค์กร ปัญหาการจัดการ ปัญหาผลประโยชน์อันเกิดจาก โครงสร้างอำนาจที่ขัดแย้งกันและปัญหาเชิงอัตตลักษณ์นั้น ในด้านเจ้าหน้าที่รัฐหลายส่วนสะท้อนการปฏิบัติงาน โดยไร้รัฐธรรมนูญ ใช้อำนาจเกินขอบเขตกฎหมายในพื้นที่ เช่น อุ่มง่าม ลำเอียง ช่วยพวกพ้องและรับผลประโยชน์ จึงต้องยอมรับว่าการคัดสรรบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติกรในพื้นที่ของทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารและ ตำรวจนั้นจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไม่ให้ใช้ระบบราชการแบบปกติมาพิจารณาแต่ควรหาหนทาง การคัดสรรเพื่อให้ได้บุคลากรที่สอดคล้องกับสภาพพิเศษของพื้นที่โดยเฉพาะในมิติด้านอัตตลักษณ์ เอกลักษณ์เชิง วัฒนธรรมและศาสนา ในปัจจุบันบุคลากรที่ทำงานอยู่นอกจากจะไม่มีวามเหมาะสมแล้วกลับพบว่าในวิชาชีพ เดียวกัน ปกติผู้ที่สามารถผ่านการคัดเลือกมาทำงานในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น กลับเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ต่ำที่สุดเทียบกับภาคอื่นเป็นต้น

๓.๒ ตัวแปรด้านการปกครองหลัก ๆ ของรัฐไทยหากจะกล่าวถึงการกระจายอำนาจการปกครองให้กับ ท้องถิ่นแล้วยังเป็นลักษณะแค่เพียงการกระจายอำนาจการบริหารให้กับท้องถิ่นเท่านั้น เช่นกรณีองค์กรบริหาร ส่วนตำบลก็สะท้อนว่าเป็นการกระจายอำนาจในมิติการบริหารจัดการบางเรื่องให้กับท้องถิ่น มิได้เป็นการ กระจายอำนาจที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรม ศาสนา และอัตตลักษณ์ แต่อย่างใด นอกจากนั้นตัวแบบการบริหารงาน อบต. ยังเป็นตัวแบบที่ใช้กับทุกพื้นที่ในประเทศอย่างเหมารวมซึ่งไม่ สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดเลือกบุคลากรโดยระบบการเลือกตั้งนั้นย่อมตั้งอยู่บนตัว แปรการเลือกเชิงเศรษฐกิจและการเมืองเป็นหลักจึงขาดความสอดคล้องกับลักษณะพิเศษของพื้นที่ดังกล่าวแล้ว

๓.๓ กรณีองค์กรพิเศษด้านการพัฒนา เช่น สอ.บต. นั้น ก็เป็นการดำเนินการโดยรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งโดยปกติแล้วองค์กรรัฐในระดับจังหวัดก็มีระบบกลไกและงบประมาณสำหรับการพัฒนาพื้นที่และผู้ปฏิบัติคือ กลไกรัฐอยู่แล้ว การมี สอ.บต. จึงเท่ากับเพิ่มภาระงาน งบประมาณ ให้กับกลไกรัฐในพื้นที่สามารถเป็นผู้บริหาร งบประมาณและปฏิบัติโครงการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก ซึ่งไม่สอดคล้องกับภารกิจและขีดความสามารถขององค์กรใน ระดับจังหวัด ในด้านของประชาชนจึงขาดการมีส่วนร่วมถึงระดับที่สามารถเป็นเจ้าของและผู้รับ ผลประโยชน์ของโครงการอย่างแท้จริง โดยปกติประชาชนได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในโครงการแค่เพียง ถึงระดับขั้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร (Information Input) เท่านั้น ส่วนราชการจะตัดสินใจทำตามความ ต้องการของราษฎรหรือไม่นั้นไม่มีหลักประกันใด ๆ

๓.๔ ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ดังกล่าวแล้วข้างต้นในด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ความเป็นมายังไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐไทยอย่างจริงจัง เพราะประวัติศาสตร์ของรัฐไทยเองมักจะมองและ สร้างความเหมือน เช่น มองว่ากลุ่มคนในพื้นที่เป็นไทยมุสลิมแต่ไม่ยอมรับความเป็นมุสลิมมลายูปัตตานี ไม่ยอมรับในการอยู่ร่วมกันหรือการมีเอกภาพของรัฐไทยบนความหลากหลายเชิงเชื้อชาติ (Unity of Diversity)

๓.๕ ด้านของกระบวนการยุติธรรมของรัฐไทยในพื้นที่ แม้ในปัจจุบันจะมีลักษณะรัฐธรรมนูญและใช้ กฎเกณฑ์ทางกฎหมายมากขึ้น แต่กระบวนการยุติธรรมยังคงมีลักษณะหนึ่งเดียวบังคับใช้ทั่วประเทศซึ่งในบาง กรณีอาจไม่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่อย่างเพียงพอ

๔. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการเมือง การปกครอง

๔.๑ การแก้ปัญหาโดยจัดตั้งรูปแบบการปกครองพิเศษ โดยคำนึงถึงปัจจัยหลัก คือ

ประการที่ ๑ การสร้างความสมดุล หมายความว่า ระบบการเมืองการปกครองจะต้องมีความสมดุล ทางอำนาจ ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่ายจะต้องเข้ามาในระบบการเมืองการปกครองหรือการบริหาร เช่น ผู้นำด้านการเมือง ผู้นำด้านเศรษฐกิจ ผู้นำด้านศาสนา และผู้นำด้านวัฒนธรรม เป็นต้น

ประการที่ ๒ ความสำนึกในวัฒนธรรม องค์ประกอบในด้านวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาด้านการเมืองการปกครอง โดยมีสิ่งที่ต้องพิจารณาคือ ความสำนึกในอดีตลักษณะทางชาติพันธุ์ ศาสนาและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยทั้งสามเรื่องที่กำลังกล่าวมานี้ จะต้องสะท้อนออกมาในรูปแบบของโครงสร้างทางการเมืองการปกครองหรือการบริหาร

ประการที่ ๓ ปัญหาอำนาจรัฐ โครงสร้างหรือกลไกของอำนาจรัฐจะต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ สักส่วนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องสามารถปรับตัวเข้ากับคนในพื้นที่ในแง่ของภาษา วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการผสมผสานและบูรณาการ

๔.๒ รูปแบบที่เสนอ

(๑) องค์การประสานงานการบริหารและการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ องค์การนี้มีลักษณะคล้ายกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) หรือศูนย์อำนวยการยุทธศาสตร์สันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศยส.) ตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ (กอส.) หรืออาจจะให้รูปแบบขององค์กรอิสระอย่างเช่น “สถาบันสันติสุขยุติธรรม” โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรทางยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนในภาพกว้างเพื่อให้เกิดกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนที่รวมเอาทั้งภาคประชาชนและภาครัฐ ซึ่งองค์กรแบบที่เสนอนี้เป็นองค์กรบริหารส่วนภูมิภาคแบบใหม่ที่มีอำนาจหน้าที่การอำนวยการและการแก้ปัญหา นโยบายในการบริหารในจังหวัดภาคใต้ องค์กรนี้จะเป็นที่รวมขององค์กรปกครองส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

ฐานะทางกฎหมายขององค์กรนี้จะเรียกว่า “ทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้” (Southern Border Provinces Development Administration Bureau – SBPAB) ขึ้นต่อนายกรัฐมนตรี มีฐานะเทียบเท่าทบวงพิเศษ มีการปกครองส่วนกลางและการบริหารงานส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษในส่วนภูมิภาค รูปแบบการบริหารในระดับภูมิภาคเช่นนี้เป็นการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษในลักษณะทบวงการปกครองพิเศษหรือที่เรียกว่า “ทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้” โดยมีรัฐมนตรีทบวงเป็นผู้ดูแลนโยบาย มีปลัดทบวง รองปลัดทบวงและผู้อำนวยการเขตทำหน้าที่ดูแลในแต่ละพื้นที่ฐานะข้าราชการส่วนภูมิภาคแบบพิเศษควบคู่ไปกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในทุกระดับ

นอกจากนี้ในการบริหารงานของทบวงการบริหารแบบพิเศษของจังหวัดภาคใต้ยังควรมี “สภประชาประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้” (Chamber of Southern Border Provinces-CSBP) อันเป็นสภาประชาชนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นองค์กรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นสภาที่ปรึกษาและ

กลั่นกรองนโยบายภาคประชาชนประกอบด้วยผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้รู้ทางการศึกษาและวัฒนธรรม รวมทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้ประสานนโยบายและแผนอำนวยความสะดวก รวมทั้งดูแลตรวจสอบบุคลากรและงบประมาณที่นำลงไปสู่ระดับหน่วยจังหวัด อำเภอ โดยเฉพาะหน่วยการปกครองท้องถิ่นในทุกระดับ เช่น ตำบล เทศบาลและจังหวัด ดูแลแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานทั้งทางการเมืองและกระบวนการยุติธรรมในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ทั้งหมด สมาชิกหรือองค์กรสภาประชาชนระดับภาค (regional chamber) นี้จะมาจากตัวแทนภาคส่วนต่างๆ ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือมาจากองค์กรปกครองท้องถิ่น สมาคมธุรกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรมองค์กรภาคประชาสังคม โรงเรียนสอนศาสนา องค์กรทางศาสนา องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในด้านต่าง ๆ เช่นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การบรรเทาสาธารณภัย และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สถาบันการศึกษาอุดมศึกษา องค์กรวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล อนามัย ทนายความ นักธุรกิจผู้ประกอบการรายย่อยทั้งชุมชนมุสลิมและพุทธ เกษตรกรและการค้ารายย่อย เป็นต้น องค์กรสภาจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจากตัวแทนของแต่ละกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมเพื่อสภามีความยึดโยงกับสังคมและชุมชนท้องถิ่น เป็นตัวแทนให้แก่คนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในลักษณะตัวแทนทางวิชาชีพ (functional representation)

(๒) องค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาลเหมือนรูปแบบเดิม มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจในการเก็บภาษีและบริหารงบประมาณการคลังส่วนท้องถิ่นเต็มที่มีอำนาจในการออกข้อบัญญัติ รวมทั้งเพิ่มอำนาจในการจัดการท้องถิ่นในเรื่องทางศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีให้มากขึ้น เช่น การกำหนดเขตปลอดคอบายมุข ดำรงศีลธรรม ประกาศห้ามเยาวชนออกนอกบ้านยามวิกาลวัน แต่มีผู้ปกครองอยู่ด้วย ฯลฯ การกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองจากสภาผู้รู้ทางศาสนา และประชาชน องค์กรปกครองท้องถิ่นแบบนี้ต้องพึ่งตนเองได้ มีการบูรณาการและมีการจัดการแบบจุดเดียวเสร็จแบบ one-stop services

(๓) องค์กรสภาผู้รู้ทางศาสนาในระดับตำบล (สภาอุลามา) ได้มาจากการเสนอชื่อและการเลือกสรรจากคณะกรรมการชุมชนผู้นำศาสนา องค์กรภาคประชาชนและสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น สภานี้เป็นที่ปรึกษาในกิจการศาสนาและศีลธรรมของสังคมขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีจุดเชื่อมต่อในแกนบริหารแบบ matrix สมาชิกที่มาจากการคัดสรรนี้ควรจะต้องเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยจำนวนหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อให้มีอำนาจในการยับยั้งในกรณีที่ผู้นำท้องถิ่นกระทำผิดในทางนโยบายและเกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ องค์กรที่มีอยู่ที่น่าพิจารณา คือ สภาวัฒนธรรมที่ในปัจจุบันมีอยู่แล้ว โดยการจัดตั้งของกระทรวงวัฒนธรรมแต่องค์กรเดิมไม่มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติมากนัก องค์กรแบบนี้มีลักษณะแบบ “สภาซุรอ” (สภาที่ปรึกษาชุมชน) ที่กล่าวถึงข้างต้นแต่มีลักษณะผสมผสานกับองค์กรด้านอื่นที่ไม่ใช่ศาสนาอย่างเดียว

(๔) ข้อเสนอรูปการปกครองและบริหารแบบพิเศษเพื่อการบริหารการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะสอดคล้องกับลักษณะพิเศษ ๓ อย่าง ระบบการปกครองตนเองของชนชั้นนำบวคั้ระบบกฎหมายตาม

ประเพณี (วิถีชีวิตอิสลามและมลายู) และระบบการศึกษาที่บูรณาการการศึกษาทางศาสนากับสามัญ
สามองค์ประกอบที่สำคัญของฐานชนชั้นนำแห่งอำนาจในสังคมมุสลิมปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

๔.๑ การปกครองด้วยตนเองหมายความว่า การปกครองแบบที่ให้อำนาจผู้นำท้องถิ่นในการ
จัดการด้วยตนเอง ชนชั้นนำทางศาสนา และผู้นำท้องถิ่นควรมีอำนาจในการปกครองท้องถิ่น

๔.๒ ระบบการศึกษาแบบบูรณาการ บูรณาการการศึกษาในทางศาสนาและสามัญโดยให้
ท้องถิ่นจัดการดูแลกันเอง มีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแผน
ยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๓ พัฒนาระบบกฎหมายอิสลามและกฎหมายตามประเพณี หรือระบบยุติธรรมทางเลือก
ยุติธรรมชุมชน โดยการประสานกับองค์กรสันติยุติธรรมสร้างความชอบธรรมในอำนาจการเมืองการ
ปกครอง (Legitimate political authority) เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจต่ออำนาจของกฎหมาย

(๕) ระบบการจัดการความมั่นคงของหมู่บ้านและชุมชนแบบบูรณาการตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามโครงสร้างใหม่ของกฎหมายฉบับนี้ผู้ใหญ่บ้านมีอายุการดำรง
ตำแหน่งจนถึงเกษียณอายุ ๖๐ ปี ควรมีการปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีความมั่นคง
และมีส่วนร่วมมากขึ้น คณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นรูปสภาชุรอของหมู่บ้าน เพื่อขับเคลื่อน การพัฒนาใน
ระดับฐานราก คณะกรรมการหมู่บ้านจะประกอบด้วยคณะกรรมการ โดยตำแหน่งคือผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย
ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรในหมู่บ้าน ส่วนคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมี
ประมาณ ๑๐ คน ในระบบใหม่จะมีผู้นำศาสนา ผู้นำปกครองท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติ และปลัดอำเภอเป็นที่
ปรึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษานี้จะต้องทำหน้าที่เหมือนสภาชุรอชุมชน โดยมีการสนับสนุนเชื่อมโยงกับ
องค์กรปกครองท้องถิ่น และสภาประชาชนในระดับภูมิภาคที่ตั้งขึ้นมา นอกจากนี้ หน่วยงานปกครองท้องที่
ควรมีหน่วยงานในด้านความยุติธรรมชุมชนในระดับหมู่บ้าน โดยการประสานของกระทรวงยุติธรรมเพื่อ
ทำให้เกิดการยุติธรรมทางเลือก ในอีกด้านหนึ่งระบบการป้องกันชุมชนจะต้องมีชุดรักษาความปลอดภัย
ประจำหมู่บ้าน(ชรบ.) และตำรวจชุมชนเพื่อสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมในหมู่บ้าน พร้อมกันนั้นก็จะมีที่
ปรึกษาเทคนิคทางการทหารและความมั่นคง โดยมีทหารหน่วยเฉพาะกิจหรือชุดปฏิบัติการมวลชนของทหาร
มาสนับสนุนในกรณีที่มีปัญหาความมั่นคงแต่ควรจะผ่านการยอมรับของสภาที่ปรึกษาชุมชนในกระบวนการ
ดังกล่าว หน่วยงานปกครองท้องที่เป็นฐานสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาค
โดยขึ้นต่อจังหวัดและอำเภอในแบบเดิม แต่จะสนับสนุนในด้านการพัฒนาและความมั่นคง

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คณะอนุกรรมการ
พิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการเมืองการปกครองมีความเห็นว่า รูปแบบการ
ปกครองที่มีความเหมาะสมสำหรับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ปัจจุบันนั้น ควรเป็นแบบทบวง
การบริหารกิจการชายแดนภาคใต้ซึ่งขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะการกำหนดให้มี สมัชชา
ประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ และองค์กรสภาผู้รู้ทางศาสนา(สภาอุลามาอะ) ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องกำหนด
นโยบายและเป็นผู้ชี้แนะยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน กลไกของรัฐทั้งทางด้านพลเรือน ตำรวจ ทหาร สามารถเป็น
เครื่องมือของรัฐในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แต่ไม่ควรให้หน่วยปฏิบัติดำเนินการเองเนื่องจากสภาพ

ข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันฝ่ายรัฐเองยังขาดความเป็นเอกภาพทั้งทางด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติ ดังนั้น รัฐจึงควรสร้างเอกภาพในตัวของรัฐก่อนโดยกำหนดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการทางการเมืองการปกครองหรือการพัฒนาซึ่งองค์กรดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เช่น ตามข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการที่กำหนดให้มีทบวงการบริหารกิจการชายแดนภาคใต้ที่ต้องประกอบด้วย สมาชิกประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ และองค์กรสภาผู้รู้ทางศาสนา(สภาอุลามา) โดยสององค์กรดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่เชื่อมโยงองค์กรด้านสังคมและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ชัยชนะทางการเมืองซึ่งเป็นชัยชนะที่จะชี้ขาดในการแก้ปัญหาทั้งปวงโดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมุ่งไปสู่การสร้าง “สันติสุข” กล่าวคือ เป็นหนทางไปสู่ความสงบและสันติสุขแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมก็ตาม อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่า การเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการแก้ปัญหาอย่างเดียวนั้น จะเกิดผลกระทบทางการเมืองอย่างกว้างขวาง เป็นการเพิ่มความหวาดระแวงต่ออำนาจรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น เป็นการผลักดันให้ประชาชนกลายแนวร่วมกับฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล

ส่วนการกำหนดให้มีเขตปกครองเฉพาะ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการตามวิถีของตนเอง โดยยังเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ มิได้แยกเป็นอิสระตามความหมายของการแบ่งแยกดินแดนจะทำให้การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่จะให้การแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบผลสำเร็จ รัฐบาลจำเป็นต้องรับฟังข้อมูลจากหลายภาคส่วนและพร้อมที่จะแปรให้เป็นนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติที่ได้ผ่านการรับฟังจากประชาชนในพื้นที่ทุกมิติแล้วและมีความสอดคล้องกับรัฐประศาสนโยบายของรัชกาลที่ ๖ ควรนำมาเป็นหลักในการพิจารณาก่อนที่จะไปสู่ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการเมืองการปกครองต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านอำนวยความสะดวกสาธารณะ

ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวกสาธารณะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานการณ์ความไม่สงบไม่อาจยุติลงได้ในขณะนี้ การบังคับใช้กฎหมายโดยไม่เป็นธรรมและเลือกปฏิบัติได้กลายเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในจังหวัดภาคใต้ การนำกฎหมายพิเศษคือ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๖ พระราชกำหนดการบริหารราชการสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้แก้ปัญหาความไม่สงบกลับสร้างปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมา และกลายเป็นเงื่อนไขความไม่สงบขึ้นมาใหม่ ผลักให้ประชาชนไปเป็นแนวร่วมของผู้ก่อความไม่สงบ แทนที่จะอยู่กับฝ่ายรัฐ

เมื่อเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ มีความรุนแรงถึงขั้นละเมิดกฎหมายอาญา การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทำให้ผู้กระทำผิดลอยนวลไป แม้บางครั้งจะได้ตัวผู้กระทำผิดขึ้นสู่ศาล แต่พยานหลักฐานที่ไม่หนาแน่นมั่นคงประกอบกับการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพทำให้ศาลต้องพิพากษายกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการยุติธรรมยังมีลักษณะต่างคนต่างพาย ชีตมันแต่ภารกิจของตนเองเป็นสำคัญมีการชิงไหวชิงพริบกันการทำงานขาดเอกภาพและไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ ทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้ก่อความไม่สงบมาลงโทษได้

การแก้ไขปัญหาความไม่สงบแม้จะต้องแก้ไขไปพร้อมกันในทุกปัญหาที่สำคัญ แต่การแก้ปัญหาที่จะเห็นผลได้ในเวลาอันรวดเร็ว คือการแก้ด้านนิติบัญญัติ ซึ่งบางปัญหาต้องแก้ไขโดยกระบวนการนิติบัญญัติ แต่ปัญหาส่วนใหญ่แก้ไขได้ในขั้นตอนของฝ่ายบริหาร โดยการออกนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในทันที ภายใต้การกำกับของรัฐบาลที่มีวิสัยทัศน์

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเกิดจากการใช้กฎหมายพิเศษนั้น ถึงเวลาที่รัฐบาลจะต้องนำมาชั่งน้ำหนักให้ได้ว่าคุ้มเสียหรือไม่ ถ้าได้ไม่คุ้มเสีย รัฐบาลควรพิจารณายกเลิกการใช้กฎอัยการศึกและการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายหลักในการแก้ปัญหา ร่วมกับกฎหมายอื่นที่ใช้อยู่ในสถานการณ์ปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นบทบัญญัตินิรโทษกรรมให้ผู้กระทำผิดที่กลับใจเข้ามาขอตัวต่อทางการ ผู้กระทำผิดโดยหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยให้กระบวนการยุติธรรมเป็นผู้ลั่นกรองว่าอยู่ในเงื่อนไขและควรส่งจะเข้าอปรเป็นเวลาไม่เกินหกเดือนหรือไม่ ถ้าผ่านกระบวนการครบถ้วนแล้ว ถือว่าผู้นั้นไม่ต้องถูกดำเนินคดีอีกต่อไป เมื่อรัฐบาลยกเลิกใช้ข้อบังคับพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้วจะต้องนำมาตรา ๒๑ นี้มาใช้บังคับอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้ผู้กระทำผิดที่กลับตัวกลับใจหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ได้กลับมาใช้ชีวิตตามปกติ และไม่หวนกลับไปก่อความไม่สงบอีกต่อไป

นอกจากนี้ รัฐบาลควรออกนโยบายสมานฉันท์ให้ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบัญชีของเจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสแสดงความบริสุทธิ์โดยมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ และให้ตั้งจะวาว่าจะเข้ามาร่วมสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้จงได้ ทำนองนโยบายร่วมพัฒนาชาติไทยในอดีต โดยผู้ต้องสงสัยเหล่านี้มีจำนวนไม่น้อยซึ่งไม่มีฐานะเป็นผู้ต้องหาและยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

กระบวนการยุติธรรมภาครัฐ คือ ศาล อัยการ พนักงานสอบสวน ตำรวจและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม ที่ยังทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำไม่เป็นเอกภาพ จะต้องจับมือกันแก้ปัญหา โดยสร้างกฎระเบียบที่จะสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นมาใหม่ และในบางกรณีจะต้องทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันว่าจะบริหารจัดการปัญหาบางปัญหาอย่างไร

กรณีที่ต้องการนิรโทษกรรมสากลกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง แต่ทางการไทยได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาอย่างสิ้นเชิงนั้นควรที่กองทัพบกและกองอำนาจการรักษามันคงภายใน จะได้ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะไม่กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกกรณี โดยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกระทำการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด เพื่อความมั่นใจของประชาชนและนานาชาติ

รัฐบาลควรให้ความสำคัญทางด้านนิติบัญญัติ โดยศึกษาถึงแง่มุมต่าง ๆ รอบด้าน เมื่อ ตกลงถึงทางความคิดแล้วก็เร่งเดินหน้าแก้ปัญหาในทันที การแก้ปัญหาไกลทางฝ่ายบริหาร สามารถกระทำได้โดยกำหนดเป็นนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ แต่หากติดขัดทางด้านกฎหมายก็ควรใช้กระบวนการทางนิติบัญญัติ เพื่อให้รัฐสภามีส่วนในการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน เพราะกฎหมายทุกฉบับแม้จะมีความเหมาะสมในยุคสมัยหนึ่ง แต่เมื่อเวลาและสถานการณ์เปลี่ยนไป ก็อาจต้องแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก ทั้งนี้ รัฐบาลไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายจะให้องค์กรใดสูญเสียอำนาจไปหรือไม่อย่างไร เพราะอำนาจรัฐมีไว้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนมิใช่เพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

คณะอนุกรรมการด้านอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านอำนวยความสะดวกยุติธรรม ดังนี้

๑. การแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ

๑.๑ เสนอให้มีการประกาศยกเลิกการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และใช้กฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเข้มงวด

๑.๒ รัฐบาลควรตั้งคณะกรรมการอิสระ ทำการตรวจสอบและประเมินผล การใช้กฎอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๑ ว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด และเกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ อย่างไรหรือไม่เพียงใด และควรใช้กฎอัยการศึกต่อไปหรือควรยกเลิก

๑.๓ เสนอให้นำมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ มาใช้บังคับอย่างจริงจัง

๑.๔ เสนอให้รัฐบาลประกาศนโยบายสมานฉันท์โดยยกเลิกบัญชีผู้ต้องสงสัย และเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นเข้าร่วมสร้างสันติสุขทำนองเดียวกับนโยบายร่วมพัฒนาชาติไทยในอดีต

๒. การแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล

- กองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรทำบันทึกข้อตกลงว่าจะมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ให้มี การล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน ในทุกกรณี

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรทำรายงานต่อรัฐบาล สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ถึงสถานการณ์ล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนในชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไขปัญหา

- สำนักงานคุ้มครองและช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย(สคช.) สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งมีภารกิจร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อประชาชน และหากพบข้อเท็จจริงว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าวมาสู่กระบวนการยุติธรรมได้ ดังนั้น สคช.จังหวัดจึงควรมีบทบาทเข้าไปตรวจสอบการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เช่น พบว่ามีการทำร้ายผู้ต้องสงสัย จะต้องปฏิบัติการเชิงรุกเข้าไปตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องดังกล่าว หากพบว่า มีมูลต้องแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปโดยเร็ว

๓. การแก้ไขปัญหาชั้นพนักงานสอบสวน

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์สูงเป็นพนักงานสอบสวนในคดีความมั่นคง

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรออกระเบียบเกี่ยวกับการสอบสวนคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะ และควรประชุมออกระเบียบร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อให้สอดคล้องกัน

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงยุติธรรมควรทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีความมั่นคงเพื่อให้พยานได้รับการคุ้มครองในทุกขั้นตอน

๔. การแก้ไขปัญหาชั้นพนักงานอัยการ

- อัยการสูงสุดควรใช้อำนาจสั่งไม่ฟ้องในคดีความมั่นคง ถ้าการฟ้องคดีนั้นจะไม่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อกันผู้ต้องหาที่ไม่ใช่ตัวการ หรือแกนนำออกไปจากขบวนการก่อความไม่สงบ ทั้งนี้ เป็นการใช้อำนาจของอัยการสูงสุดซึ่งไม่เกี่ยวกับมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑

- สำนักงานอัยการสูงสุดควรแต่งตั้งพนักงานอัยการที่มีประสบการณ์สูงเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีเกี่ยวกับความมั่นคง และควรออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินคดีเกี่ยวกับความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องการทำงานของพนักงานสอบสวนและศาล

๕. การแก้ไขปัญหาลูกศร

- เสนอให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีความมั่นคงขึ้นในศาลชั้นต้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อรองรับการพิจารณาคดีเกี่ยวกับคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะ และเสนอให้ประธานศาลฎีกา ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการพิจารณาคดี และการสืบพยานหลักฐานคดีเกี่ยวกับคดีความมั่นคง โดยกำหนดให้ศาลต้องสืบพยานหลักฐานทุกชนิดไว้ล่วงหน้าก่อนฟ้องคดี ตาม มาตรา ๒๓๗ ทวิ และมาตรา ๒๓๗ ครี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๔ และมาตรา ๕

๖. การแก้ไขปัญหาคารปฏิบัติงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์กระทรวงยุติธรรม

- กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรทำบันทึกข้อตกลง โดยมีการตกลงกันให้ชัดเจนว่าสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของทั้งสององค์กรจะร่วมกันทำงานในลักษณะใด จะแบ่งพื้นที่หรือจะแบ่งงานกันทำตามความเชี่ยวชาญของแต่ละฝ่าย

- ควรกำหนดระเบียบการทำงานของแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องต้องกันในทุกๆ กรณีเพื่อมิให้เกิดปัญหาในการทำงานจนเกิดความเสียหายต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการแก้ไขปัญหาคดีความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานเพื่อประโยชน์ในการทำงานร่วมกันต่อไป

- สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ หรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ควรต้องออกระเบียบกำหนดระยะเวลาการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและการส่งผลการตรวจพิสูจน์ไปยังพนักงานสอบสวนให้ทันกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทุกคดี

- สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของทั้งสององค์กร จะต้องเร่งผลิตบุคลากรที่มีประสบการณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้การพิสูจน์พยานหลักฐานเกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

๗. การแก้ไขปัญหาด้านทนายความ

ในการดำเนินคดีในชั้นศาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ทนายความที่ดำเนินคดีในชั้นศาลนั้น จึงควรเป็นทนายความที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งเป็นบุคคลที่เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณี หลักการศาสนาอิสลาม ตลอดจนวิถีชีวิตมุสลิมอย่างแท้จริง และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีสูงในการช่วยเหลือจำเลย เนื่องจากคดีในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคง ในส่วนค่าตอบแทนในการดำเนินคดีของทนายความที่มีประสบการณ์สูงควรมีค่าตอบแทนที่สูงพอสมควรเพียงพอต่อการใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของค่าพาหนะ ค่าที่พัก สถานที่พบปะกับกับจำเลย ตลอดจนความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ค่าตอบแทนในการดำเนินคดีควรอยู่ในช่วง ประมาณ ๕๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคดี โดยใช้เงินงบประมาณจากกองทุนช่วยเหลือที่มีอยู่ อาทิ “กองทุนยุติธรรมเพื่อช่วยเหลือผู้บริสุทธิ์ที่ยากจน” ซึ่งมีจัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะต้องจัดสรรไว้

เป็นกองทุนในแต่ละปี ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปีขึ้นไป ซึ่งโดยหลักปฏิบัติคณะกรรมการกองทุนจะวางหลักเกณฑ์ช่วยเหลือให้กับประชาชนที่มีแนวโน้มเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น หากคณะกรรมการกองทุนพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นแล้วเห็นว่าอาจจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงก็สามารถที่จะยกคำร้องไม่ช่วยเหลือได้

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความมั่นคง

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๑ สมัยสามัญทั่วไป ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดจากผู้อพยพผู้ก่อเหตุการณ์ความไม่สงบได้ก่อเหตุร้ายทำให้ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งนับเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ และเร่งด่วนของประเทศ เนื่องจากปัญหาดังกล่าว อาจนำไปสู่การสูญเสียเอกราชและอธิปไตยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และบางอำเภอของจังหวัดสงขลาได้ ดังนั้น ที่ประชุมจึงลงมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑๖ คน ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๑ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเสนอญัตติขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๘ ของรัฐธรรมนูญ

ต่อมา คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความมั่นคงขึ้นมา คณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านการรักษาความมั่นคงของรัฐบาล การป้องกันภัยอันเกิดจากเหตุความไม่สงบ การศึกษายุทธศาสตร์ของคณะหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมบ่อนทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความมั่นคงของรัฐ อันมีผลกระทบให้เกิดปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการในเรื่องต่าง ๆ รวมถึง อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ หรือประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

แนวทางการดำเนินการ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความมั่นคง ได้เชิญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริงจนครบทุกหน่วยงาน รวมทั้งลงไปรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการและประชาชนในพื้นที่ เพื่อทำการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความมั่นคงต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ จัดทำเป็นรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

หน่วยงานที่เชิญมาชี้แจง

คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความมั่นคง มาชี้แจงให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ดังนี้

- กองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร (พตท.)
- ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า
- กรมข่าวทหารบก
- งานการข่าวศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า

แนวความคิดเกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความมั่นคง

คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ได้นำแนวคิดมิติด้านความมั่นคง มาอธิบายปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น เอกสารสรุปผลการสอบสวนขยายผลของทหารหน่วยเฉพาะกิจที่ ๑ (ฉก.๑) กองกำลังศรีสุนทร จังหวัดยะลา ระบุว่า การก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปฏิบัติการของขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีขบวนการ B.R.N.Co-ordinate เป็นแกนนำ มีขั้นตอนการขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์การก่อสงคราม ดังนี้

๑. ขั้นการบ่มเพาะแนวความคิด

๑) สร้างสำนักทางการเมืองที่ว่ารัฐปัตตานีเคยดำรงสถานะเป็นรัฐอิสลามที่มีเอกราชและอธิปไตยเป็นของตนเอง

๒) สร้างสำนักทางเชื้อชาติว่าคนไทยมุสลิมในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่คนไทยแต่เป็นคนมลายู

๓) สร้างสำนักร่วมทางศาสนา คือ ความเป็นมุสลิม

๒. ขั้นการขับเคลื่อนพลังมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ พร้อม ๆ กับการปฏิบัติการทางทหาร จะเป็นขั้นที่ทำให้เกิดการจลาจล ขยายผลเป็นสงครามกลางเมือง ระหว่างกลุ่มคนเชื้อชาติไทยกับเชื้อชาติมลายู และพัฒนายกระดับเป็นสงครามระหว่างศาสนา หากสถานการณ์พัฒนาไปถึงจุดนี้ได้ก็จะเป็นเงื่อนไขให้องค์กรมุสลิมระหว่างประเทศ เช่น โอไอซีผลักดันให้สหประชาชาติเข้าแทรกแซง มองเห็นความจำเป็นของการมีรัฐใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะทางด้านเชื้อชาติและศาสนา จากนั้นก็จะใช้หนทางให้ได้มาซึ่งการสถาปนารัฐเอกราชตามแบบของกรณีประเทศเกิดใหม่อย่างติมอร์เลสเต

กลุ่มก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้/ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง

ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง

๑. กลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติปัตตานี (The Barisan Nasional Pembedbasan Pattani/BNPP หรือ Patani National Liberation Front) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ โดย Tengku Abdul Jalal หรือ นายอดุลย์ ณ สายบุรี วัตถุประสงค์ของกลุ่มต้องการได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์จากประเทศไทย ไม่ยอมรับการปกครองตนเองหรือการเข้าไปร่วมกับประเทศมาเลเซีย ขณะที่ยุทธศาสตร์ของกลุ่มเน้นการรบ

แบบกองโจร แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ กลุ่มได้ปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์หันไปสนับสนุนการต่อสู้ของกลุ่มแบ่งแยกดินแดนทั่วโลก พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น Barisan Islam Pemberbasan Pattani (BIPP)

๒. กลุ่มแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติติมลายู (The Barisan Revolusi Nasional /BRN หรือ National Revolutionary Front) ก่อตั้งเมื่อ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ผู้ร่วมก่อตั้งขบวนการมีจำนวนมาก ที่สำคัญ ได้แก่ นายหะยีอามีน โต๊ะมีนา เต็งกูยาลาล์ นาเซร์/อคุลย์ ณ สายบุรี อุตตชาการ์ิม/หะยีการิม ฮาซัน อัดดีโต๊ะครุ ปอเนาะในพื้นที่ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และนายอับดุลกายม ผู้บุกเบิกก่อตั้งกลุ่มดาวะห์ในประเทศไทย และได้ก่อตั้งหน่วยทหารขึ้นเมื่อ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยใช้ชื่อว่า กองกำลังติดอาวุธปลดแอกปัตตานี หรือ Angkatan Bersenjata Revolusi Patani : ABRIP (เลียนแบบชื่อย่อของกองทัพอินโดนีเซีย ซึ่งใช้คำว่า ABRI : Angkatan Bersenjata Republik Indonesia) จุดมการณืเริ่มแรกของ BRN ยึดแนวความคิดในการปกครองแบบสังคมนิยม แต่ต่อมาหันมาชูอุดมการณ์ด้านศาสนา อย่างไรก็ตาม ได้เกิดความแตกแยกภายในขึ้นหลายครั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จนแตกเป็น ๓ กลุ่มคือ BRN Congress (สายกองกำลังติดอาวุธ) BRN ULAMA (สายศาสนา) และ BRN Coordinate (สายการเมืองและศาสนา) แต่ในปัจจุบันเชื่อว่าเหลือเพียงขบวนการเดียวและมีบทบาทมากที่สุดคือ ขบวนการ BRN Coordinate ซึ่งหลักการสำคัญของกลุ่มนี้คือการยึดมั่นแนวคิดแบ่งแยกดินแดน ไม่เจรจากับฝ่ายรัฐ และใช้วิธีการรุนแรงในการปฏิบัติการ โดยไม่เลือกว่าเป็นไทยพุทธหรือไทยมุสลิมที่ให้ความร่วมมือกับรัฐ

๓. องค์การปลดปล่อยรัฐปัตตานีหรือองค์การสหปัตตานีเสรี (Persatuan Pembebasan Patani Bersatu /PPPB หรือ Patani United Liberation Organization /PULO ก่อตั้งเมื่อ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นองค์กรจัดตั้งที่มีรูปแบบสมบูรณืที่สุด ผู้ริเริ่มก่อตั้งคือ นายตงกูบือรอ กอตอเนือรอ และนายกาบือร์ อับดุลเราะห์มาน

ทั้งนี้ แม้ว่าได้เกิดความแตกแยกภายในหลายครั้งภายในกลุ่ม PULO ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ จนเกิดการแยกตัวออกเป็น PULO เก่า และ PULO ใหม่ แต่ล่าสุดมีรายงานยืนยันว่า ขบวนการดังกล่าวได้รวมกันเป็นหนึ่งเดียวแล้วเมื่อมิถุนายน ๒๕๔๘ และปัจจุบัน PULO ได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับแนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานีหรือเบอร์ซาตู (BERSATU) แต่กิจกรรมส่วนใหญ่ของ PULO ในปัจจุบันเน้นงานด้านการเมืองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ ส่วนกองกำลังของกลุ่มใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีน้อยมากและแทบไม่พบความเคลื่อนไหวในด้านการใช้กำลังตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ อย่างไรก็ตามหน่วยงานด้านความมั่นคงยังคงจับตากลุ่ม PULO อย่างใกล้ชิด เนื่องจากในกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมาเริ่มปรากฏความเคลื่อนไหวของกองกำลัง PULO อีกครั้งอย่างผิดสังเกต

๔. ขบวนการมุจาฮิดีนอิสลามปัตตานี (Gerakan Mujahideen Islam Pattani /(GMIP) มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อความไม่สงบหลายกลุ่ม เริ่มจากการก่อตั้งแนวร่วมมุจาฮิดีนปัตตานี หรือ BBMP (Barisan Bersatu Mujahidin Patani) ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยมีแนวคิดที่จะรวบรวมขบวนการต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้มีเอกภาพและความเข้มแข็งในการต่อสู้ และอยู่ภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การปลดแอกจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ร่วมก่อตั้งมีนายหะยีอามีน โต๊ะมีนา แกนนำของ BRN Coordinate หะยีอับดุลเราะห์มาน/โต๊ะครุพ้อมิง (นักวิชาการทางศาสนา) ตงกูบือรอ กอตอเนือรอ แกนนำ PULO

นายเวหามะ แวยูโษ๊ะ แกนนำ BNPP/BIPP อุตดาซกาติม บินฮาซัน แกนนำ BRN ULAMA และนายบือรา เอง กุทาย/บือราเอง ขนส่ง แกนนำ BNPP/BIPP แต่ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เริ่มปรากฏการเคลื่อนไหวของ อิกขบวนการหนึ่งชื่อ “ขบวนการมุจาฮีดีนปัตตานี” หรือ GMP (Gerakan Mujahidin Patani) ซึ่งเชื่อว่าแยกตัว จากขบวนการ BIPP และ BBMP โดยมีแกนนำคนสำคัญประกอบด้วย นายวันอาหมัด วันยูซุฟ/เวหามะ แว ยูโษ๊ะ อดีตสมาชิก BNPP/BIPP นายอวัง/อาแว บินอับดุลเกาะห์ กาบีร์/อาแวยะยะ นายมุฮัมหมัด/มะ โคล์/ อุตดาซมะ โคล์ นายเจ๊ะกูแม กูเต๊ะ/อับบัส บินอาหมัด การเคลื่อนไหวของกลุ่มนี้เน้นงานด้านการเมืองอยู่ใน มาเลเซีย บทบาทสำคัญของ GMP คือ เป็นหนึ่งในแกนนำที่รวบรวมขบวนการต่าง ๆ ก่อตั้งเป็นขบวนการ ร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี หรือเบอร์ซาตู (BERSATU) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ (ยกเว้น BRN Coordinate ที่ไม่ได้ เข้าร่วมขบวนการ แต่ก็อยู่ในฐานะที่เป็นพันธมิตร)

๕. กลุ่มแนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี (The United Front for the Independence of Pattani/ BERSATU) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยความเห็นชอบร่วมกันของแกนนำกลุ่ม BIPP BRN GMP และ PULO โดยมีจุดมุ่งหมายจะรวมขบวนการต่อสู้ให้เป็นหนึ่งเดียว ซึ่งในระยะเริ่มต้นแกนนำ ของทั้ง ๔ กลุ่มตกลงให้จัดตั้ง “องค์กรร่วม” หรือ “องค์กรปายง” หรือ Umbrella Organization ขึ้นเพื่อ ความเป็นเอกภาพและให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันต่อสู้เพื่อ ปลดแอกปัตตานีให้หลักการต่อสู้เพื่อศาสนา (ญิฮาด) ด้วยกำลังติดอาวุธ ต่อต้านหลักการและนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลไทย เรียกร้องให้ประเทศอิสลามทั้งหลายสนับสนุนการต่อสู้ แต่ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “แนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี” หรือ BERSATU โดยปัจจุบันมี ดร.วันกาเคร์ เจ๊ะมาน เป็นประธาน อย่างไรก็ตาม ตามข้อเท็จจริงที่หน่วยงานด้านความมั่นคงรับทราบ BERSATU ไม่มีอำนาจสั่ง การกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกเพียงแต่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหรือแนวทางการปฏิบัติกว้าง ๆ เพื่อให้การ ดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนกลุ่มสมาชิกยังคงมีการเคลื่อนไหวเป็นเอกเทศ แต่มี การประสานความร่วมมือกันมากขึ้นเท่านั้น

๖. กลุ่มเยาวชนกู้ชาติปัตตานี (Pemuda Merdeka Patani/PMP) ก่อตั้งโดยขบวนการ BRN Coordinate ซึ่งสมาชิกระดับแกนนำส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนา (Ulama) และได้พัฒนาการต่อสู้ใน มิติใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยการฝึกอบรมเยาวชนทหารตามโครงการและจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธทั้ง ภายในและนอกโรงเรียนด้วยการปลุกกระแสการต่อสู้ในแนวทางญิฮาด (Jihad) หรือสงครามศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเตรียมการทำสงครามประชาชน หรือการรบแบบกองโจร การดำเนินงานจะแอบแฝงกิจกรรมอยู่ในตาดิ กาและในปอเนาะ ตลอดจนในสถาบันการศึกษาของรัฐบาลแห่ง รวมทั้งบริเวณมัสยิดประจำหมู่บ้าน โดยได้ ปฏิบัติการทางทหารที่สำคัญหลายครั้งในลักษณะการปล้นอาวุธ ลอบยิง/สังหารเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และเชื่อว่ากลุ่มดังกล่าวมีการเชื่อมโยงและแสวงหาแนวร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ เช่น PULO BRN Congress และ GMIP เป็นต้น

ยุทธวิธีการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. ยุทธวิธีด้านการเมือง

๑) จัดตั้งองค์กรเพื่อต่อสู้กับชาติรัฐปัตตานี ประกอบด้วย กลุ่มจัดตั้งต่าง ๆ กลุ่มเบอร์ชาดู เป็นองค์กรชั้นนำสูงสุด มีบทบาทในทางปฏิบัติ โดยการประสานกับกลุ่ม B.R.N. Co-ordinate และกลุ่ม Ulama ในรูปแบบของสภาองค์กรนำ D.P.P. Dewan Pimpinan Parti

๒) สภาองค์กรนำ ประกอบด้วย ฝ่ายต่าง ๆ ๗ ฝ่าย คือ ฝ่ายต่างประเทศ ฝ่ายทหาร ฝ่ายเยาวชน ฝ่ายเศรษฐกิจ ฝ่ายประชาสัมพันธน์ ฝ่ายผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนา และฝ่ายการปกครอง ตั้งแต่ระดับมณฑลไปจนถึงระดับกลุ่มในหมู่บ้าน

๓) กำหนดขั้นตอนการต่อสู้หรือเรียกว่าบันไดแห่งความสำเร็จ ๗ ขั้น คือ ขั้นสร้างจิตสำนึกขั้นจัดตั้งมวลชน ขั้นจัดตั้งองค์กรทางการเมือง ขั้นจัดตั้งองค์กรทางการเมือง ขั้นปลูกฝังอุดมการณ์ขั้นเตรียมความพร้อม และขั้นสุดท้ายคือขั้นลุกฮือขึ้นก่อการปฏิวัติและสถาปนารัฐปัตตานี

๔) ใช้วิธีการสร้างความสับสน ทั้งในด้านอุดมการณ์ ด้านยุทธศาสตร์ และด้านยุทธวิธี เพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐถึงเล จับทางไม่ถูกและตามไม่ทันกับความอ่อนตัวในระดับยุทธวิธีการต่อสู้ของฝ่ายก่อความไม่สงบ

๕) การสร้างความเข้าใจผิดแก่มวลชนที่เป็นกลาง และรักความเป็นธรรม เช่น การใส่ร้ายป้ายสีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ช้อนเร้นอำพรางผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางการเมือง อำพรางเจตนาและเป้าหมายที่ชัดเจนของตน สร้างกลไกต่อต้านข่าวกรอง เพื่อให้สังคมเข้าใจว่า การทำร้ายผู้บริสุทธิ์เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ

๖) ทำให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นในสังคมทั่วไป โดยการก่อภัยของต่อบุคคลและข้าราชการที่เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจรัฐ และต่อชาวมุสลิมที่เป็นเจ้าหน้าที่ และร่วมมือกับรัฐ เช่น การฆ่าแล้วเผา ตัดศีรษะศพ การฆ่าล้างคร้ว และปฏิบัติการในรูปแบบที่โหดร้ายทารุณ

๗) การโฆษณาประชาสัมพันธน์ให้มวลชนเคียดแค้น โดยชี้ให้เห็นว่ากลไกของรัฐไทยเป็นศัตรูมีแต่การดูถูกเหยียดหยามชาวมลายูมุสลิม ละเมิดหลักศาสนา และไม่มีความจริงใจ

๘) โฆษณาปลุกระดมทางการเมือง โดยอ้างอิงประเด็นทางศาสนา ช่วงชิงการหนุนช่วยจากองค์กรมุสลิมโลก องค์กรสิทธิมนุษยชน และองค์กรสหประชาชาติ เพื่อแทรกแซงต่อรองกับรัฐไทย และหวังให้นำไปสู่การลงประชามติสถาปนารัฐปัตตานี

๙) ขับไล่คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ในพื้นที่มีเฉพาะคนเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม กำหนดเป้าหมายให้มีเอกลักษณ์จำเพาะที่สามารถอ้างอิงถึงความจำเป็นของการมีรัฐใหม่ที่มีทุก ๆ อย่างแตกต่างจากลักษณะพุทธสังคมของรัฐไทย

๒. ยุทธวิธีด้านการทหาร

๑) จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธ หรือกองทหาร โดยยึดหลักนิยมของการจัดตั้งหน่วยทหารขนาดเล็ก (RUNDA KUMPUVAN KOCIL) ที่มีกลุ่มเล็ก ๆ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มนักรบ (หน่วยคอมมานโด และหน่วย RKK) และกลุ่มทหารบ้าน (หน่วยตรงแงหรือกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร)

๒) การจัดวางกำลังจะกระจายครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ทั้งยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ประกอบด้วย หน่วยเผชิญหน้าประมาณ ๓๐๐ - ๕๐๐ คน หน่วยสนับสนุน ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ คน และกลุ่มมวลชนที่พร้อมพัฒนาเป็นหน่วยติดอาวุธ เมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวยอีกประมาณ ๑๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ คน

๓) พัฒนากองกำลังให้เป็นทหารอาชีพที่มีขีดความสามารถด้านการรบ ระดับทหารประจำการเลือกเฟ้นบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นเข้ารับการฝึกหลักสูตรคอมมานโดเทียบเท่าหน่วยรบพิเศษของรัฐบาล

๔) อำพรางปฏิบัติการทางทหาร โดยใช้รูปแบบให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นการกระทำของฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ

๕) การปฏิบัติจะไม่จำกัดระดับความสยดสยอง เนื่องจากต้องการให้เป้าหมายหวาดกลัวและอพยพหลบหนีออกจากพื้นที่ให้มากที่สุด

๖) การปฏิบัติการทางทหารมีเป้าหมายเพื่อบรรลุดุฎประสงค์ทางการเมือง คือ การตัดขาดความร่วมมือที่ประชาชนมีต่อเจ้าหน้าที่รัฐในทุกกรณีและมีเป้าหมายในการ โคดเคียวเจ้าหน้าที่รัฐเปรียบได้กับการแยกปลาออกจากน้ำ

๗) ผลักดันให้เกิดสงครามกลางเมืองระหว่างเชื้อชาติ และศาสนา โดยเฉพาะระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม

๘) รูปแบบการก่อเหตุ และสร้างความสยดสยองเท่าที่ประมวลได้ มีดังนี้

- โจมตีฐานปฏิบัติการของตำรวจและทหาร
- ยิงใส่รถยนต์ และขบวนรถไฟ
- บุกยิงครูถึงห้องเรียน
- ชุมนุมเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร ตำรวจ ทหาร
- ฆูโจมทำร้ายเจ้าหน้าที่ในลักษณะพลีชีพ
- แต่งกายเลียนแบบสตรีฆ่าเจ้าหน้าที่
- ก่อเหตุร้ายด้วยการแต่งกายคล้ายตำรวจ ทหาร แล้วป้ายสีว่าเจ้าหน้าที่รัฐเป็นคนทำ
- ฝังระเบิดใต้ผิวถนน จู่ระเบิดเมื่อรถเจ้าหน้าที่เข้าสู่พื้นที่สังหาร จากนั้นหน่วยกำลังก็

ออกมายิงฆ่าจนผู้บาดเจ็บเสียชีวิต

๑๑๑

บทบาทของขบวนการก่อความไม่สงบในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

๑) สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันกลุ่มก่อความไม่สงบสามารถดำเนินการขยายบทบาทการก่อการร้ายจนบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ดังนี้

(๑) จัดตั้งองค์กรการต่อสู้ที่แข็งแกร่งขึ้น ได้ทั้งด้านการเมือง และการทหาร

(๒) การสร้างความสับสน หลงประเด็นแก่ฝ่ายงานความมั่นคงของประเทศไทย จนกลไกอำนาจรัฐที่เคยแข็งแกร่งกลายสภาพเป็นองค์กรที่อ่อนแอสูญเสียการเป็นฝ่ายริเริ่มไปอย่างไม่อาจเป็นไป

(๓) สร้างบรรยากาศแห่งความหวาดกลัวสยดสยองให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ปฏิบัติการจนประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ ข้าราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจโดยทั่วไปต้องอพยพหลบหนีออกจากพื้นที่เป็นจำนวนมากอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

(๔) สภาพการต่อสู้ที่ฝ่ายรัฐสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมากมายมหาศาลอย่างเทียบสัดส่วนกันไม่ได้กับความสูญเสียของฝ่ายก่อความไม่สงบ

(๕) การสะสมชัยชนะทางยุทธวิธีได้ตลอดเวลา เป็นสิ่งที่กลุ่มก่อความไม่สงบเชื่อว่า เป็นการยกระดับความฮึกเหิมด้านขวัญและกำลังใจแก่กำลังพลและการประสะชัยชนะทางยุทธวิธีได้อย่างสม่ำเสมอคือ หนทางได้ชัยชนะในทางยุทธศาสตร์ในอนาคต

๒) แนวโน้มในอนาคต

หากศึกษาจากปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นโดยการเปรียบเทียบวิธีคิด นโยบาย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และความมุ่งมั่นในทางปฏิบัติ ระหว่างฝ่ายรัฐกับฝ่ายก่อความไม่สงบด้วยความเป็นกลางแล้ว ก็สามารถเห็นแนวโน้มที่พอจะเชื่อได้ว่าบทบาทของขบวนการก่อความไม่สงบจะทวีความสำคัญและยกระดับมากขึ้นทั้งในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับชาติและระดับสากล องค์การที่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการก่อความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

- สำนักนายกรัฐมนตรี
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
- กองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการที่สถานการณ์ความรุนแรงและความขัดแย้งได้ขยายตัวออกไป ในรอบ ๔ ปี ที่ผ่านมา มีข้อเสนอยุทธศาสตร์ของรัฐในการต่อสู้เพื่อเอาชนะการก่อความไม่สงบจากหลายองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถพิจารณาจากข้อมูลโดยสรุปต่อไปนี้

๑. คำสั่ง นร.ที่ ๒๐๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ระบุไว้ในประเด็นนโยบายข้อแรกว่า รัฐบาลจะน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นยุทธศาสตร์พื้นฐานในการแก้ปัญหาเพื่อเอาชนะการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. เอกสาร สรุปแผนยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน. ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ที่นำมาใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ คือ

- ๑) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

(๑) นำสันติสุขกลับคืนสู่พื้นที่ จชต. ให้เร็วที่สุด

(๒) ยึดหลักการเมื่อนำทหาร

๒) ยุทธศาสตร์ความมั่นคง

(๑) การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๒) การดำเนินงานด้านข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง

(๓) การปฏิบัติการด้านข่าวสาร

(๔) ป้องกันปราบปราม ทำลาย โครงสร้างสงครามของฝ่ายก่อความไม่สงบ

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๕ ด้าน คือ

(๑) ด้านการเมืองการปกครอง

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกภาคส่วน

- การอำนวยความสะดวก

(๒) ด้านการศึกษาและกีฬา

- งานพัฒนาส่งเสริมและกำกับดูแลสถานศึกษาหลักสูตรและผู้เรียน จัดทำแผน

แม่บทการศึกษาในพื้นที่ จชต. ดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ทุกระดับให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ

- งานรักษาความปลอดภัยโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

- งานส่งเสริมด้านกีฬา

(๓) ด้านสังคมจิตวิทยา

- การสร้างความสมานฉันท์

- การรวมพลังประชาชนร่วมสร้างสันติสุข

- การปฏิบัติกิจกรรมด้านศาสนาและวัฒนธรรม

- การประชาสัมพันธ์

- การช่วยเหลือเยียวยา

(๔) ด้านเศรษฐกิจ

- การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคม

- การพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้

(๕) ด้านการต่างประเทศ

- การสร้างความเข้าใจอันดีในระดับประเทศ ภูมิภาค และประชาคมโลก

- การสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและประชาคม

ยุทธวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ยุทธวิธีการต่อสู้ของฝ่ายรัฐบาลต่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ หากดูจากเอกสารกรอบแนวทางการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ก็จะพบยุทธวิธี ทั้งด้านการเมืองและด้านการทหารของฝ่ายรัฐ ดังนี้

๑. ด้านการเมือง

- ๑) สร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชน
- ๒) สร้างความเข้าใจในหมู่ประชาชนด้วยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง
- ๓) ขจัดความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงระหว่างข้าราชการกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน

ประชาชนกับประชาชน

- ๔) รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง
- ๕) ดำเนินการให้กระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชนได้จริง

๖) พัฒนาพร้อมกับการสร้างความเป็นเอกภาพให้หมู่ประชาชนบนความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

- ๗) ดำเนินการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัดอย่างจริงจัง
- ๘) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มั่นคงยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๙) สร้างความเข้าใจสถานการณ์ที่ถูกต้องกับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค และประชาคม

สากล

๑๐) ให้การศึกษาที่ถูกต้องถึงวิถีคิด วิถีทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แก่เจ้าหน้าที่รัฐทุกสังกัดทุกระดับ

๑๑) ขจัดเงื่อนไขสงครามที่อ้างอิงเชื้อชาติ ศาสนา และมาตุภูมิ ซึ่งกลุ่มผู้ก่อการใช้เป็นข้ออ้างในการก่อความไม่สงบอยู่ในปัจจุบัน

๒. ด้านการทหาร

- ๑) ลาดตระเวนคุ้มครองเส้นทาง พื้นที่ ทรัพยากรและประชาชน
- ๒) ดำเนินการด้านข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง
- ๓) ตั้งด่านตรวจ ปิดล้อม ตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย
- ๔) เชิญตัวผู้ต้องสงสัยมาสอบสวนซักถาม
- ๕) ต่อสู้ ทำลาย องค์กร โครงสร้าง เครือข่าย บุคคลที่ผ่านการพิสูจน์ตรวจสอบแล้วอย่างถี่

ถี่ถ้วนว่าเป็นกลุ่มก่อความไม่สงบที่ติดอาวุธจริง

๖) พื้นฟูสถาปนาอำนาจรัฐให้มั่นคงเข้มแข็งในพื้นที่สีแดงที่มีลักษณะเป็นเขตปลดปล่อยปลดออกอำนาจรัฐ

LIRT

การรายงานสภาพปัญหา นโยบายและแนวทางในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ
หน่วยงานด้านความมั่นคง

คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้าน
ความมั่นคงในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
สภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง และนโยบาย แนวทาง ยุทธศาสตร์
และยุทธวิธีในการยุติปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน ซึ่ง
ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ได้รับทราบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

กองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร (พตท.)

ผู้แทนจากกองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร (พตท.) ได้กล่าวบรรยาย รวมทั้งชี้แจง
ข้อมูล ข้อเท็จจริง สรุปได้ ดังนี้

สภาพปัญหา

ปัจจุบันข้อมูลข่าวกรองที่ได้รับจากผลการซักถามจำนวนมาก ทั้งจากผู้ถูกจับกุมหรือมอบตัว
ทางเปิดและทางลับ เอกสารที่ยึดได้ เว็บไซต์จากต่างประเทศ และผลการปฏิบัติด้านข่าวกรอง มีข้อมูลตรงกัน
ว่า กลุ่มก่อความไม่สงบ คือ กลุ่มขบวนการ BRN Co0ordinate ที่จัดตั้งเป็นองค์กรลับ ใช้การปลุกระดม
ขยายข่ายงาน สร้างสมาชิกและแนวร่วม และใช้ยุทธศาสตร์ตามแผนงานการปฏิวัติ ๗ ขั้นตอนมาตั้งแต่ปี
พุทธศักราช ๒๕๓๕ โดยใช้งาน “การจัดตั้ง” เป็นเส้นทางไปสู่ความสำเร็จของการปฏิวัติแยก “รัฐปัตตานี”
ทั้งนี้ จะใช้รูปแบบของการแอบแฝงปะปนอยู่กับประชาชนและใช้เทคนิคการก่อการร้าย การบ่อนทำลาย การ
สร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นระหว่างคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธและคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม การ
แพร่มลทินต่อเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งสร้างความหวาดกลัวเพื่อควบคุมประชาชนและช่วยผู้ให้รัฐใช้ความรุนแรง
ตอบโต้

ขบวนการก่อความไม่สงบมีการแบ่งเขตการปกครองทับซ้อนอำนาจรัฐอย่างแท้จริง อัน
ประกอบด้วย เขต จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ในการนี้มีการจัดตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งหัวหน้าเขตการ
ปกครองนั้น ๆ เกือบสมบูรณ์แล้ว

อย่างไรก็ตาม เขตการปกครองที่ทับซ้อนอำนาจรัฐที่สำคัญที่สุด คือ ระดับหมู่บ้าน หรือที่เรียกว่า
อาเยาะห์ ซึ่งสามารถดำเนินการควบคุมประชาชนระดับรากหญ้า เป็นฐานที่มั่นทั้งด้านเศรษฐกิจ, การเมือง,
การศึกษา, ศาสนา เป็นแหล่งหลบซ่อนของกองกำลังติดอาวุธ และแนวร่วมสำหรับการก่อเหตุร้ายรายวัน
ตามที่ปรากฏในปัจจุบัน

LIRT

สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์

สถานการณ์ทั่วไป

นับตั้งแต่ห้วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน กลุ่มก่อความไม่สงบยังคงก่อเหตุร้ายรุนแรงโดยรูปแบบหลักในการก่อเหตุก็คือ การลอบยิง การลอบวางระเบิดและการลอบวางเพลิง รวมทั้งก่อความรุนแรงด้วยความรุนแรงด้วยการวางวัตถุต้องสงสัย โปรมะปูเรือใบ คัดค้านไม้ขวางถนน เขียน/พ่นข้อความในที่สาธารณะ ส่วนการลอบยิงเป้าหมายหลักยังคงเป็นราษฎร เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ เป้าหมายส่วนใหญ่ยังคงใช้ถนนเป็นพื้นที่สังหาร นอกจากนี้ยังพยายามสร้างสถานการณ์เพื่อเบี่ยงเบนข้อเท็จจริงและโฆษณาชวนเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ เป็นผู้ก่อเหตุ เพื่อหวังดึงมวลชนจากฝ่ายรัฐ ขณะเดียวกันก็พยายามสถาปนาพื้นที่ฝ่ายตนเปลืองพลัง

ถูกเจ้าหน้าที่ซึ่งกลับคืนมา โดยพยายามแทรกซึมและก่อเหตุต่อฝ่ายเราที่ควบคุมพื้นที่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้มากนัก เนื่องจากฝ่ายเราได้ระดมทรัพยากรทั้งมวลรุกทางด้านการเมือง จนสามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ในหลายพื้นที่ โดยใช้หน่วยงานการเมืองเป็นเครื่องมือเข้าไปดำเนินการในพื้นที่เหล่านั้น

สถานการณ์เฉพาะ

จากการปฏิบัติการเชิงรุกในพื้นที่ต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งการปฏิบัติการทางด้านยุทธการที่ได้มีการจัดเตรียมเป้าหมายข่าวกรอง ครอบคลุมในหลายพื้นที่และเป้าหมายเป็นจุดผลการปฏิบัติสามารถเชิญตัว จับกุม ยึดอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ใช้ก่อเหตุ รวมทั้งสิ่งของอื่น ๆ ได้หลายรายการ ตามที่เป็นข่าวโดยสื่อแขนงต่าง ๆ ไปแล้วนั้น รวมทั้งการรุกทางการเมืองของฝ่ายเราเริ่มได้ผล

ขณะนี้กลุ่มก่อความไม่สงบตกอยู่ในสถานการณ์ตั้งรับ มวลชนในพื้นที่ขาดศรัทธา และมีความเข้าใจว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ใช่เกิดจากความขัดแย้งทางศาสนาและไม่เชื่อมั่นว่าจะสามารถต่อสู้กับอำนาจรัฐได้จริง รวมทั้งสมาชิกบางส่วนก็หลบหนี การล้อมปราบจึงมีความพยายามที่จะตอบโต้ทุกวิถีทางที่จะกระทำได้อะไรก็ตามการก่อเหตุร้ายร้ายัน ด้วยวิธีการลอบยิงก็ยังคงดำรงการปฏิบัติอยู่เช่นเดิม โดยเฉพาะการกระทำต่อราษฎรชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ ทั้งนี้วัตถุประสงค์ก็เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้เกิดขึ้นกับราษฎร กลุ่มดังกล่าว ซึ่งก่อการเหตุลักษณะนี้ปรากฏในหลายพื้นที่ในปัจจุบัน

ในห้วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ ถึง พฤษภาคม ๒๕๕๑ มีการก่อเหตุร้ายในพื้นที่ จำนวน ๗๗๘ เหตุการณ์ หากเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในห้วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา ซึ่งมีสถิติการก่อเหตุสูงถึง ๑,๕๘๑ เหตุการณ์ พบว่ามีสถิติการก่อเหตุลดลง ๘๐๓ เหตุการณ์

ทั้งนี้ สถิติการก่อเหตุลดลงมีข้อพิจารณาได้ว่า

- ❖ ฝ่ายเราทราบข้อมูล โครงสร้าง เครือข่าย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีกลุ่มก่อความไม่สงบมากขึ้น
  - ❖ ประชาชนเริ่มให้ความช่วยเหลือกับฝ่ายรัฐมากขึ้นในการแจ้งเบาะแส รวมทั้งขาดศรัทธาต่อกลุ่มก่อความไม่สงบ
  - ❖ ฝ่ายเราได้ดำรงการกดดันทางทหารด้วยการปิดล้อมตรวจค้น จับกุมกลุ่มก่อความไม่สงบ
- โดยต่อเนื่อง

❖ การบังคับใช้กฎหมาย สามารถดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดได้เป็นจำนวนมาก สรุปการดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ สามารถดำเนินการตามหมายจับคดีความมั่นคงโดยออกหมายจับ ๒,๑๐๔ หมาย, จับกุมผู้ต้องหาได้ ๖๖๘ คน ดำเนินคดีตามกฎหมายได้ ๒๖๕ คน

แนวโน้มสถานการณ์

แนวโน้มสถานการณ์ในห้วงต่อไปเชื่อว่ายังคงมีเหตุร้ายเกิดขึ้นอีกต่อไป เพราะเมื่อพิจารณาจากข่าวสาร ปรากฏว่ามีการประชุมของแต่ละเครือข่ายที่วางแผนจะก่อเหตุ เพื่อแสดงผลงานและรักษาศักยภาพ รวมทั้งตอบโต้เจ้าหน้าที่ กรณีที่แกนนำและแนวร่วมถูกสังหารและจับกุมจำนวนมากในห้วงที่ผ่านมา ซึ่งการลอบสังหารบุคคลน่าจะมีเป้าหมายเป็นข้าราชการครู เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ขณะเดินทางไปทำงาน หรือกลับบ้านเพียง

ถ้าฟัง ราษฎรไทยที่นับถือศาสนาอิสลามที่เป็นชายข่าวหรือผู้นำชุมชนที่เป็นฝ่ายทางการเมือง โดยรูปแบบการปฏิบัติอาจอ้างรางวัลการแต่งกายคล้ายเจ้าหน้าที่ เพื่อทำให้เป้าหมายลดความระมัดระวังและยังหวังผลให้ราษฎรเข้าใจผิดคิดว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่

สำหรับพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดเหตุร้าย จังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังสตา อำเภอรือเสาะ อำเภอรามันและเขตเทศบาลนครยะลาจังหวัดปัตตานี ได้แก่ อำเภอสายบุรี อำเภอยะรัง อำเภอมายอ อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก และเขตเทศบาลเมืองปัตตานี จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอรือเสาะ อำเภอบาเจาะ อำเภอระแงะ อำเภอศรีสาคร อำเภอสุไหงปาดี อำเภอสุไหงโก-ลก และเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส

ประเด็นสำคัญที่ยังต้องระวังต่อไป คือ การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มก่อความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยเร่งของกลุ่มก่อความไม่สงบในการทำสงครามทางจิตวิทยาเป็นการตอบโต้ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ รวมทั้งเผยแพร่แผ่นปลิวและสร้างเงื่อนไขทำให้ราษฎรในพื้นที่เกิดความเกลียดชังเจ้าหน้าที่และโยนความคิดให้เจ้าหน้าที่ ขณะเดียวกันก็รุกทางการเมือง โดยอาศัยช่องทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, องค์กรอิสระ, องค์กรนักศึกษาและชมรมทนายความมุสลิม เข้ามาช่วยเหลือ โดยการเบี่ยงเบนประเด็นว่ารัฐไม่ให้ความสำคัญเป็นธรรมเพื่อยกระดับการต่อสู้

นโยบายในการแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตามนโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่นั้นคือ กำหนดให้สภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นองค์กรรับผิดชอบในระดับนโยบายกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รับผิดชอบแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยมอบให้กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ เป็นองค์กรอำนาจการให้มีการปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งได้มีการจัดตั้งกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ ยึดถือแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี และการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งใช้นโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล ๔ ประการ เป็นแนวทางสำคัญในการปฏิบัติงานได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรม
๓. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
๔. สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริง

ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่มีกองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มี ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบทั้ง ๒ องค์กรจะน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นปัจจัยคิดในการวางกรอบแนวทางการปฏิบัติโดยสันติวิธี ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ถึงแม้จะเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายทหาร แต่จะใช้การเมืองนำการทหารเป็นประการสำคัญเพราะได้ตระหนักดีว่าหากใช้การทหาร คือ ความรุนแรงแล้ว จะไม่สามารถดับไฟได้ที่กำลังลุกโชนได้แต่อย่างใด เฉพาะงานการเมืองของฝ่ายทหารนั้น มีกรอบการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การทหารบรรลุความสำเร็จนำไปสู่การสถาปนาความมั่นคงในพื้นที่และสร้างบรรยากาศความปลอดภัย เพื่อให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาได้อย่างราบรื่น ไม่ชะงักงัน และยังหมายรวมไปถึงการเฝ้าระวังให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้บังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม มีประสิทธิภาพควบคู่กันไปด้วยอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ ๑) กลยุทธ์ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๒) กลยุทธ์ด้านการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง และ ๓) กลยุทธ์ด้านการปฏิบัติการข่าวสาร และกิจกรรมพลเรือน มีเป้าหมายต่อจุดศูนย์กลางของกลุ่มก่อความไม่สงบ

ภารกิจสำคัญของกองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร คือ การยุติสถานการณ์ความไม่สงบและนำความร่มเย็นมาสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการให้ความสำคัญและความเร่งด่วนกับงานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งงานการสถาปนาความมั่นคงในพื้นที่โดยมอบให้

กำลังทหาร เป็นหน่วยหลักในการควบคุมพื้นที่ รับผิดชอบในการปฏิบัติการทั้งปวงเพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการรักษาความสงบเรียบร้อยด้วยการค้นหาทำลายกองกำลังติดอาวุธ สลายโครงสร้างการจัดของกลุ่มก่อความไม่สงบและสร้างชุมชนเข้มแข็ง ทั้งนี้ได้วางกำลังหน่วยเฉพาะกิจประจำจังหวัด ดังนี้

หน่วยเฉพาะกิจยะลา	รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดยะลา
หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี	รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดปัตตานี
หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส	รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดนราธิวาส
หน่วยเฉพาะกิจสงขลา	รับผิดชอบพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา

กำลังตำรวจ กำหนดให้รับผิดชอบดำเนินคดีต่อกลุ่มก่อความไม่สงบ โดยการสืบสวน/สอบสวน บังคับใช้กฎหมาย สร้างความยุติธรรมและสนับสนุนหน่วยเฉพาะกิจประจำพื้นที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตชุมชนเมือง

กำลังพลเรือน จัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐที่มอบให้รับผิดชอบจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ นอกจากนี้ยังมีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาชน ที่ได้รับแรงจูงใจและส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการจัดตั้งกำลังประชาชนให้เข้ามามีบทบาทต่อการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งการดูแลรักษาความปลอดภัยเส้นทาง ตลอดจนสาธารณูปโภคภายในหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง

กรอบการทำงานในการแก้ปัญหา มี ๒ ประการ คือ งานด้านการเมืองและการทหาร

งานด้านการเมือง จะกระทำเพื่อสนับสนุนการเอาชนะการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการเอาชนะความคิดความเชื่อของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน และเอาชนะจิตใจของประชาชนส่วนใหญ่ มุ่งกระทำต่อบุคคลเป้าหมาย ๔ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มบ่มเพาะแนวความคิดความเชื่อที่ผิดที่แอบแฝงในศาสนา ครุสสอนศาสนา เป้าหมายที่ต้องการ คือ ให้ยอมรับหลักศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง ชี้คแนวทางสายกลางและยุติบทบาทการเคลื่อนไหว เผยแพร่อุดมการณ์และชักชวนเยาวชนและประชาชนเข้าร่วมขบวนการ

กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่ได้รับการบ่มเพาะแนวความคิดความเชื่อที่ผิดที่ออกมาเคลื่อนไหวปฏิบัติการ รวมทั้งแนวร่วมและผู้ให้การสนับสนุนเป้าหมายที่ต้องการ คือ ให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มก่อความไม่สงบในการยุติการก่อเหตุร้าย โครงการสำคัญที่ทำได้แก่ โครงการทำความดีเพื่อชาติ ฯลฯ การดำเนินงานทางการเมืองต่อบุคคลเป้าหมาย กลุ่มที่ ๑ และที่ ๒ นั้น จะใช้วิธีการรณรงค์ให้มีการเข้ารายงานตัวกับทุกระดับหน่วย เพื่อใช้แนวทางสันติและหลักรัฐศาสตร์ดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ชั้น ได้แก่ ชั้นการรายงานตัว , ชั้นคัดกรอง , ชั้นฝึกอบรม และชั้นการส่งกลับ

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ เป้าหมายที่ต้องการ คือ ประชาชนเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง ไม่ตกเป็นเครื่องมือของขบวนการก่อความไม่สงบ ไม่เกิดความแตกแยกในหมู่คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามสามารถดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่ โดยไม่มีการโยกย้ายถิ่นฐาน โครงการสำคัญที่ทำได้แก่โครงการญาติพี่น้อง บารุ โครงการจ้างงานเร่งด่วน โครงการแพทย์เคลื่อนที่ และโครงการประชาสัมพันธ์ตามสถานีวิทยุและสื่อต่าง ๆ

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เป้าหมายที่ต้องการคือ กำลังพลทุกคน จะต้องสร้างความรัก ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชน เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติงานตามกรอบนโยบาย และปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

สำหรับงานด้านการเมืองในระดับพื้นที่ที่สำคัญอีกประการ คือ การใช้กำลังเข้าไปดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อเอาชนะจิตใจประชาชนในหมู่บ้าน โดยแบ่งหมู่บ้านออกเป็น ๑ ประเภท ได้แก่

หมู่บ้านสนับสนุนสันติสุข (สีเขียว)

หมู่บ้านส่งเสริมสันติสุข (สีเหลือง)

หมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุข (หมู่บ้านสีแดง)

LIRT

❖ การปฏิบัติงานในหมู่บ้านส่งเสริมสันติสุข และหมู่บ้านสนับสนุนสันติสุข แบ่งลักษณะงานออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ ๑ การพัฒนาสัมพันธ์กับประชาชน องค์กร ชุมชน และส่วนราชการ

ลักษณะที่ ๒ ตำแหน่งงานเลขานุการ ก.ร.สร้างและพัฒนาในกลุ่มพลังมวลชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้และแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ลักษณะที่ ๓ การดำรงภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน เน้นในเรื่องการสร้างความคิด , การช่วยเหลือประชาชนเพื่อเอาชนะจิตใจประชาชนในทุกรูปแบบ

นอกจากนี้ กองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร ได้บูรณาการงบประมาณร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกระดับ นำเอางบประมาณทุกโครงการที่ได้รับลงสู่หมู่บ้านสนับสนุนงานยุทธศาสตร์พัฒนาผ่านทาง ผ.ก.ประจำจังหวัด จัดทำโครงการที่สำคัญและเพื่อสร้างความศรัทธาและความมั่นใจให้กับประชาชนในพื้นที่ว่าหน่วยงานของรัฐมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือประชาชนอย่างแท้จริง เช่น

➢ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้าน (พนม.)

➢ โครงการสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ ให้แก่ โรงเรียนปอเนาะ คาตีกา มัสยิด และศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก เป็นต้น

◆ การปฏิบัติงานในหมู่บ้านจัดตั้งหรือหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุข (หมู่บ้านสีแดง) ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ได้แก่

๑. กลยุทธ์สลายโครงสร้างองค์กรมวลชน (อาเยาะห์)

๒. กลยุทธ์สร้างความเข้าใจ และช่วยเหลือเยียวยาครอบครัวแกนนำอาเยาะห์ที่ถูกเชิญตัว

๓. กลยุทธ์สถาปนาอำนาจรัฐให้เข้มแข็ง

๔. กลยุทธ์แย่งชิงมวลชน

๕. กลยุทธ์พัฒนา แก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน

แบ่งขั้นการดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนแรก จะใช้มาตรการทางทหารเข้าไปควบคุมพื้นที่ในห้วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยหน่วยจะต้องทำการสืบสภาพพื้นที่ สืบสภาพมวลชน ค้นหาโครงสร้างและแกนนำในหมู่บ้านให้ชัดเจนแล้วเชิญออกนอกพื้นที่เพื่อเข้าร่วม โครงการสลายความคิด ความเชื่อ ณ โรงเรียนการเมือง

ขั้นที่ ๒ เมื่อสร้างสภาพแวดล้อมภายในมีความปลอดภัย จึงจัดชุดพัฒนาสันติเข้าไปดำเนินการทางการเมืองในหมู่บ้าน ตามโครงการงานมวลชนเพื่อเอาชนะการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๑ ชุดต่อ ๑ หมู่บ้านระยะเวลาดำเนินงาน ๑ ปี โดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การสนับสนุนงบประมาณ แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๓ โครงการ

➢ โครงการแรก จำนวน ๕๐ หมู่บ้าน เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๐

➢ โครงการ ๒ จำนวน ๒๒ หมู่บ้าน เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๑

➤ โครงการ ๓ จำนวน ๘๒ หมู่บ้าน เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๑
งานสำคัญที่ดำเนินการ ได้แก่ การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้าน การพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับผู้นำ
หมู่บ้าน และผู้นำศาสนา การเชี่ยวชาญครอบครัวผู้ถูกควบคุมตัว เป็นต้น

งานด้านการทหาร ได้แก่ การปฏิบัติการทิ้งปวงเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยแบ่ง
ออกเป็น ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการเชิงรุกและมาตรการเชิงรับ

มาตรการเชิงรุก เช่น

- ◆ การค้นหาและทำลายกำลังติดอาวุธ ทั้งในพื้นที่ราบและพื้นที่ป่าภูเขา เพื่อจำกัดเสรีการ
ปฏิบัติของกลุ่มก่อความไม่สงบ

- ◆ การปิดล้อมตรวจค้นบุคคลเป้าหมายและแหล่งซุกซ่อนอาวุธยุทโธปกรณ์

- ◆ การสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน

- ◆ การสลายโครงสร้างการจัดตั้ง โดยการนำกำลังเข้าไปกดดันในหมู่บ้านเป้าหมายเพ่งเล็ง
ที่เป็นหมู่บ้านจัดตั้ง ค้นหาแกนนำ/แนวร่วมแล้วเชิญตัวออกมาพบปะด้วยความสมัครใจหรือบีบบังคับออกมา
มอบตัวเพื่อนำไปสู่การปรับทัศนคติ

สำหรับการปิดล้อมตรวจค้น นั้น เป็นที่ตระหนักดีว่า ย่อมมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานด้าน
มวลชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะหากมีการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย แต่อย่างไรก็ตาม การปิดล้อม ตรวจ
ค้น ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างอำนาจรัฐให้เข้มแข็ง และขณะเดียวกันจะ
สามารถบั่นทอนอุดมการณ์การต่อสู้ของกลุ่มก่อความไม่สงบลงได้อีกทางหนึ่ง แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติจะเน้น
การปิดล้อมเชิงคุณภาพโดยใช้งานข่าวเชิงลึกและใช้เครื่องมือพิเศษช่วยในการตรวจค้นเพื่อลดผลกระทบงาน
ด้านมวลชน

มาตรการเชิงรับ จะดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑ การรักษาความปลอดภัยบุคคลและสถานที่ ได้แก่

- ◆ การรักษาความปลอดภัยชุมชนเมืองและการจัดระเบียบภายในเขตเทศบาล โดยเฉพาะ
ในเขต ๕ เมืองหลักที่มีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เพิ่มเติมมาตรการ
ป้องกันในเขตชุมชนด้วยการแบ่งพื้นที่ กำหนดผู้รับผิดชอบ จัดระเบียบที่สาธารณะ เช่น ที่จอดรถ , ถึงขยะ
รวมทั้งเพิ่มมาตรการเฝ้าตรวจด้วยการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ เช่น อรม. , ลูกจ้าง โครงการจ้าง
งานเร่งด่วน , โครงการตาสับปรด ฯลฯ

- ◆ การรักษาความปลอดภัยชุมชนต่อแหลม วัด พระสงฆ์

- ◆ การรักษาความปลอดภัยครูและโรงเรียน ด้วยการจัดประชุมครุร่วมกับกำลัง ๓ ฝ่าย
แบ่งมอบหน้าที่รับผิดชอบเป็นรายบุคคล และตามเส้นทาง รวมถึงการพัฒนาสัมพันธ์และฝึกเพิ่ม
ประสิทธิภาพการป้องกันตนเองให้กับครู

- ◆ การรักษาความปลอดภัยเส้นทางรถยนต์

- ◆ การรักษาความปลอดภัยเส้นทางรถไฟ

- ◆ การรักษาความปลอดภัยสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์)

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

◆ การรักษาความปลอดภัยเขื่อน เป็นต้น

ลักษณะที่ ๒ เป็นการเสริมสร้างกำลังประชาชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อนำมาใช้ทดแทนกำลังทหารให้สามารถปฏิบัติงานเชิงรุกได้มากกว่าที่เป็นอยู่

การปฏิบัติงานทั้งด้านการเมืองและการทหารที่กล่าวมาทั้งหมด กองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร ตระหนักอยู่เสมอว่าประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นผู้บริสุทธิ์และเป็นหัวใจสำคัญในการต่อสู้ ซึ่งจะต้องทำให้ประชาชนเหล่านี้มีความเชื่อมั่นและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้จงได้ ทั้งนี้จะไม่สร้างเงื่อนไขใด ๆ ที่จะผลักดันประชาชนเหล่านี้ให้กลับไปอยู่กับฝ่ายตรงข้ามอย่างเด็ดขาด การแก้ปัญหาเหล่านั้นจะใช้หลักนิติศาสตร์ที่มีอยู่เพียงอย่างเดียวข่มไม่ได้ หรือการวัดความแพ้ชนะไม่ได้อยู่ที่การนับจำนวนการสูญเสีย

ของแต่ละฝ่าย แต่จะต้องใช้ทั้งหลักรัฐศาสตร์ควบคู่ไปด้วย รวมทั้งการสร้างคุณธรรม มีกฎหมายพิเศษที่เอื้ออำนวยต่อการชำระล้างอาวุธทางความคิดที่มีมาอย่างช้านานเพื่อสกัดกั้นการขยายอำนาจและจำนวนสมาชิกของกลุ่มก่อความไม่สงบไม่ให้บรรลุแผนปฏิวัติ ๗ ขั้นตอนอีกประการหนึ่งด้วย

● ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า

ผู้แทนศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า กล่าวบรรยาย รวมทั้งชี้แจงข้อมูลข้อเท็จจริง สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์การแบ่งแยกดินแดน

เป้าหมาย

แยกการปกครองออกจากรัฐบาลไทย โดยเด็ดขาด เพื่อปกครองตนเองเหมือนชาติมุสลิมทั้งหลาย

แผนการปฏิบัติ ๗ ขั้นตอน (ค้นได้ที่บ้าน นายมะแซ อุเซ็ง เมื่อ ๑ พ.ค. ๒๕๔๖)

๑. สร้างจิตสำนึกมวลชน
๒. จัดตั้งมวลชน
๓. จัดตั้งองค์กร
๔. จัดตั้งกองกำลัง
๕. สร้างอุดมการณ์ชาตินิยม
๖. การเตรียมพร้อม
๗. จัดตั้งการปฏิบัติ (ก่อการปฏิวัติ)

การจัดตั้งกองกำลัง

อยู่ในขั้นที่ ๔ ของแผนปฏิวัติ ๗ ขั้นตอน มีวิธีการจัดตั้ง ๑๑ ขั้นตอน

๑) ขั้นตอนที่ ๑ เก็งตัวโน้มน้าว เป็นขั้นตอนเบื้องต้นในการพิจารณาบุคลิกภาพของผู้ที่จะเป็นสมาชิกใหม่ ทำการพูดจาชักชวน ๒ - ๓ ครั้ง อ้างอิงประวัติศาสตร์รัฐปัตตานี และหลักการณิชาดของศาสนาอิสลาม ตามหลักการกว้าง ๆ ขั้นตอนนี้ใช้ระยะเวลา ๒ สัปดาห์ ถึง ๑ เดือน

๒) ขั้นตอนที่ ๒ ชักชวน เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากขั้นตอนแรก ใช้ระยะเวลาติดตามผล ๒ สัปดาห์ ถึง ๑ เดือน ระหว่างนี้มีการพูดเน้นย้ำชักชวน เหมือนขั้นตอนแรกจนกระทั่งผู้ได้รับการชักชวนยินยอมตกลง

๓) ขั้นตอนที่ ๓ การทำพิธีสาบานตน ปฏิญาณตน ปิดปากหรือชูเปาะ เมื่อบุคคลเป้าหมายตอบตกลง ก็นัดหมายทำพิธีดังกล่าว โดยใช้สถานที่ที่สะดวกปิดลับปลอดภัย เช่น บ้านสมาชิกแนวร่วม มัสยิด โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา หรือปอเนาะ ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด สุสาน (กูโบร์) ใช้ระยะเวลาทำพิธี ประมาณ - ๑๐ นาที หลังจากนั้นก็จะถูกเน้นย้ำให้รักษาความลับของกลุ่ม หากเปิดเผยต่อผู้ใดแล้วจะถูกอฎลาะหลังโทษ ขั้นตอนนี้ดังกล่าวสมาชิกทุกคนต้องเริ่มบริจาคเงินเป็นรายเดือนและรายปี คนละ ๑ บาท/วัน ปีละ ๑๖๐ บาท

๔) ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบ บ่มเพาะจิตสำนึก หลังขั้นตอนที่ ๓ ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการติดต่อเป็นระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากทางกลุ่มจะมีการตรวจสอบสมาชิกใหม่ว่าจะแจ้งข้อมูลหรือเป็นสายข่าวให้กับทางราชการหรือไม่ หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าผ่านก็จะนัดหมายสมาชิกรับฟังการบรรยายประวัติศาสตร์รัฐปัตตานี และหลักการทำสงครามศักดิ์สิทธิ์ จำนวน ๖ - ๘ ครั้ง ซึ่งวิทยากรผู้บรรยายจะมีการสลับเปลี่ยนตลอดเวลา โดยจะทราบเพียงชื่อจัดตั้งเท่านั้น จะมีการตัดตอนไม่ให้สมาชิกใหม่ทราบชื่อ สกุล ภูมิลำเนาจริงแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังบรรยายปลุกกระดมเพิ่มเติมในบทบัญญัติ ๑๐ ประการ และกฎวินัยข้อบังคับ ๑๒ ประการ ขั้นตอนนี้ดังกล่าวใช้ระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน ถึง ๑ ปี ในระหว่างนี้จะมีการรวมสมาชิกในกลุ่มและแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มย่อยไปในคราวเดียวกัน ตลอดจนวางระบบเครือข่ายติดต่อสื่อสาร

๕) ขั้นตอนที่ ๕ การทดสอบจิตใจ ทดสอบความกล้าหาญ เมื่อผ่านขั้นตอนการบ่มเพาะจนแน่ใจว่าเป็นสมาชิกที่ไว้วางใจได้ หัวหน้ากลุ่มจะเริ่มให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ ในลักษณะที่ไม่รุนแรงมากนัก เช่น ชักชวนหาสมาชิกแนวร่วมใหม่ วางเพลิงเผาตู้โทรศัพท์สาธารณะ และโปรยตะปูเรือใบ ในขั้นตอนนี้ดังกล่าวจะใช้การทดสอบ จำนวน ๓ - ๕ ครั้ง/คน/กลุ่ม รวมระยะเวลา ๓ - ๖ เดือน

๖) ขั้นตอนที่ ๖ การฝึกฝนร่างกายระดับพื้นฐาน จากขั้นตอนที่ ๑ - ๕ สมาชิกก็จะเริ่มก่อเหตุร้ายในระดับที่ไม่รุนแรงหรือมีความติดตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีระวางโทษไม่สูงมากนัก ซึ่งมีลักษณะแผนประทุษกรรม (ลักษณะการก่อเหตุ) คล้ายคลึงหรือเหมือน ๆ กัน หลังจากนั้นก็เริ่มเข้าสู่ในขั้นตอนที่ ๖ ฝึกฝนระดับพื้นฐาน โดยเน้นการเตรียมร่างกายให้แข็งแรงเพื่อพร้อมรับการฝึกระดับยุทธวิธี หรือ CD (Commando/Commandota : ภาษาอิน โคนีเซีย) ต่อไป โดยใช้ระยะเวลาการฝึกเพียงสั้น ๆ คราวละ ๑ - ๒ วันเท่านั้น เน้นฝึกในเวลากลางคืน ส่วนใหญ่ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. นัดหมายสถานที่ปิดลับและเป็นเกราะกำบังต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ เช่น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา/ปอเนาะ ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา) สวนยางพาราของผู้นำศาสนา และ ผู้นำท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกแนวร่วม ซึ่งได้รับการยอมรับของราษฎรในพื้นที่ สรุปลงสาระสำคัญพอสังเขปดังนี้ ฝึกทำการเรียก-เลิกแถว ฝึกทำการ

จัดระเบียบแถว ฝึกทำวันทยหัตถ์ ฝึกทำสร้างความแข็งแรงของร่างกาย ฝึกท่าเล็กแถว ขั้นตอนดังกล่าวใช้ระยะเวลา ๖ เดือน ถึง ๑ ปี ครูฝึกก็จะเริ่มมีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มผู้รับการฝึก เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ก็จะมีการทดสอบร่างกาย ข้อสังเกต สมาชิกที่รับการฝึกในขั้นตอนนี้บางกลุ่มบางพื้นที่อาจจะได้รับมอบหมายจากครูฝึกให้ลงมือก่อเหตุลักษณะที่ไม่รุนแรงเพิ่มเติมอีก

๑) ขั้นตอนที่ ๗ การฝึกหลักสูตร RKK สำหรับระดับ Commando ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เป็นหลักสูตรหน่วยจรรยาบรรณขนาดเล็ก ตลอดจนการฝึกสาธิตการต่อวงจรระเบิด สูตรผสมระเบิดเพลิง ในการฝึกหลักสูตรดังกล่าวจะมีการแต่งตั้งหัวหน้าชุดปฏิบัติการทุกชุด

๒) ขั้นตอนที่ ๘ เลือกฝ่ายหรือหน้าที่ เมื่อสมาชิกจบหลักสูตร RKK แล้ว หัวหน้าชุดปฏิบัติการจะเรียกสมาชิกในกลุ่มไปเลือกหน้าที่ ซึ่งสมาชิกต้องตัดสินใจเลือกหน้าที่ด้วยตนเอง ประกอบด้วย ฝ่ายปฏิบัติการ/ทหาร ฝ่ายบรรยายปลุกระดม ฝ่ายเศรษฐกิจ, ฝ่ายสนับสนุน และฝ่ายจัดหาสมาชิก ซึ่งสมาชิกส่วนมากจะเลือกฝ่ายปฏิบัติการ/ฝ่ายทหารมากกว่าฝ่ายอื่น ๆ เนื่องจากได้รับการยกย่องจากสมาชิกฝ่ายอื่น ๆ เป็นสำคัญ ขั้นตอนนี้ใช้เวลาดำเนินการเพียงวันเดียว

๓) ขั้นตอนที่ ๙ เพิ่มศรัทธาและฝึกทบทวน ลักษณะการก่อเหตุใกล้เคียงกับขั้นตอนนี้การทดสอบความกล้าหาญ/ทดสอบจิตใจ เพื่อเพิ่มศรัทธาและสร้างแรงจูงใจ ตลอดจนเพิ่มความเชื่อมั่นต่อองค์กรมากขึ้น สมาชิกระดับควบคุมจะเรียกสมาชิกมารับฟังหัวข้อการสร้างศรัทธาต่อหลักการญีฮาดและสาธิตตลอดจนการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด โดยสมาชิกทุกคนต้องไปปฏิบัติตามหัวข้อการสร้างศรัทธาด้วยตนเอง เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วันขึ้นไป จากนั้นจะเข้าสู่การปฏิบัติจริง เป็นระยะเวลาประมาณ ๑ สัปดาห์ จนสมาชิกและครูฝึกมั่นใจในศักยภาพแล้ว ก็จะเตรียมพร้อมลงมือก่อเหตุระดับรุนแรงต่อไป

๔) ขั้นตอนที่ ๑๐ ฝึกการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ขั้นตอนนี้สมาชิกใหม่จะร่วมกับสมาชิก Commando จะลงมือก่อเหตุร้ายในระดับที่รุนแรง เช่น ลอบยิง , ลอบขว้างวางระเบิด , วางเพลิงสถานที่สำคัญ โดยจะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่คู่คันทาง , ขับรถจักรยานยนต์ ชีหรือส่งสัญญาณเป้าหมาย ซึ่งจะลงมือฝึกหัดปฏิบัติการจริง ประมาณ ๓ - ๔ ครั้ง ขึ้นไป หากสมาชิกผู้ใดผ่านเกณฑ์หรือมีผลงานเป็นที่พอใจ ก็จะได้เลื่อนขั้นขึ้นเป็นรองหัวหน้าชุดปฏิบัติการ ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ ๓ - ๖ เดือน

๕) ขั้นตอนที่ ๑๑ ปฏิบัติการจริง เมื่อผ่านการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงแล้วก็จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการก่อเหตุที่รุนแรงด้วยตนเองตั้งแต่ขั้นตอนนี้การหาเป้าหมาย , การร่วมประชุมวางแผน , จัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์ , มอบหมายหน้าที่ , แหล่งหลบซ่อนตัวและอาวุธยุทธโปกรณ์ภายหลังก่อเหตุ ยุทธศาสตร์ของฝ่ายตรงข้าม (ได้จากผลการซักถาม)

การเมืองภายในประเทศ

๑. ผู้นำเข้าไปในกลไกของรัฐได้แล้ว จะนำเรื่องที่ประชุมไปแจ้งขบวนการเพื่อวิเคราะห์ดำเนินการ
๒. โครงการใดเป็นประโยชน์ต่อมุสลิม ให้ร่วมมือเพื่อค้ำประกันเข้ามา
๓. สร้างเงื่อนไขเรียกร้อง โดยใช้จุดอ่อนที่ไม่กล้าใช้ความรุนแรงกับมุสลิม
๔. การขอตั้งโรงเรียนปอเนาะ
๕. การขอให้นักเรียนแต่งกายฮิยาบ

๖. การขอให้มีสถานที่ทำการระหมาด
๗. การขอให้ข้าราชการสตรีไม่แต่งชุดราชการมาทำงาน
๘. การที่รัฐผ่อนปรนตามเงื่อนไข จะนำไปสู่ข้อเรียกร้องของนายหะยีสุหลงฯ ทั้ง ๗ ข้อ

สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์

จากการประเมินสถานการณ์ความรุนแรงในห้วง ๖ เดือนแรกของปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (เดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - เดือนมีนาคม ๒๕๕๑) เปรียบเทียบกับห้วงเวลาเดียวกันของปีงบประมาณ ๒๕๕๐ พบว่า ปริมาณความถี่ของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นลดลงร้อยละ ๕ การสูญเสียชีวิตของตำรวจ ทหารและพลเรือนลดลงร้อยละ ๕ ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติการเชิงรุก และการกดดันทางยุทธวิธีของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้สามารถจำกัดเสรีการเคลื่อนไหวและลดศักยภาพในการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบลดลงได้ในระดับหนึ่ง ส่งผลให้สถานการณ์ในพื้นที่ลดระดับความรุนแรงลง อย่างไรก็ตามแกนนำกลุ่มก่อความไม่สงบยังคงดำรงความมุ่งหมายในการก่อเหตุสร้างสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและพยายามสร้างสถานการณ์ให้รุนแรงยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแบ่งแยกดินแดน โดยมีสิ่งบอกรเหตุอันเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่นำมาสู่การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในห้วงต่อไป ดังนี้

๑. จากการติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความไม่สงบ ทั้งในและต่างประเทศในห้วงที่ผ่านมา ยังพบว่า กลุ่มก่อความไม่สงบยังคงมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการปลุกระดมมวลชน โฆษณาชวนเชื่อ การอบรมและฝึกกำลังพลเพิ่มเติม การเคลื่อนย้ายของกองกำลัง หรือ แม้แต่การประชุมวางแผนเพื่อก่อเหตุและปฏิบัติการตอบโต้เจ้าหน้าที่รัฐทุกรูปแบบ

๒. การประกาศเอกราชของโคโซโว เมื่อ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นบทเรียนสำคัญในการประกาศเอกราชและองค์การสหประชาชาติบางประเทศให้การรับรอง ซึ่งอาจเป็นแนวทางซึ่งกลุ่มก่อความไม่สงบอาจใช้เป็นตัวอย่างในการแบ่งแยกดินแดนในอนาคต

๓. วันสำคัญทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งในห้วง ๖ เดือนต่อไป มีวันสำคัญทางประวัติศาสตร์อยู่ในช่วงเดือนมิถุนายน สิงหาคม และเดือนกันยายน โดยกลุ่มก่อความไม่สงบมักจะก่อเหตุสร้างสถานการณ์ให้มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นกรณีพิเศษในทุก ๆ ปี

๔. กลุ่มก่อความไม่สงบยังคงมีขีดความสามารถที่จะดำรงการก่อเหตุให้สถานการณ์พลิกกลับได้ตลอดเวลา เพื่อเรียกความเชื่อมั่นให้กลับคืนมาโดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการก่อเหตุที่มีความรุนแรง อันทำลายความเชื่อถือต่ออำนาจรัฐ เพื่อเป้าหมายต่อการแบ่งแยกดินแดนในอนาคตโดยใช้ยุทธศาสตร์การต่อสู้ที่ยืดเยื้อ ยาวนาน โดยจะเน้นการก่อเหตุในเชิงความรุนแรงและความสูญเสียมากกว่าการก่อเหตุในเชิงปริมาณ

โดยสรุปเหตุการณ์ร้ายรายวันยังคงจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป การก่อเหตุแต่ละครั้งเน้นให้มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างความสูญเสียและความหวาดกลัวให้เกิดแก่ประชาชน เหตุการณ์ความรุนแรงโดยเฉลี่ยเกิดขึ้นไม่น้อยกว่าวันละ ๑ เหตุการณ์

เป้าหมายในการก่อเหตุคาดว่าเป็นเป้าหมายหลักยังคงเป็นเจ้าหน้าที่ทั้งทหารและตำรวจ รวมตลอดถึงชุมชนไทยพุทธต่าง ๆ เป้าหมายรองเป็นคนไทยนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งให้ความร่วมมือกับทางราชการ รวมถึงเป้าหมายอ่อนแอต่าง ๆ ในพื้นที่

พื้นที่ก่อเหตุยังคงหนาแน่นอยู่ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่พื้นที่เฝ้าระวังพิเศษยังคงเป็นสถานบริการ ร้านค้า และสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา

ภารกิจ การจัด และนโยบายของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า

ภารกิจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ส่วนหน้า) เป็นหน่วยเฉพาะกิจขึ้น การควบคุมทางด้านยุทธการต่อกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ มีภารกิจวางแผน อำนาจการ ประสานงาน ควบคุมกำกับดูแลบูรณาการการปฏิบัติงานของตำรวจทุกหน่วย ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภายใต้ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อยุติสถานการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การจัด

ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ส่วนหน้า) มีที่ตั้ง ณ ตำบลสะเตาะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีการจัดและประกอบกำลัง ประกอบด้วย

๑. ส่วนบังคับบัญชา
๒. ที่ปรึกษา
๓. ส่วนอำนาจการ
๔. ส่วนสนับสนุนการปฏิบัติ ประกอบด้วย
  - ชุดสืบสวน สอบสวน และกฎหมาย
  - ศูนย์พิทักษ์สันติ
  - งานวิทยาการ
  - ส่วนปฏิบัติการพิเศษ
  - ส่วนฝึกอบรม และ
  - ส่วนชำนาญการพิเศษ
๕. ส่วนปฏิบัติการ กองกำลังตำรวจ ประกอบด้วย
  - กองกำลังตำรวจ จังหวัดสงขลา
  - ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
๖. หน่วยปฏิบัติของตำรวจในพื้นที่ ประกอบด้วย
  - ตำรวจภูธร
  - ตำรวจตระเวนชายแดน

- ดำรงสอบสวนกลาง
- ดำรงสันติบาล
- ตรวจคนเข้าเมือง
- นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ
- ดำรงปราบปรามยาเสพติด และ
- กองบินตำรวจ

นโยบายการปฏิบัติ

๑. นโยบายทั่วไป

- ๑) น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวนโยบายและการปฏิบัติ
- ๒) เน้นการพิทักษ์ ค้ำครองประชาชน และอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม
- ๓) ยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า
- ๔) นำแผนพัฒนาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) ในการพัฒนากำลังพลและครอบครัว พัฒนาหน่วย พัฒนาระบบ มาเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- ๕) เน้นเอกภาพการบังคับบัญชาและการบูรณาการทุกภาคส่วน

๒. นโยบายเน้นหนัก

- ๑) ยุติเหตุร้ายรายวัน และมุ่งสถาปนาความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเร็ว
- ๒) ปฏิบัติการเชิงรุก ดำรงความริเริ่มในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- ๓) เพิ่มศักยภาพระบบสืบสวนสอบสวนวิทยาการและนิติวิทยาศาสตร์ให้มีความรวดเร็ว และเป็นธรรม
- ๔) ตำรวจต้องเป็นที่รัก ศรัทธา เชื่อมั่นของประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- ๕) พัฒนาความสัมพันธ์แนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการวิสามัญได้ทำการรวบรวมข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ รวมทั้งข้อสรุปจากที่ประชุมของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และคณะอนุกรรมการ โดยมีผลสรุป ดังนี้

๑. งานด้านการข่าวของหน่วยงานด้านความมั่นคงที่รับผิดชอบและมอบหมายให้ไปปฏิบัติภารกิจ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของทั้งทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง ต้องมีการประสานความร่วมมือกันในการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุความไม่สงบ ได้อย่างถูกต้อง มีหลักฐานที่ชัดเจน เพื่อป้องกันการจับกุมผู้บริสุทธิ์ หรือผู้ที่ถูกกักกันแกล้ง เนื่องจากที่ผ่านมาได้มีกรณีปัญหาการระวางสงสัยประชาชนในพื้นที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคงโดยขาดหลักฐานที่แน่ชัด จนนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงจะอ้างว่ากระทำไปเพื่อความมั่นคงของชาติ

หน่วยงานด้านความมั่นคงที่รับผิดชอบด้านการข่าวต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูล เพิ่มประวัติของผู้ก่อเหตุความไม่สงบ มีการตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขข้อมูล ให้ถูกต้อง สอดคล้องกัน เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ และการติดตาม หรือเชิญมาสอบถาม ให้ปากคำจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ รวมถึงเกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และดึงมวลชนมาอยู่กับฝ่ายรัฐโดยสมัครใจ ต่อไป รวมทั้ง ต้องมีการปรับแนวคิดและกลยุทธ์ วิธิดำเนินใหม่ เพราะในปัจจุบันประเด็นการสร้าง ความมั่นคงของชาติ ต้องไม่มองข้ามความมั่นคงของประชาชนด้วย เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องเน้นให้ความสำคัญต่อการสร้างความสมดุลระหว่างเรื่องความมั่นคงของชาติกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนควบคู่กันไปด้วย

ดังนั้น ถ้างานด้านการข่าวซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม มีความแม่นยำ และนำไปสู่จุดหมายของการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้จริง จะสร้างความศรัทธา เชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ และก่อให้เกิดการยอมรับในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย แต่ถ้าหากการข่าวไม่แม่นยำ กลับจะเป็นการสร้างปัญหาที่ทำให้เกิดการสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลกระทำให้สำเร็จได้ยากยิ่งขึ้น

๒. การปฏิบัติงานที่มีบรรทัดฐานแตกต่างกันต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อประชาชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบร้องเรียนขอความเป็นธรรมมายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และร้องเรียนผ่านทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน ทั้งในประเด็นที่ถูกกักกันแกล้ง ไม่ได้ได้รับการดูแลรับผิดชอบจากหน่วยงานของรัฐ หรือไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง ที่ร้องเรียนไป เป็นต้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐมีบรรทัดฐานที่แตกต่างกัน

ดังนั้น รัฐบาลจะต้องมีนโยบาย แนวทาง กฎ ระเบียบ และขั้นตอนวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน ให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูลและสร้างความชัดเจนให้ผู้ร้องเรียน และประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบอย่างโปร่งใส สามารถติดตามเรื่อง และรับทราบได้ว่าเรื่องที่ร้องเรียนไป ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนไหน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนว่าในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐ ฝ่ายความมั่นคงเป็นไปอย่างสุจริต ยุติธรรม และไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงของ

รัฐมีบรรทัดฐานที่แตกต่างกัน รวมทั้ง ยังเป็นการป้องกันมิให้ผู้ก่อความไม่สงบฉวยโอกาสหิบบกประเด็นดังกล่าว นำมาโจมตีและเป็นข้ออ้างในการแบ่งแยกดินแดน รวมถึงการคึงมวชนมาอยู่ด้วย

๓. โครงสร้างในเรื่องของความเป็นธรรม และการให้ความเป็นอยู่ที่ดีแก่เจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ได้รับการให้ความสนใจเท่าที่ควร เพราะหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศทั้งในด้านสวัสดิการ อัตราค่าจ้าง และค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่สมควรจะได้รับแล้ว ทางต่างประเทศจะได้รับในอัตราที่สูงมากกว่า จนนำไปสู่กรณีได้รับการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ว่ามีการตั้งด่านริคไถเงิน และเจ้าหน้าที่รัฐกระทำผิดเอง เช่น เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดนโยบาย แนวทางและวิธีการเพื่อปรับปรุงสวัสดิการ สร้างคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐที่ไปปฏิบัติภารกิจและเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่รัฐหัน ไปใช้แนวทางที่ไม่ถูกต้องแสวงหาผลประโยชน์ เพราะจะเป็นการสร้างปัญหาให้รัฐบาลมีความยากลำบากเพิ่มขึ้นที่จะสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. กระทรวงมหาดไทยควรเป็นกระทรวงหลัก ในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากทหาร ตำรวจจะเป็นฝ่ายที่ป้องกันและปราบปรามเป็นหลัก แต่ถ้าฝ่ายปกครอง กระทรวงมหาดไทยซึ่งดูแลรับผิดชอบพื้นที่ เช่น นายอำเภอเข้ามาทำงานร่วมกับตำรวจอย่างจริงจังและสามารถเข้าถึงชาวบ้านและเข้าถึงมวลชน ได้อย่างแท้จริงจะช่วยคลี่คลายปัญหาการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ชาวบ้านไว้วางใจและเต็มใจให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหในพื้นที่อย่างเต็มกำลัง

ทั้งนี้ มีการตั้งข้อสังเกตว่าแม้กระทรวงมหาดไทยจะเป็นกระทรวงหลักในการแก้ปัญหา แต่จากแบบแผนของส่วนราชการที่ถูกกำหนดมาจะกลายเป็นอุปสรรค เช่น การมอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค ๔ ส่วนหน้ารับผิดชอบแก้ไขปัญหในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้นทางนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการกองรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และข้าราชการทางการเมือง ต้องให้ความสำคัญกับนโยบายทางการเมือง รวมทั้งต้องรับทราบและเข้าใจเพื่อมอบหมายและให้หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นรูปธรรม สามารถติดตาม ประเมินข้อดี ข้อเสีย และนำมาพัฒนาปรับปรุงให้การแก้ไขปัญหในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประสาน สอดคล้องกัน โดยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีหน่วยงานหลักที่เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบอย่างจริงจัง แท้จริง

๕. จากการที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับแนวคิดที่จะปรับกระบวนการทำงานที่จะให้ฝ่ายการเมือง ทั้งในส่วนฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาลเข้าไปกำกับดูแลในเรื่องภาคใต้โดยตรง ซึ่งจะต้องมีการปรับโครงสร้างและกฎหมายกันเป็นอย่างมาก โดยในเริ่มแรก รัฐบาลจะมีการปรับกระบวนการทำงานขององค์กรในพื้นที่ ๒ องค์กร คือ

๑.) องค์กรของสภาความมั่นคง มีการปรับในเรื่องของการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์สันติวิธีที่เดิม เป็นโครงสร้างที่ดูแลปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ มีคณะกรรมการสมานฉันท์เป็นกรรมการอิสระ ภายใต้อาณัติของสภาความมั่นคงแห่งชาติมาเป็นคณะกรรมการ

อำนาจการยุทธศาสตร์สันติวิธี และกำหนดให้สภาความมั่นคงแห่งชาติเข้ามาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะ พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทให้กระทรวงวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย

๒.) องค์กรตำรวจ ซึ่งรัฐบาลกำหนดจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น ให้มีหน้าที่บริหารเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยังคงกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๕ ไว้

ดังนั้น การปรับกระบวนการทำงานของทั้งสององค์กร คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องให้ความสำคัญในการติดตามการดำเนินการ เพื่อประเมินผลข้อดี และข้อเสีย จัดทำเป็นรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการต่างประเทศ

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการต่างประเทศ มีแนวทางในการพิจารณาศึกษาปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยจากภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย อันประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาพูดเพื่อติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และการมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่มาจากรากฐานเดียวกัน ตลอดจนการใช้วัฒนธรรมอิสลามในการดำเนินชีวิตซึ่งมีวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างไปจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ โดยวิถีชีวิตของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความผูกพันยึดมั่นวิถีทางอิสลามเป็นอย่างมาก นอกเหนือจากนี้แล้วเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นและเปราะบางต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศ และมีผลกระทบต่อความมั่นคงในระดับสากลที่หลายประเทศได้ให้ความสำคัญและได้ให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น

จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยนับตั้งแต่เหตุการณ์มัสยิดกรือเซะและตากใบที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ประชาคมโลกได้ให้ความสำคัญและสนใจต่อพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศโลกมุสลิมได้แสดงความห่วงใยต่อเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งเหตุการณ์ความไม่สงบดังกล่าว นับว่าเป็นเหตุการณ์ความรุนแรงที่มีมาอย่างต่อเนื่อง มีความสลับซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติ มีรากเหง้าความเป็นมานับตั้งแต่อดีตที่สั่งสมสืบทอดเรื่อยมาเป็นเวลานานจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน ซึ่งสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบที่เกิดขึ้นดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม และมีผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งในระดับชาติและในระดับสากลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งโลกมุสลิมรวมทั้งองค์กรและหน่วยงานมุสลิมระหว่างประเทศต่างๆ ได้ให้ความสำคัญและมีความสนใจในการที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อที่จะธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความสันติสุขให้เกิดขึ้นโดยเร็วไวที่สุด ซึ่งกลุ่มประเทศในโลกมุสลิมได้ตระหนักว่าบริเวณพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย เป็นพื้นที่ที่มีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเป็นจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย จึงเห็นควรที่จะเข้ามาให้การเอาใจใส่ดูแลกับปัญหาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของประชาชาติมุสลิมที่ประสบเหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบทั่วทุกภูมิภาคของโลก

ดังนั้น คณะอนุกรรมการด้านการต่างประเทศ จึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับโลกมุสลิมอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นมาว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการแห่งความสัมพันธ์ของไทยกับกลุ่มประเทศโลกมุสลิมนั้นอย่างไร และมีเหตุปัจจัยภายนอกอันใดที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ดังกล่าว

และด้วยความเป็นโลกมุสลิมนี้ทำให้ประชาชาติมุสลิมทั่วโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ แห่งหนใดไม่เพียงแต่เฉพาะประเทศโลกมุสลิมเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงบรรดาชาวมุสลิมที่กระจัดกระจายอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ เช่นกันที่ได้ให้ความสนใจและห่วงใยต่อเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากในบริเวณพื้นที่สามจังหวัดดังกล่าวมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเป็นจำนวนมากที่สุดของประเทศไทย ด้วยการตระหนักถึงความเป็นประชาชาติมุสลิมหรือในฐานะที่เป็นพี่น้องมุสลิมด้วยกันเหมือนดังที่ได้บัญญัติไว้ในอัลกุรอาน ทำให้เกิดสัมพันธภาพแห่งความห่วงใยที่มีต่อกันระหว่างประชาชาติแห่งโลกมุสลิมกับปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยได้เกิดขึ้นอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของประชาชาติโลกมุสลิมอย่างไม่ต้องสงสัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การระหว่างประเทศในเวทีของโลกมุสลิม อย่างเช่น องค์การการประชุมอิสลามหรือ โอไอซี ได้ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมาอย่างต่อเนื่องโดยตลอด

อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการ ฯ ด้านการต่างประเทศมีความเห็นว่า ถึงแม้ประเทศไทยมิได้จัดอยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกโลกมุสลิมสักทีก็ตาม แต่ประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นประเทศผู้สังเกตการณ์ ดังนั้น รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญกับองค์การ โอไอซีนี้นี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากกลุ่มประเทศสมาชิกโลกมุสลิมมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งองค์การก็คือ เพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชาติมุสลิมในโลก ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐใด ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนารัฐมุสลิมที่มีฐานะด้อยทางเศรษฐกิจ และให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาประชาชาติมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อยในรัฐที่ไม่ใช่มุสลิม และประเทศไทย ก็ควรถือโอกาสนี้ให้กลุ่มประเทศสมาชิกโลกมุสลิมเห็นความสำคัญและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบทั่วทุกภูมิภาคของโลกรวมทั้งประเทศไทยด้วย ดังนั้น สิ่งที่รัฐบาลไทยควรทำก็คือ การให้ความสำคัญและสร้างความสัมพันธ์โดยใช้วิถีทางการทูตกับกลุ่มประเทศโลกมุสลิมให้มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งคณะอนุกรรมการเชื่อว่า การมีความสัมพันธ์ที่ดีนั้นจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย

แม้ว่าปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เกี่ยวข้องกับขบวนการก่อการร้ายสากล แต่ส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาในปัจจุบันทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากกระแสโลกมุสลิมในปัจจุบันไม่เพียงแต่เหตุการณ์ในอิรัก ปาเลสไตน์ หรือที่อื่นๆที่ทำให้ชาวมุสลิมทั่วไปรู้สึกว่าเป็นฝ่ายถูกรังแก และเหตุผลนี้ทำ

ให้ผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ศาสนาเป็นข้ออ้างมากขึ้น และเรียกร้องความเห็นใจจากโลกมุสลิมซึ่งทำให้ประเทศมุสลิมต่างๆ หันมาสนใจและจับตามองปัญหาในจังหวัดภาคใต้มากขึ้น ดังนั้นมิติต่างประเทศของปัญหาภาคใต้จึงเป็นเรื่องที่เราต้องให้ความสำคัญด้วย

บทสรุปส่งท้าย

จากการที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดนั้น อาจกล่าวได้ว่า รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญกับ โลกมุสลิม ต่อบริบทของการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น เพราะหากว่าปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขให้สถานการณ์ดีขึ้นแล้วนั้น ประเทศไทยในสายตาประชาคมชาวโลกและโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่มประเทศโลกมุสลิมย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยให้เกิดความเสียหายได้โดยง่าย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยต้องคิดกันต่อไปถึงประเด็นปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศไทยต่อกลุ่มประเทศโลกมุสลิมว่าจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและสัมพันธภาพที่ดีอย่างไร ซึ่งรัฐบาลไทยจะต้องแสดงให้โลกมุสลิมเห็นว่าไทยได้ยึดมั่นในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยแนวทางสันติวิธีที่จริงจังและจริงใจให้จงได้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในโลกแห่งยุคปัจจุบันอย่างยั่งยืนตลอดไป

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสาธารณสุข

จากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีมากขึ้นเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมาทำให้เกิดปัญหาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น และปัญหาความไม่สงบเป็นปัญหาหลักที่สำคัญที่สร้างผลกระทบต่อเนื่องทั้งระบบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สังคมส่วนใหญ่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสังคมทางจิตวิญญาณที่ผูกพันกับหลักศาสนาอิสลามและวัฒนธรรมมลายูที่มีอัตลักษณ์เป็นของตัวเองที่สืบทอดมาอย่างยาวนานและเหนียวแน่น วิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ขึ้นตรงต่อหลักการในศาสนาอิสลามที่มีอัล-กุรอานเป็นธรรมนูญของชีวิต วัฒนธรรมอื่นๆ หลังไหลเข้ามา จึงไม่ได้รับการยอมรับและถูกต่อต้านจากประชาชน ซึ่งปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากความหวงแหนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยมลายูที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายสาธารณะของรัฐที่ไม่เข้าใจสังคมของคนไทยมุสลิมด้วย

ดังนั้น ศาสนามีอิทธิพลของปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ศาสนากลับช่วยส่งเสริมให้ครอบครัวและสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้มแข็งขึ้น แต่เนื่องจากความไม่เข้าใจของเจ้าหน้าที่ในเรื่องพหุวัฒนธรรม เพราะอิสลามซึ่งเป็นทั้งศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้น เป็นเรื่องที่รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้

จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่สะสม สลับซับซ้อน และต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน อีกทั้งขาดการแก้ปัญหาอย่างจริงจังและถูกต้องตามพื้นฐานความเป็นจริง ทำให้ปัญหาทั้งหมดรวมกันก่อให้เกิดความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความสะดวกในการศึกษาปัญหาในครั้งนี้ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาปัญหาต่างๆ โดยจะได้นำเสนอเฉพาะ ๔ ด้าน ที่ได้รับมอบหมายคือ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสาธารณสุข

๑. ปัญหาสังคม

จากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ผู้นำครอบครัวต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมากทำให้จำนวนหญิงหม้ายและเด็กกำพร้าเพิ่มมากขึ้นทั้งภาครัฐและภาคประชาชน สร้างผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวสตรีต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงลำพัง ทำให้ไม่มีเวลาที่จะอบรมบุตรหลานนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ตามมา และครอบครัวก็มีฐานะยากจนลง

ตามมาด้วยการว่างงานที่เพิ่มมากขึ้น และทำให้เกิดภาวะตั้งเครียดในครอบครัวและสังคมตามไปด้วย ส่วนการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอย่างมาก

ส่วนความแตกแยกของชุมชนต่างวัฒนธรรมในบางพื้นที่ ระหว่างชุมชนชาวพุทธกับชาวมุสลิม เนื่องจากความหวาดระแวงทำให้เกิดความไม่ไว้ใจกัน แม้อัตลักษณ์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในบางชุมชน ทั้งถูกภาครัฐตั้งข้อสงสัยว่า เป็นชุมชนที่อาจมีแนวร่วมของขบวนการก่อ

U.I.R.T